

Wojewódzki Urząd Pracy
w Katowicach

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

ul. Kościuszki 30, 40-048 Katowice
tel. +48 32 757 33 01, +48 32 757 33 60 fax +48 32 757 33 62
e-mail: wup@wup-katowice.pl, www.wup-katowice.pl

Rynek pracy w województwie śląskim w 2023 r.

Katowice, marzec 2024 r.

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach jest jednostką organizacyjną Samorządu Województwa Śląskiego

Spis treści

1.	Wstęp	4
2.	Pracujący.....	5
2.1	Aktywność zawodowa - wskaźniki dotyczące aktywności zawodowej ludności.....	7
3.	Poziom i natężenie bezrobocia rejestrowanego	9
3.1	Bezrobocie rejestrowane i jego terytorialne zróżnicowanie	9
3.2	Stopa bezrobocia rejestrowanego	11
3.3	Płynność bezrobocia rejestrowanego w 2023 r.....	11
4.	Struktura bezrobocia rejestrowanego.....	14
4.1	Bezrobotne kobiety	14
4.2	Bezrobotni zamieszkali na wsi	18
4.3	Bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	20
4.4	Bezrobotni według wieku	21
4.5	Bezrobotni według poziomu wykształcenia	21
4.6	Bezrobotni według stażu pracy	22
4.7	Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy	23
4.8	Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	23
4.9	Bezrobotni według grup zawodów i specjalności.....	26
5.	Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	27
5.1	Bezrobotni poniżej 30 roku życia, w tym bezrobotni do 25 roku życia	28
5.2	Długotrwale bezrobotni	29
5.3	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	31
5.4	Bezrobotni niepełnosprawni	32
5.5	Pozostałe kategorie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	33
6.	Działania urzędów pracy w obszarze przeciwdziałania bezrobociu. Aktywizacja bezrobotnych.....	34
6.1	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej	34
6.2	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów	35
6.3	Szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy	37
6.4	Programy stażowe oraz przygotowanie zawodowe dorosłych	38
6.5	Zatrudnienie subsydiowane	38
6.6	Prace społecznie użyteczne.....	41
6.7	Pozostałe formy aktywizacji zawodowej.....	41
6.8	Dodatki aktywizacyjne	42
7.	Pasywne działania urzędów pracy. Bezrobotni z prawem do zasiłku.....	43
8.	Wydatki z Funduszu Pracy	46
9.	Sytuacja w górnictwie.....	49
9.1	Pracujący w sekcji Górnictwo i wydobywanie – dane statystyczne GUS.....	49
9.2	Bezrobotni według zawodów związanych z górnictwem - dane statystyczne WUP w Katowicach	49
9.3	Sytuacja w górnictwie na podstawie opracowania Banku Światowego pn.: „W kierunku sprawiedliwej transformacji regionów węglowych. Wyzwania rynku pracy i perspektywy mieszkańców województwa śląskiego”	51
10.	Cudzoziemcy na śląskim rynku pracy	54

10.1	Bezrobotni i poszukujący pracy cudzoziemcy, ze szczególnym uwzględnieniem obywateli Ukrainy	54
10.2	Zatrudnienie cudzoziemców na śląskim rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem obywateli Ukrainy	56
11.	Podsumowanie	64
12.	Spis tabel.....	67
13.	Spis wykresów	68

1. Wstęp

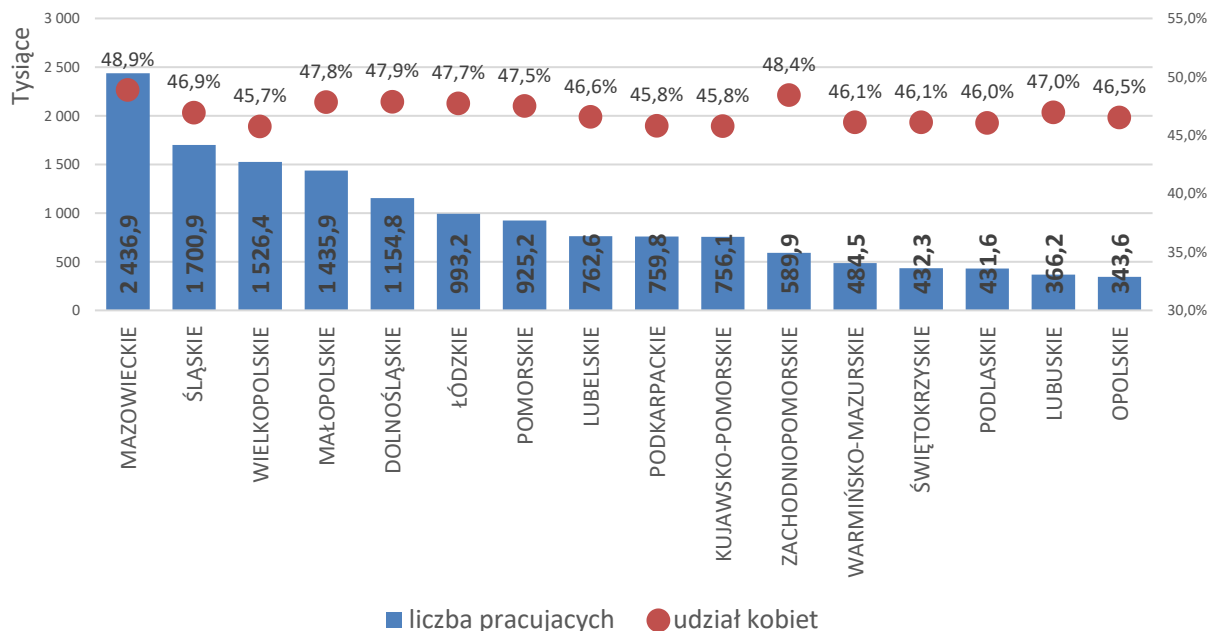
Opracowanie „Rynek pracy w województwie śląskim w 2023 r.” zawiera roczne podsumowanie sytuacji na śląskim rynku pracy w odniesieniu do danych wojewódzkich i poszczególnych powiatów. Na sytuację gospodarczą w 2023 roku nadal wpływały wydarzenia, które miały miejsce w 2022 roku, przede wszystkim wojna w Ukrainie, co przełożyło się na zakłócenia w łańcuchu dostaw i kryzys energetyczny, a także wysoka inflacja. Ponadto dla rynku pracy coraz większym wyzwaniem staje się niż demograficzny. Część demografów szacuje, że już w 2027 roku liczba urodzeń w Polsce może spaść poniżej 200 tys. Prognozy te jednoznacznie wskazują, że dalsza depopulacja Polski jest zjawiskiem nieuniknionym, a malejąca liczba osób młodych dostępnych na rynku pracy może prowadzić do niedoboru pracowników w wielu sektorach gospodarki. Zjawisko to występuje już w niektórych branżach, gdzie zapotrzebowanie na pracowników pozostawało niezaspokojone mimo, iż coraz więcej pracodawców decydowało się na zatrudnianie obcokrajowców. W 2023 roku jedną z największych grup cudzoziemców objętych ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym w Polsce, zaraz po Ukraińcach i Białorusinach stanowili Gruzini. Obserwowany był też coraz liczniejszy napływ pracowników z Indii i Filipin. Mimo niepewnych warunków społeczno-ekonomicznych sytuacja na śląskim rynku pracy w 2023 roku pozostawała dość stabilna, a stosunkowo niska liczba zarejestrowanych bezrobotnych w śląskich urzędach pracy w ciągu roku zmniejszyła się o kolejne 2,5 tys. osób. Niniejsza analiza opisuje charakterystykę najważniejszych wyników uzyskanych w oparciu o dane statystyczne dotyczące bezrobocia rejestrowanego oraz wskaźniki aktywności zawodowej ludności. Opracowanie składa się z części opisowej oraz tabelarycznej. W części opisowej przedstawiono podstawowe informacje na temat osób pracujących oraz omówiono zjawisko bezrobocia, jego rozmiary, strukturę, a także scharakteryzowano wybrane kategorie osób zarejestrowanych. W kolejnej części zaprezentowano działania urzędów pracy w obszarze przeciwdziałania bezrobociu obejmujące aktywizację bezrobotnych z zastosowaniem różnorodnych form wsparcia, jak również opisano jeden z instrumentów ekonomicznych służących łagodzeniu skutków bezrobocia oraz aktywizacji osób pozostających bez pracy, czyli Fundusz Pracy. W informacji uwzględniono także opis sytuacji cudzoziemców ze szczególnym uwzględnieniem obywateli Ukrainy na śląskim rynku pracy oraz uwarunkowania występujące w górnictwie. Część tabelaryczna jest uzupełnieniem części opisowej analizy i składa się z aneksu statystycznego, prezentującego dane w układzie powiatów województwa śląskiego.

Przy sporządzaniu opracowania oparto się przede wszystkim na danych zawartych w obowiązkowej sprawozdawczości o rynku pracy, której podstawą prawną jest ustawa o statystyce publicznej z dnia 29 czerwca 1995 r. Ponadto korzystano z informacji i opracowań m.in. Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Statystycznego w Katowicach oraz Grupy Banku Światowego.

2. Pracujący

Z najbardziej aktualnych danych (według stanu na 30 czerwca 2023 roku) wynika, iż w całym województwie śląskim pracowało 1 700 858 osób, co stanowiło 11,3% ogółu pracujących w kraju. Województwo śląskie znajduje się na drugim miejscu pod względem największej liczby osób pracujących w kraju (woj. mazowieckie ponad 2,4 mln osób). Ponad połowa pracujących w naszym województwie to mężczyźni (53,1%). Kobiety w liczbie 798,0 tys. stanowiły 46,9% pracujących w regionie. Udział pracujących kobiet w Polsce to 47,2%.

Wykres 1 Pracujący w gospodarce narodowej (w tys. osób). Stan na 30 czerwca 2023 r.

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych Kategoria: Kategoria RYNEK PRACY, Grupa PRACUJĄCY, ZATRUDNIENI I PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE WEDŁUG PKD; Podgrupa Pracujący w gospodarce narodowej wg sekcji PKD i miejsca zamieszkania (dane miesięczne); - data pobrania 17 styczeń 2024 r.

Według stanu na 30 czerwca 2023 roku w całym województwie śląskim w sektorze przedsiębiorstw pracowało 827 073 osoby, było to 5,6 tys. osób więcej niż na koniec czerwca 2022 roku (tj. wzrost o 0,7%).

W poszczególnych sekcjach PKD liczba pracujących była zróżnicowana. Najwięcej osób pracowało w przetwórstwie przemysłowym (55,4% ogółu pracujących w sektorze przedsiębiorstw) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (14,5%). W ujęciu rocznym w czterech branżach widoczny był spadek zatrudnienia. Były to: administrowanie i działalność wspierająca (o 1,9 tys. osób), budownictwo (1,4 tys. osób), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 55 osób) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 38 osób). Największy wzrost liczby pracujących zaobserwowano w sekcji transport i gospodarka magazynowa (o 1,9 tys. osób) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 1,4 tys. osób).

Tabela 1 Pracujący w sektorze przedsiębiorstw w województwie śląskim

wyszczególnienie	2022 r.		2023 r.
	czerwiec	grudzień	czerwiec*
ogółem	821 451	824 088	827 073
przemysł ogółem	454 797	456 019	458 469
- przemysł - przetwórstwo przemysłowe	347 530	347 500	349 194
- przemysł - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	20 620	20 521	20 284
budownictwo	56 169	56 401	54 798
handel; naprawa pojazdów samochodowych	120 021	120 123	119 966
transport i gospodarka magazynowa	57 633	57 536	59 578
zakwaterowanie i gastronomia	14 080	14 333	15 075

wyszczególnienie	2022 r.		2023 r.
	czerwiec	grudzień	czerwiec*
informacja i komunikacja	22 778	23 019	23 642
obsługa rynku nieruchomości	13 366	13 641	13 328
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	25 837	26 726	27 235
administrowanie i działalność wspierająca	41 838	41 302	39 963

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS - Kategoria: RYNEK PRACY; Grupa: PRACUJĄCY, ZATRUDNIENI I PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE WEDŁUG PKD; Podgrupa: Pracujący w sektorze przedsiębiorstw (dane krótkookresowe)

* na dzień opracowywania informacji brak danych w BDL na koniec grudnia 2023 r.

W końcu czerwca 2023 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie śląskim wynosiło 787 807 etatów. Wskaźnik ten w ujęciu rocznym zwiększył się o 0,9%. Największą dynamikę zatrudnienia zaobserwowano w sekcji zakwaterowanie i gastronomia o 7,5% oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna o 5,3%. Mimo ogólnego wzrostu wielkości zatrudnienia, w czterech branżach gospodarki odnotowano spadek tego wskaźnika. W sekcji administrowanie i działalność wspierająca (o 4,3%), budownictwo (o 1,0%), handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz obsługa rynku nieruchomości (po 0,4%).

Tabela 2 Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w woj. śląskim (w etatach)

wyszczególnienie	2022 r.		2023 r.
	czerwiec	grudzień	czerwiec*
ogółem	780 639	780 065	787 807
przemysł ogółem	438 551	436 983	443 429
- przemysł - przetwórstwo przemysłowe	335 442	334 217	337 995
- przemysł - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	20 043	19 904	19 762
budownictwo	51 856	52 278	51 327
handel; naprawa pojazdów samochodowych	113 550	113 161	113 104
transport i gospodarka magazynowa	54 750	54 846	56 625
zakwaterowanie i gastronomia	11 118	11 359	11 952
informacja i komunikacja	21 919	21 999	22 654
obsługa rynku nieruchomości	12 762	12 918	12 712
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	24 803	25 643	26 113
administrowanie i działalność wspierająca	37 237	36 753	35 632

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS - Kategoria: RYNEK PRACY; Grupa: PRACUJĄCY, ZATRUDNIENI I PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE WEDŁUG PKD; Podgrupa: Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (dane krótkookresowe)

* na dzień opracowywania informacji brak danych w BDL na koniec grudnia 2023 r.

2.1 Aktywność zawodowa - wskaźniki dotyczące aktywności zawodowej ludności¹

Rozdział ten opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny w cyklu kwartalnym, metodą obserwacji ciągłej. Badaniem objęte są osoby będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych z wyjątkiem osób przebywających poza gospodarstwem domowym, tj. za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania, 12 miesięcy i więcej. Wyniki badania uogólniono w oparciu o bilanse ludności, opracowane na podstawie NSP 2011.

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne.

Z danych Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wynika, że w III kwartale 2023 r. w województwie śląskim liczba ludności w wieku 15 - 89 lat wynosiła 3 515 tys. osób i stanowiła 11,8% omawianej zbiorowości w kraju. Liczba osób aktywnych zawodowo wyniosła 1 973 tys. Wśród aktywnych zawodowo pracujący to 1 926 tys. osób (97,6%), a liczba bezrobotnych 47 tys. (zaledwie 2,4%). Z analizy danych wynika, iż liczba pracujących w ciągu roku wzrosła o 50 tys. osób.

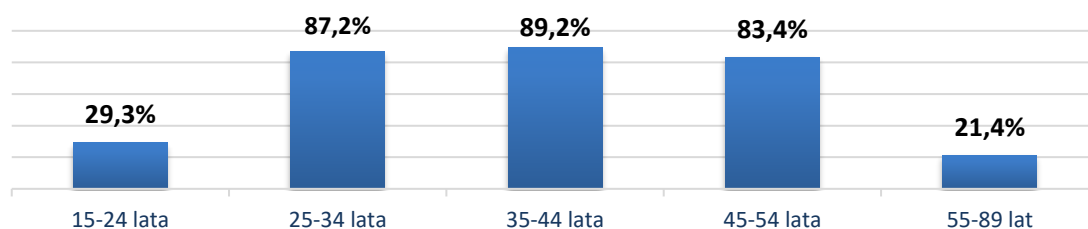
Tabela 3 Aktywność ekonomiczna ludności w III kwartale 2022 r. i 2023 r. w woj. śląskim

wyszczególnienie	III kwartał		wzrost/spadek
	2022 r.	2023 r.	
ludność w wieku 15-89 lat	3 519 tys.	3 515 tys.	-4 tys.
aktywni zawodowo	1 926 tys.	1 973 tys.	47 tys.
pracujący	1 876 tys.	1 926 tys.	50 tys.
bezrobotni	50 tys.	47 tys.	-3 tys.
bierni zawodowo	1 593 tys.	1 542 tys.	-51 tys.
współczynnik aktywności zawodowej	54,7%	56,1%	1,4 p. proc.
wskaźnik zatrudnienia	53,3%	54,8%	1,5 p. proc.
stopa bezrobocia	2,6%	2,4%	-0,2 p. proc.

źródło: Opracowanie własne, na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS; Kategoria: RYNEK PRACY; Grupa: AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15-89 LAT (DANE KWARTALNE); Podgrupa: Aktywność ekonomiczna ludności wg miejsca zamieszkania.

Na koniec III kwartału 2023 r. wskaźnik zatrudnienia w województwie śląskim osiągnął wartość 54,8% i był wyższy o 1,5 p. proc. w stosunku do III kwartału roku poprzedniego. Wyższą wartość wskaźnika zatrudnienia odnotowano dla mężczyzn niż dla kobiet (61,7% wobec 48,5%) oraz dla mieszkańców wsi niż miast (56,4% wobec 54,3%). Czynnikiem bardzo silnie różnicującym aktywność zawodową jest wiek badanych osób. Najwyższy wskaźnik zatrudnienia występuje w grupie wiekowej od 35 do 44 lat i wynosi 89,2%.

Wykres 2 Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku w III kwartale 2023 r.

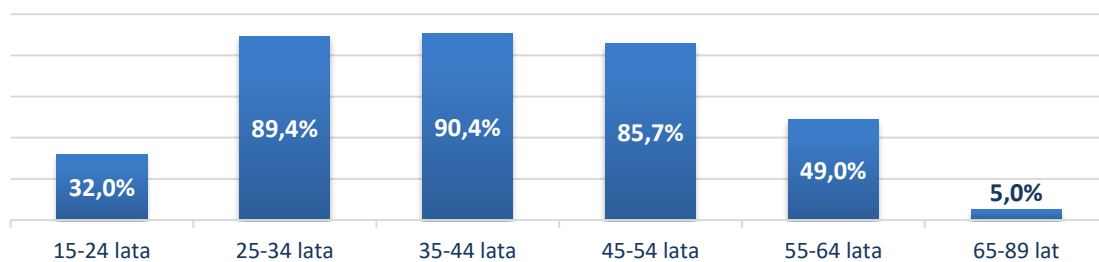

źródło: Opracowanie własne, na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS; Kategoria: RYNEK PRACY; Grupa: AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15-89 LAT (DANE KWARTALNE); Podgrupa: Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku i płci.

W województwie śląskim odnotowano niższy niż w kraju współczynnik aktywności zawodowej (o 2,3 p. proc). Wskaźnik ten osiągnął wartość 56,1%. Biorąc pod uwagę płeć, wyższy współczynnik zanotowano dla mężczyzn (63,0%), niż dla kobiet (49,8%). Na zróżnicowanie współczynnika aktywności zawodowej ma wpływ między innymi wiek oraz wykształcenie.

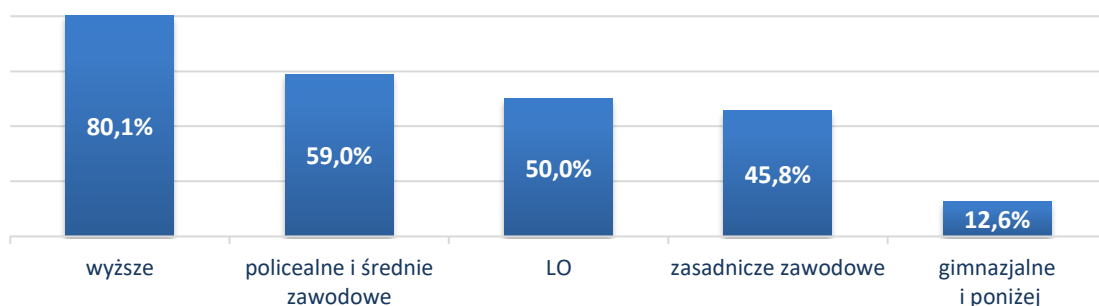
¹ Źródłem informacji dla tego rozdziału są: opracowanie GUS „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie śląskim w III kwartale 2023 r.” oraz dane opublikowane w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres 3 Wysokość współczynnika aktywności zawodowej według grup wieku w III kwartale 2023 r.

źródło: Opracowanie własne, na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS: Kategoria: RYNEK PRACY; Grupa: AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15-89 LAT (DANE KWARTALNE); Podgrupa: Współczynnik aktywności zawodowej według płci i wieku.

Wykres 4 Wysokość współczynnika aktywności zawodowej w grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia w III kwartale 2023 r.

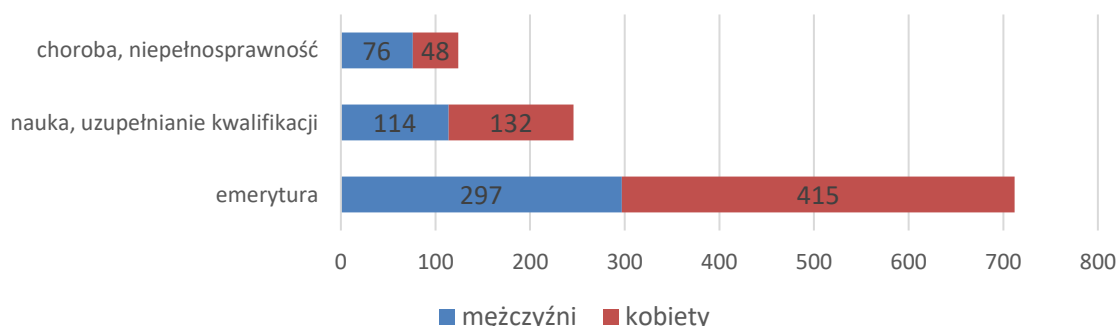
źródło: Opracowanie własne, na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS: Kategoria: RYNEK PRACY; Grupa: AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15-89 LAT (DANE KWARTALNE); Podgrupa: Współczynnik aktywności zawodowej według poziomu wykształcenia.

W III kwartale 2023 r. zbiorowość pracujących liczyła 1 926 tys. osób, tj. więcej o 2,7% niż w analogicznym kwartale 2022 r. W skali roku zwiększyła się zarówno liczba pracujących zamieszkałych w miastach, jak i na wsi (odpowiednio o: 2,4% i 3,5%). W pełnym wymiarze czasu pracy pracowało 1 767 tys. osób (985 tys. mężczyzn i 782 tys. kobiet). Liczba pracujących w pełnym wymiarze czasu pracy zwiększyła się w odniesieniu do III kwartału 2022 r. o 1,3%. W niepełnym wymiarze czasu pracy pracowało 159 tys. osób (48 tys. mężczyzn i 111 tys. kobiet), ich liczba zwiększyła się w porównaniu z III kwartałem 2022 r. o 20,5%.

Według wyników BAEL w III kwartale 2023 r. zbiorowość bezrobotnych w wieku 15-74 lata w województwie śląskim liczyła 47 tys. osób, i w odniesieniu do III kwartału 2022 r. liczba ta spadła o 6,0%. Bezrobotni mieszkający w miastach stanowili 78,7% ogółu.

Osoby bierne zawodowo w III kwartale 2023 r. liczyły 1 542 tys. osób i stanowiły 43,9% ludności w wieku 15–89 lat. Ich liczba obniżyła się w skali roku (o 3,2%). W III kwartale 2023 r. liczba biernych zawodowo nieposzukujących pracy ukształtowała się na poziomie 1 268 tys. osób. Głównymi przyczynami bierności podawanymi przez osoby w wieku 15–74 lata, które nie poszukiwały pracy były: emerytura (56,1%), nauka, uzupełnienie kwalifikacji (19,5%), choroba, niepełnosprawność (9,7%).

Wykres 5 Osoby nieposzukujące pracy według wybranych przyczyn bierności i płci w 3 kwartale 2023 r. (w tys. osób)

źródło: publikacja GUS Katowice „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie śląskim w III kwartale 2023 r.”

Według metodologii BAEL, w III kwartale 2023 r. stopa bezrobocia w województwie śląskim wyniosła 2,4% i była jedną z niższych w kraju. Szczegółowe dane w podziale na płeć i miejsce zamieszkania przedstawia tabela 4.

Tabela 4 Stopa bezrobocia

wyszczególnienie	III kwartał 2022 r.	III kwartał 2023 r.	wzrost/spadek (p. proc)
ogółem	2,6%	2,4%	-0,2
mężczyźni	2,0%	2,2%	0,2
kobiety	3,3%	2,6%	-0,7
miasto	2,7%	2,5%	-0,2
wieś	2,6%	2,1%	-0,5

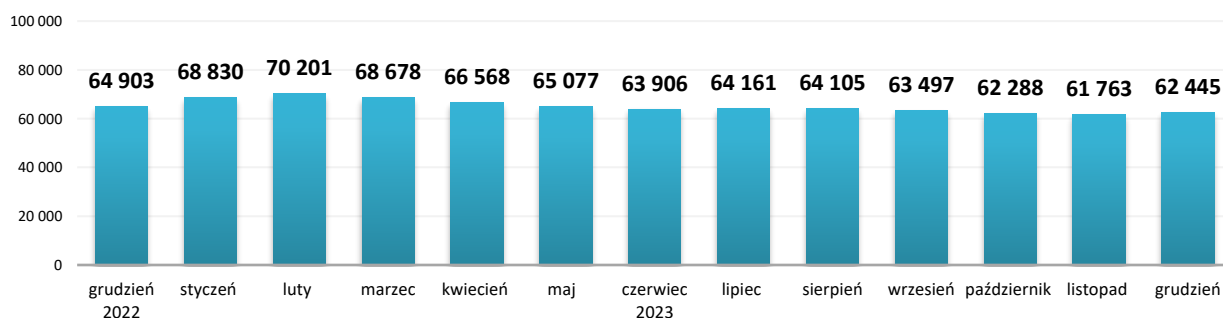
źródło: Opracowanie własne, na podstawie publikacji GUS Katowice Aktywność ekonomiczna ludności w województwie śląskim w III kwartale 2023 r.

3. Poziom i natężenie bezrobocia rejestrowanego²

3.1 Bezrobocie rejestrowane i jego terytorialne zróżnicowanie

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego w końcu grudnia 2023 r. wyniosła 62 445 osób. W ujęciu rocznym zbiorowość bezrobotnych zmniejszyła się o 2 458 osób (dynamika spadku 3,8%). Między styczniem a grudniem 2023 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 6 385 osób, tj. o 9,3% (31.01.2023 r. – 68 830 osób).

Wykres 6 Liczba bezrobotnych w województwie śląskim – stan na koniec miesiąca

W powiatach widoczne było terytorialne zróżnicowanie stanu bezrobocia. Na koniec 2023 roku najwięcej osób zarejestrowanych jako bezrobotne notowano w: Sosnowcu (3,8 tys. osób), Bytomiu (3,5 tys. osób) oraz Częstochowie (3,2 tys. osób). Na przeciwnym końcu listy rankingowej lokowały się powiaty o małej liczbie mieszkańców i tym samym bezrobotnych: bieruńsko - lędziński (328 osób), Świętochłowice (499 osób) oraz Żory (692 osoby).

W ujęciu rocznym spadek liczby bezrobotnych miał miejsce w większości powiatów województwa śląskiego. Najbardziej liczba zarejestrowanych obniżyła się w: Katowicach (o 909 osób), powiecie będzińskim (o 291 osób) oraz Mysłowicach (o 220 osób), a najwyższa dynamika spadku miała miejsce w Katowicach (o 29,6%) i w powiecie bieruńsko - lędzińskim (o 20,8%) oraz w Mysłowicach (o 17,4%). Mimo ogólnego spadku liczby bezrobotnych w województwie, w 9 powiatach wystąpił wzrost zarejestrowanych. Największy przyrost rok do roku odnotowano w: Sosnowcu (o 214 osób), Bielsku – Białej (o 85 osób) oraz powiecie wodzisławskim (o 84 osoby).

² Dane dotyczące bezrobocia rejestrowanego przedstawione w opracowaniu pochodzą ze sprawozdań o rynku pracy MRiPS-01 wraz z wybranymi załącznikami oraz ze sprawozdania MRiPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy.

Tabela 5 Dynamika spadku/wzrostu liczby bezrobotnych w powiatach (2022 r. – 2023 r.)

województwo/powiaty	bezrobotni stan 31.12.		spadek/wzrost (w osobach)	spadek/wzrost 31.12.2022 r. = 100%
	2022 r.	2023 r.		
województwo śląskie razem	64 903	62 445	-2 458	-3,8%
w tym:				
Katowice	3 071	2 162	-909	-29,6%
Bieruńsko-lędziński	414	328	-86	-20,8%
Mysłowice	1 263	1 043	-220	-17,4%
Myszkowski	1 582	1 400	-182	-11,5%
Będziński	2 711	2 420	-291	-10,7%
Raciborski	1 509	1 377	-132	-8,7%
Żory	754	692	-62	-8,2%
Gliwice	2 417	2 224	-193	-8,0%
Rybnicki	804	741	-63	-7,8%
Lubliniecki	1 501	1 387	-114	-7,6%
Siemianowice Śląskie	860	798	-62	-7,2%
Zabrze	2 297	2 154	-143	-6,2%
Świętochłowice	532	499	-33	-6,2%
Rybnik	1 475	1 393	-82	-5,6%
Gliwicki	1 303	1 248	-55	-4,2%
Tychy	1 059	1 015	-44	-4,2%
Jaworzno	1 265	1 213	-52	-4,1%
Częstochowski	2 515	2 414	-101	-4,0%
Mikołowski	1 032	1 002	-30	-2,9%
Częstochowa	3 331	3 248	-83	-2,5%
Zawierciański	1 997	1 950	-47	-2,4%
Tarnogórski	2 321	2 276	-45	-1,9%
Bytom	3 600	3 538	-62	-1,7%
Bielski	1 782	1 758	-24	-1,3%
Pszczynski	1 365	1 358	-7	-0,5%
Żywiecki	2 380	2 369	-11	-0,5%
Dąbrowa Górnicza	2 442	2 438	-4	-0,2%
Chorzów	1 359	1 372	13	1,0%
Cieszyński	3 138	3 179	41	1,3%
Kłobucki	2 158	2 205	47	2,2%
Wodzisławski	2 236	2 320	84	3,8%
Piekary Śląskie	1 025	1 067	42	4,1%
Bielsko-Biała	1 760	1 845	85	4,8%
Sosnowiec	3 560	3 774	214	6,0%
Jastrzębie - Zdrój	1 041	1 111	70	6,7%
Ruda Śląska	1 044	1 127	83	8,0%

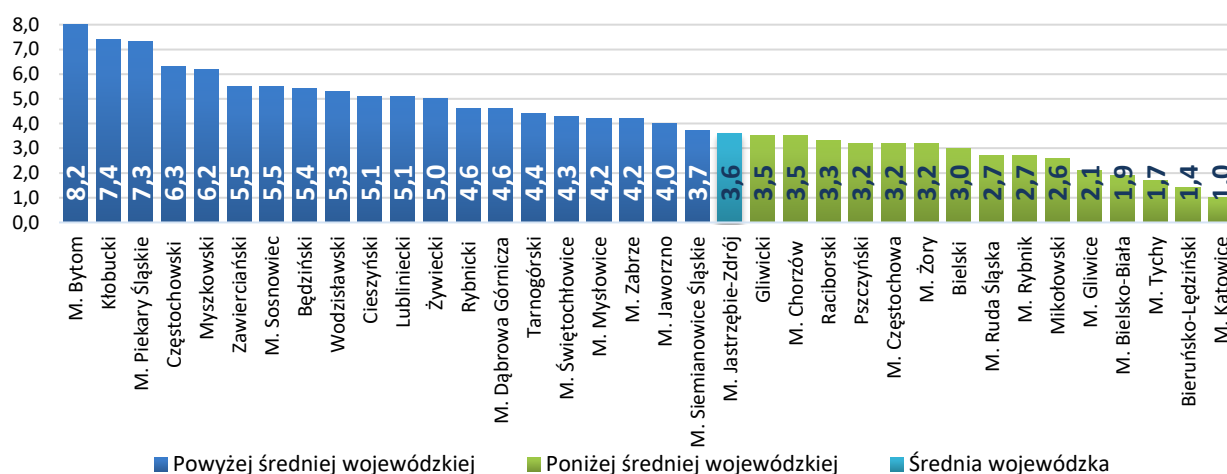
3.2 Stopa bezrobocia rejestrowanego

W stosunku do sytuacji sprzed roku wysokość stopy bezrobocia rejestrowanego pozostała na zbliżonym poziomie (spadek o 0,1 p. proc). Według stanu na 31.12.2023 r. wskaźnik ten w Śląskiem wynosił 3,6% (kraj 5,1%). Jednak warto podkreślić, iż bez względu na rok sprawozdawczy poziom bezrobocia rejestrowanego w naszym regionie należy do najniższych w kraju. W końcu roku województwo śląskie nadal znajdowało się na drugim miejscu listy województw o najniższej wartości stopy bezrobocia, tuż za Wielkopolską (3,0%).

W naszym regionie cały czas utrzymuje się duże zróżnicowanie natężenia bezrobocia. W końcu grudnia 2023 r. najniższą stopę bezrobocia odnotowano w Katowicach i wynosiła ona 1,0% (31.12.2022 r. - 1,5%³). Na przeciwległej pozycji znajdował się Bytom, gdzie wysokość tego wskaźnika osiągnęła wartość 8,2% (31.12.2022 r. – 8,3%). Powiaty o najwyższej i najniższej stopie bezrobocia dzieliła w grudniu 2023 r. różnica aż 7,2 p. proc.

W ujęciu rocznym najbardziej wysokość stopy bezrobocia zmniejszyła się w: Mysłowicach (o 0,8 p. proc.), powiecie myszkowskim (o 0,7 p. proc.) oraz powiecie będzińskim (o 0,6 p. proc.). Wzrost stopy bezrobocia odnotowano w zaledwie 8 powiatach województwa śląskiego, odpowiednio: Sosnowcu i Piekarach Śląskich (po 0,3 p. proc.), Rudzie Śląskiej, Jastrzębiu - Zdroju, powiecie wodzisławskim (po 0,2 p. proc.) oraz powiecie kłobuckim, Bielsku - Białej i powiecie cieszyńskim (po 0,1 p. proc.). W 7 powiatach stopa bezrobocia rejestrowanego nie uległa zmianie.

Wykres 7 Stopa bezrobocia w powiatach województwa śląskiego wg stanu na koniec grudnia 2023 r.

3.3 Płynność bezrobocia rejestrowanego w 2023 r.

W 2023 r. w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowało się 121 617 osób, czyli o 4 885 osób mniej niż rok wcześniej, tj. o 3,9%. Najwięcej rejestracji odnotowano w styczniu 2023 r. (12 630), natomiast najmniej w kwietniu (8 736).

Wśród napływających do bezrobocia w okresie od stycznia do grudnia 2023 r. panie stanowiły ponad połowę rejestrujących się w urzędach pracy (52,2%) i było to o 3,0 p. proc. mniej niż rok wcześniej. Zdecydowana większość osób, które zarejestrowały się w ciągu roku w powiatowych urzędach pracy legitymowała się stażem pracy, było to aż 87,2%. Osoby rejestrujące się bez kwalifikacji zawodowych stanowiły 32,7% napływających do bezrobocia, a osoby bez doświadczenia zawodowego 20,6%.

Tabela 6 Liczba osób rejestrujących się w śląskich urzędach pracy w latach 2022 i 2023

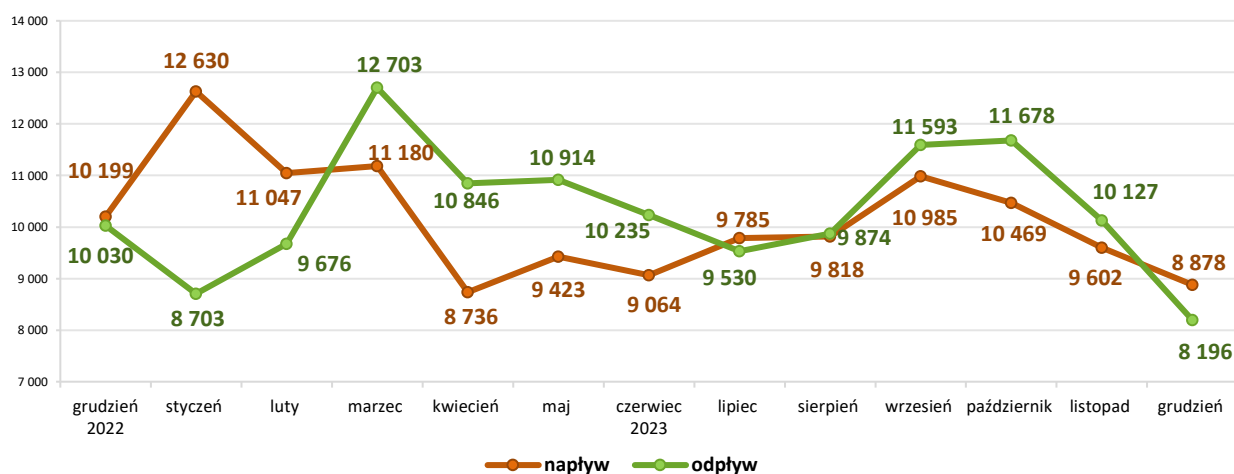
wyszczególnienie	2022 r.	udział	2023 r.	udział	wzrost/spadek
ogółem	126 502	100,0%	121 617	100,0%	-4 885 -3,9%
w tym poprzednio pracujące	105 587	83,5%	106 110	87,2%	523 0,5%
zamieszkali na wsi	26 626	21,0%	25 884	21,3%	-742 -2,8%
osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	9 153	7,2%	9 190	7,6%	37 0,4%
cudzoziemcy	10 362	8,2%	3 987	3,3%	-6 375 -61,5%

³ Stopa bezrobocia rejestrowanego po korekcie Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 24.10.2023 r.

wyszczególnienie	2022 r.	udział	2023 r.	udział	wzrost/spadek
bez kwalifikacji zawodowych	41 279	32,6%	39 718	32,7%	-1 561 -3,8%
bez doświadczenia zawodowego	30 202	23,9%	25 100	20,6%	-5 102 -16,9%

Biorąc pod uwagę nowo zarejestrowanych w 2023 r. według wieku ponad połowę stanowiły osoby w przedziale wiekowym od 25 do 49 lat (74 203 osoby, tj. 61,0%; w stosunku do 2022 r. spadek o 1,2 p. proc.). Najmłodsze osoby w wieku od 18 do 24 lat to 19,9% napływu (24 239 osób; wzrost o 0,7 p. proc.), a osoby powyżej 50 roku życia to 19,1% (23 175 osób; wzrost o 0,5 p. proc.). Od stycznia do grudnia 2023 r. z rejestrów wyłączono 124 075 bezrobotnych, tj. o 13 848 osób mniej niż rok wcześniej (2022 r. – 137 923 osoby). Kobiety stanowiły 52,7% odpływu (65 433 osoby). W 2022 r. udział pań kształtował się na nieco wyższym poziomie, tj. 55,2%. Jak wynika z przedstawionych powyżej danych w całym 2023 roku ze śląskich urzędów pracy wyrejestrowano o 2 458 osób więcej niż zarejestrowano.

Wykres 8 Wykres napływ i odpływ bezrobotnych od grudnia 2022 r. do grudnia 2023 r.- ogółem

Od marca do czerwca 2023 r., a następnie od sierpnia do listopada 2023 r. obserwowano przewagę osób, które wyrejestrowały się z powiatowych urzędów pracy w stosunku do nowo rejestrujących się bezrobotnych, co bezpośrednio przełożyło się na systematyczny spadek poziomu bezrobocia w regionie. W styczniu, lutym, lipcu oraz grudniu 2023 r. widoczna była sytuacja odwrotna, gdzie „napływ” był większy niż „odpływ”.

W 2023 r. najwięcej bezrobotnych wyrejestrowano z tytułu podjęcia zatrudnienia, tj. 62 430 osób, co stanowiło 50,3% całego odpływu, w tym z tytułu podjęcia pracy niesubsydiowanej wyłączono 53 700 osób. W ramach podjęć pracy subsydiowanej wyłączono z rejestrów urzędów pracy 8 730 bezrobotnych, czyli o 2 479 osób mniej niż w 2022 r.

W 2023 r. liczba bezrobotnych wyłączonych z rejestrów z powodu rozpoczęcia aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu wyniosła 19 028 osób⁴, czyli o 6 587 osób mniej niż w roku poprzednim. Bezrobotni w ramach aktywnych form najczęściej podejmowali zatrudnienie subsydiowane (8 730 osób), w tym podejmowali działalność gospodarczą (3 257 osób), często korzystali także ze stażu (6 162 osoby) oraz szkoleń (2 921 osób).

W 2023 r. liczba wyłączonych z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy wyniosła 27 984 osoby (tj. 22,6% odpływu). Rok wcześniej liczba osób, które nie potwierdziły gotowości do pracy i utraciły z tego tytułu status bezrobotnego była wyższa i wynosiła 29 936 osób, jednak ich udział w ogólnej liczbie wyłączeń był niższy i wynosił 21,7% odpływu. Szczegółowe dane dotyczące przyczyn wyłączeń z rejestrów bezrobotnych w 2022 i 2023 roku przedstawia tabela 7.

⁴ Dane całoroczne za 2023 r. ze sprawozdania MRiPS – 01, suma wybranych kategorii wyłączeń, tj.: podjęcia pracy subsydiowanej, podjęcia stażu, podjęcia szkolenia, rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych oraz rozpoczęcia prac społecznie użytecznych.

Tabela 7 Główne przyczyny odpływu z bezrobocia – bezrobotni ogółem oraz bezrobotne kobiety

przyczyny odpływu	bezrobotni ogółem				bezrobotne kobiety			
	2022 r.	2023 r.	spadek/ wzrost w osobach	spadek/ wzrost w % 2022 r.=100%	2022 r.	2023 r.	spadek/ wzrost w osobach	spadek/ wzrost w % 2022 r.=100%
osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w roku sprawozdawczym	137 923	124 075	-13 848	-10,0	76 089	65 433	-10 656	-14,0
z tego z przyczyn								
podjęcia pracy - cały rok	66 482	62 430	-4 052	-6,1	37 813	34 670	-3 143	-8,3
z tego								
niesubsydiowanej	55 273	53 700	-1 573	-2,8	31 631	29 917	-1 714	-5,4
subsydiowanej	11 209	8 730	-2 479	-22,1	6 182	4 753	-1 429	-23,1
z tego								
prac interwencyjnych	2 878	2 053	-825	-28,7	1 868	1 269	-599	-32,1
robót publicznych	1 366	1 057	-309	-22,6	971	724	-247	-25,4
podjęcia działalności gospodarczej	4 081	3 257	-824	-20,2	1 920	1 602	-318	-16,6
w tym bonu na zasiedlenie	14	13	-1	-7,1	9	10	1	11,1
podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	1 833	1 565	-268	-14,6	830	691	-139	-16,7
podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	324	298	-26	-8,0	180	172	-8	-4,4
podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	236	158	-78	-33,1	141	80	-61	-43,3
podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	0	0	0	0	0	0	0	0
podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	0	0	0	0	0	0	0	0
podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenie społeczne	0	0	0	0	0	0	0	0
podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za skierowanie bezrobotnego powyżej 50 roku życia	192	113	-79	-41,1	89	57	-32	-36,0
inne	299	229	-70	-23,4	183	158	-25	-13,7
rozpoczęcia szkolenia	4 175	2 921	-1 254	-30,0	2 359	1 378	-981	-41,6
w tym w ramach bonu szkoleniowego	260	217	-43	-16,5	92	72	-20	-21,7
rozpoczęcia stażu	8 908	6 162	-2 746	-30,8	6 912	4 704	-2 208	-31,9
w tym w ramach bonu stażowego	20	0	-20	-100,0	13	0	-13	-100,0
rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	5	1	-4	-80,0	2	1	-1	-50,0
rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	1 318	1 214	-104	-7,9	621	549	-72	-11,6
w tym w ramach PAI	59	47	-12	-20,3	28	23	-5	-17,9
skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	0	0	0	0	0	0	0	0
odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, w tym w ramach PAI	2 809	2 008	-801	-28,5	1 435	910	-525	-36,6
niepotwierdzenia gotowości do pracy	29 936	27 984	-1 952	-6,5	13 036	11 603	-1 433	-11,0
dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	9 165	8 443	-722	-7,9	6 479	5 540	-939	-14,5
podjęcia nauki	223	233	10	4,5	136	147	11	8,1
osiągnięcia wieku emerytalnego	1 980	1 888	-92	-4,6	944	895	-49	-5,2
nabycia praw emerytalnych lub rentowych	681	623	-58	-8,5	298	263	-35	-11,7
nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	1 176	837	-339	-28,8	786	518	-268	-34,1
innych	11 065	9 331	-1 734	-15,7	5 268	4 255	-1 013	-19,2

4. Struktura bezrobocia rejestrowanego

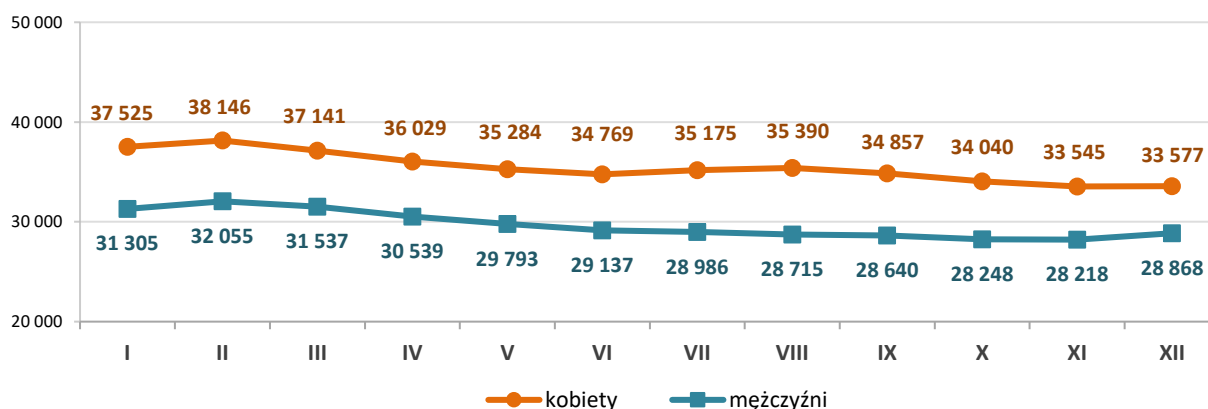
Głównymi cechami różnicującymi bezrobotnych są: płeć, miejsce zamieszkania (miasto, wieś), wiek, poziom wykształcenia oraz rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy.

4.1 Bezrobotne kobiety

Liczba zarejestrowanych kobiet w 2023 r. zarówno w Polsce jak i w naszym regionie malała. Według stanu na 31.12.2023 r. w urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowanych było 33 577 kobiet, co stanowiło 53,8% ogółu bezrobotnych (w kraju udział ten był niższy i wynosił 52,6%).

W ujęciu rocznym liczba bezrobotnych pań zmniejszyła się o 1 978 osób, tj. o 5,6%. Uwzględniając ujęcie miesięczne w 2023 r. najniższy poziom bezrobocia wśród kobiet odnotowano w listopadzie, a najwyższy w lutym.

Wykres 9 Bezrobotni według płci w województwie śląskim, stan na koniec danego miesiąca 2023 r.

Na koniec 2023 r. w subpopulacji bezrobotnych kobiet, większość stanowiły panie, które dotychczas pracowały - 29 287, tj. 87,2% wszystkich zarejestrowanych pań. W stosunku do poprzedniego roku zmalała liczba kobiet poprzednio pracujących jednak odnotowano wzrost ich udziału (odpowiednio o 1,5 tys., tj. o 0,6 p. proc.).

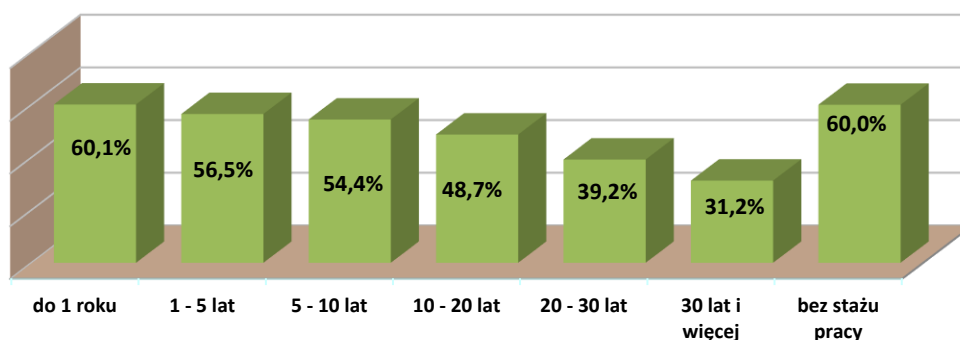
W ciągu roku spadła również liczba kobiet, które rejestrowały się w urzędach pracy, a dotychczas nie pracowały, ich liczba zmniejszyła się o 462 osoby, tj. o 9,7%. Na koniec 2023 roku liczba pań w tej kategorii wyniosła 4 290, tj. 12,8% wszystkich zarejestrowanych kobiet.

Udział bezrobotnych kobiet w ogóle zarejestrowanych

Biorąc pod uwagę udział bezrobotnych kobiet wśród wszystkich zarejestrowanych w danej kategorii wiekowej to na koniec grudnia 2023 r. najwyższy odsetek kobiet notowano w wieku 25 – 34 lata (66,5%), z kolei najniższy (z wyłączeniem najstarszej grupy bezrobotnych) występował wśród zarejestrowanych pań pomiędzy 45 a 54 oraz 55-59 rokiem życia (odpowiednio 50,6% i 50,7%).

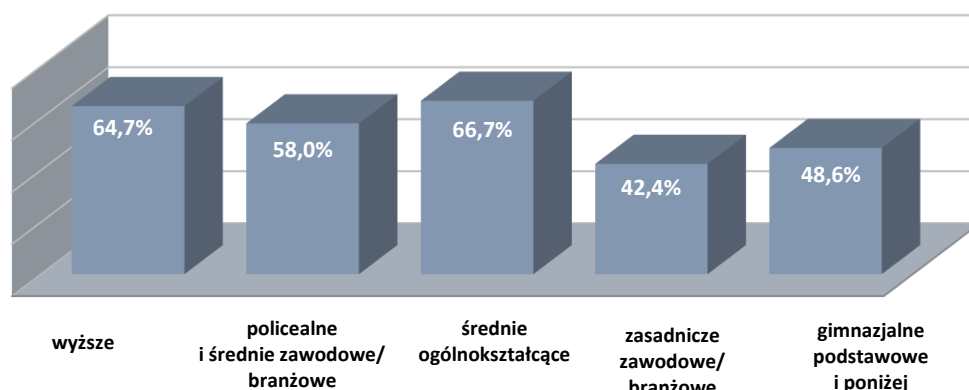
Panie bez stażu pracy stanowiły 60,0% ogółu zarejestrowanych tej kategorii. Podobnie wysoki udział kobiet występował pośród ogółu zaewidencjonowanych do 1 roku.

Wykres 10 Udział bezrobotnych kobiet wśród ogółu zarejestrowanych w województwie śląskim, w grupach wyodrębnionych ze względu na staż pracy, stan 31.12.2023 r.

Odnosząc się do poziomów wykształcenia, najniższy udział kobiet do ogółu bezrobotnych wystąpił wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym.

Wykres 11 Udział bezrobotnych kobiet wśród ogółu zarejestrowanych w województwie śląskim, w grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia, stan 31.12.2023 r.

Na koniec grudnia 2023 r. kobiety zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy w Śląskiem stanowiły ponad połowę niemal we wszystkich grupach bezrobotnych według czasu pozostawiania bez pracy. Wyjątkiem są bezrobotne kobiety pozostające w rejestrach krócej niż jeden miesiąc, w tej grupie odsetek pań wynosił 46,9%.

Struktura bezrobotnych kobiet według wieku

W końcu 2023 r. wśród zaewidencjonowanych pań najwięcej było w wieku 35 – 44 lata (29,5%), prawie co czwarta w wieku 25 – 34 lata, a zaledwie co dziesiąta powyżej 55 roku życia. W ciągu roku we wszystkich kategoriach wiekowych nastąpił spadek liczby bezrobotnych kobiet, przy czym największy wśród kobiet w wieku 25 – 34 lata (o 866).

Tabela 8 Struktura bezrobotnych kobiet według wieku, stan na koniec grudnia

wiek	31.12.2022 r.		31.12.2023 r.		spadek liczby bezrobotnych w stosunku do 2022 r.	
	kobiety	% wśród kobiet	kobiety	% wśród kobiet	w osobach	dynamika 31.12.2022 r.=100%
18 – 24 lata	3 959	11,1	3 947	11,8	-12	99,7
25 – 34 lata	10 023	28,2	9 157	27,3	-866	91,4
35 – 44 lata	10 469	29,5	9 892	29,4	-577	94,5
45 – 54 lata	7 196	20,2	7 095	21,1	-101	98,6
55 – 59 lat	3 850	10,8	3 456	10,3	-394	89,8
60 lat i więcej*	58	0,2	30	0,1	-28	51,7
ogółem	35 555	100,0	33 577	100,0	-1 978	94,4

*Są to obywatelki Ukrainy, które na mocy ustawy specjalnej miały możliwość rejestracji w urzędach pracy bez ograniczeń wiekowych.

według poziomu wykształcenia

Według stanu na koniec 2023 r. wśród zarejestrowanych pań co czwarta legitymowała się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym/branżowym oraz gimnazjalnym/podstawowym i poniżej, a co piąta wykształceniem wyższym bądź zasadniczym zawodowym/branżowym. Najmniejszą grupę stanowiły panie z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, tj. 13,7%. W 2023 roku prawie we wszystkich kategoriach według poziomu wykształcenia nastąpił spadek liczby bezrobotnych kobiet, najwyższy w grupie z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym/branżowym (o 534 panie). Niewielki wzrost zarejestrowanych kobiet odnotowano w grupie z wykształceniem średnim ogólnokształcącym o 5 osób.

Tabela 9 Struktura bezrobotnych kobiet według poziomu wykształcenia, stan na koniec grudnia

poziom wykształcenia	31.12.2022 r.		31.12.2023 r.		spadek/wzrost liczby bezrobotnych w stosunku do 2022 r.	
	kobiety	% wśród kobiet	kobiety	% wśród kobiet	w osobach	dynamika 31.12.2022 r. = 100%
wyższe	6 806	19,1	6 281	18,7	-525	92,3
policealne i średnie zawodowe/branżowe	8 842	24,9	8 308	24,7	-534	94,0
średnie ogólnokształcące	4 602	13,0	4 607	13,7	5	100,1
zasadnicze zawodowe/branżowe	6 912	19,4	6 397	19,1	-515	92,5
gimnazjalne/podstawowe i poniżej	8 393	23,6	7 984	23,8	-409	95,1
ogółem	35 555	100,0	33 577	100,0	-1 978	94,4

według czasu pozostawiania bez pracy

Najliczniejszą grupę bezrobotnych pań według czasu pozostawiania bez pracy stanowiły zarejestrowane powyżej 12 miesięcy (11 159 kobiet) oraz od 1 do 3 miesięcy (7 137 kobiet). W ciągu roku wśród bezrobotnych pań w trzech kategoriach odnotowano spadek ich liczby, największy miał miejsce wśród zarejestrowanych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy. Również w trzech kategoriach widoczny był wzrost zarejestrowanych, największy wśród kobiet, które pozostawiały bez pracy od 6 do 12 miesięcy.

Tabela 10 Struktura bezrobotnych kobiet według czasu pozostawiania bez pracy, stan na koniec grudnia

czas pozostawiania bez pracy	31.12.2022 r.		31.12.2023 r.		wzrost/spadek liczby bezrobotnych w stosunku do 2022 r.	
	kobiety	% wśród kobiet	kobiety	% wśród kobiet	w osobach	dynamika 31.12.2022 r. = 100%
do 1 m-ca	3 646	10,3	3 297	9,8	-349	90,4
1 – 3 m-cy	7 694	21,6	7 137	21,3	-557	92,8
3 – 6 m-cy	5 778	16,3	6 023	17,9	245	104,2
6 – 12 m-cy	5 425	15,3	5 961	17,8	536	109,9
12 – 24 m-cy	4 653	13,1	4 730	14,1	77	101,7
pow. 24 m-cy	8 359	23,5	6 429	19,1	-1 930	76,9
ogółem	35 555	100,0	33 577	100,0	-1 978	94,4

według stażu pracy

Na koniec 2023 r. niemal połowę zarejestrowanych kobiet stanowiły panie legitymujące się krótkim stażem pracy, do 5 lat (tj. 48,8%), a bezrobotne ze stażem pracy 30 lat i więcej to zaledwie 1,9% bezrobotnych kobiet. Wśród zarejestrowanych niemal co ósma nie posiada żadnego stażu pracy. W analizowanym roku wśród bezrobotnych kobiet we wszystkich kategoriach odnotowano spadek liczby zarejestrowanych. Największy spadek liczby zarejestrowanych pań notowano w grupie ze stażem pracy od 1 do 5 lat oraz bez stażu pracy (o 462 osoby), a największą dynamikę zaobserwowano w grupie bezrobotnych ze stażem pracy 30 lat i więcej, spadek o 18,6%.

Tabela 11 Struktura bezrobotnych kobiet według stażu pracy, stan na koniec grudnia

staż pracy	31.12.2022 r.		31.12.2023 r.		spadek liczby bezrobotnych w stosunku do 2022 r.	
	kobiety	% wśród kobiet	kobiety	% wśród kobiet	w osobach	dynamika 31.12.2022 r. = 100%
do 1 roku	8 410	23,7	8 208	24,4	-202	97,6
1 – 5 lat	8 650	24,3	8 188	24,4	-462	94,7
5 – 10 lat	5 537	15,6	5 350	15,9	-187	96,6
10 – 20 lat	5 060	14,2	4 752	14,2	-308	93,9
20 – 30 lat	2 360	6,6	2 149	6,4	-211	91,1
30 lat i więcej	786	2,2	640	1,9	-146	81,4
bez stażu	4 752	13,4	4 290	12,8	-462	90,3
ogółem	35 555	100,0	33 577	100,0	-1 978	94,4

Bezrobotne kobiety w szczególnej sytuacji na wojewódzkim rynku pracy

Analizując grupę bezrobotnych kobiet znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w roku 2023, mimo ogólnego spadku bezrobocia, w dwóch kategoriach odnotowano niewielki wzrost liczby bezrobotnych pań, tj. wśród kobiet korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej (o 5 pań) oraz wśród kobiet z niepełnosprawnościami (o 74 panie). W pozostałych kategoriach odnotowano spadek liczby bezrobotnych przy czym najwyższe spadki odnotowano wśród pań długotrwale bezrobotnych oraz wśród posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia (odpowiednio: o 1 912 pań; o 993 panie).

Tabela 12 Bezrobotne kobiety w szczególnej sytuacji na śląskim rynku pracy, stan na koniec grudnia

bezrobotne kobiety w szczególnej sytuacji na rynku pracy*	31.12.2022 r.		31.12.2023 r.		wzrost/spadek liczby bezrobotnych w stosunku do 2022 r.	
	liczba	udział w ogółem	liczba	udział w ogółem	osoby	dynamika 2022 r. = 100%
kobiety do 30 roku życia	8 591	30,1%	8 218	31,1%	-373	95,7
w tym: kobiety do 25 roku życia	3 959	13,9%	3 947	14,9%	-12	99,7
kobiety długotrwale bezrobotne	16 873	59,2%	14 961	56,5%	-1 912	88,7
kobiety powyżej 50 roku życia	7 239	25,4%	6 745	25,5%	-494	93,2
kobiety korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	693	2,4%	698	2,6%	5	100,7
posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	8 596	30,1%	7 603	28,7%	-993	88,4
posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	114	0,4%	113	0,4%	-1	99,1
kobiety niepełnosprawne	2 524	8,9%	2 598	9,8%	74	102,9
kobiety w szczególnej sytuacji ogółem		28 519		26 463	-2 056	92,8

* Dane liczbowe oraz odsetki nie sumują się, gdyż jedna bezrobotna kobieta może kwalifikować się do kilku kategorii jednocześnie

Przestrzenne zróżnicowanie poziomu bezrobocia wśród zarejestrowanych kobiet

W województwie śląskim w końcu roku w większości powiatów odnotowano spadek poziomu bezrobocia wśród kobiet, najwyższy w Katowicach (o 461 pań), a najniższy w Bielsku Białej (o 7 pań). Wzrost zaobserwowano w 8 powiatach, największy w Sosnowcu o 61 kobiet, najmniejszy w powiecie kłobuckim i Dąbrowie Górniczej po 2 kobiety.

W porównaniu z rokiem poprzednim w 25 powiatach wystąpiło zmniejszenie udziału kobiet w całej populacji bezrobotnych. Największy spadek odnotowano w powiecie gliwickim oraz Żorach (o 4,2 p. proc.) oraz w powiecie rybnickim (o 4,1 p. proc.). Największy wzrost wystąpił w: Siemianowicach Śląskich (o 2,8 p. proc.), Świętochłowicach (o 2,2 p. proc.) oraz Piekarach Śląskich (o 2,0 p. proc.).

W całym województwie udział kobiet wśród ogółu zarejestrowanych rok do roku obniżył się z 54,8% do poziomu 53,8%.

W końcu 2023 r. w 4 powiatach województwa śląskiego, tj. będzińskim, żywieckim, kłobuckim i Sosnowcu odnotowano nadreprezentację mężczyzn wśród ogółu zarejestrowanych.

Tabela 13 Płynność bezrobocia w 2023 r. – napływ i odpływ kobiet w województwie śląskim oraz liczba wyłączeń z tytułu podjęcia pracy

miesiące	napływ kobiet	odpływ kobiet	w tym: podjęcia pracy	
			liczba kobiet	% odpływu
styczeń	6 571	4 601	2 455	53,4
luty	5 803	5 182	2 698	52,1
marzec	5 797	6 802	3 253	47,8
kwiecień	4 486	5 598	2 917	52,1
maj	4 803	5 548	2 923	52,7
czerwiec	4 717	5 232	2 682	51,3
lipiec	5 248	4 842	2 294	47,4
sierpień	5 362	5 147	2 446	47,5
wrzesień	6 069	6 602	3 932	59,6
październik	5 454	6 271	3 527	56,2
listopad	4 760	5 255	2 965	56,4
grudzień	4 385	4 353	2 578	59,2

W analizowanym okresie najwięcej kobiet w województwie śląskim zarejestrowano w urzędach pracy w styczniu oraz we wrześniu, natomiast najwięcej wyrejestrowań wystąpiło w marcu, wrześniu i październiku. W ciągu całego roku 34,7 tys. kobiet wyrejestrowano z ewidencji z tytułu podjęcia zatrudnienia. Najwyższa liczba bezrobotnych kobiet, które podjęły pracę odnotowana została w dużych miastach, tj. w: Częstochowie (1 883 panie), Sosnowcu (1 607 pań) oraz Bytomiu (1 601 pań).

4.2 Bezrobotni zamieszkali na wsi

W końcu grudnia 2023 r., jedynie co czwarty bezrobotny zarejestrowany w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego był mieszkańcem terenów wiejskich – 15 165 osób (2022 r. – 15 702).

Przestrzenne zróżnicowanie poziomu bezrobocia wśród zarejestrowanych mieszkańców wsi

Wśród siedemnastu powiatów ziemskich najwyższa liczba zarejestrowanych na koniec 2023 roku występowała w powiecie częstochowskim (2 003 osoby), żywieckim (1 916) i kłobuckim (1 713). W porównaniu z 2022 r. odnotowano spadek liczby bezrobotnych mieszkańców wsi w czternastu powiatach ziemskich województwa śląskiego, przy czym najwyższy w powiatach: żywieckim (o 97 osób) i częstochowskim (o 80 osób). Z kolei w trzech powiatach ziemskich odnotowano wzrost zarejestrowanych osób zamieszkałych na wsi: wodzisławskim (o 22 osoby), kłobuckim (o 13 osób) i pszczyńskim (o 6 osób).

Udział bezrobotnych mieszkańców wsi wśród ogółu zarejestrowanych wynoszący co najmniej 50% odnotowano w siedmiu powiatach: częstochowskim (83,0%), żywieckim (80,9%), kłobuckim (77,7%), pszczyńskim (68,9%), bielskim (65,7%), lublinieckim (65,0%) oraz cieszyńskim (53,1%). W ciągu roku spadek udziału wystąpił w dziewięciu powiatach, największy w powiecie żywieckim (o 3,7 p. proc.), a najmniejszy w powiecie wodzisławskim (o 0,2 p. proc.). W pozostałych 8 powiatach ich udział zwiększył się, a największy wzrost odnotowano w powiatach: bieruńsko-łędzińskim oraz lublinieckim (po 2,5 p. proc.).

Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi w województwie śląskim

według poziomu wykształcenia

Z analizy danych wynika, że struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi według poziomu wykształcenia była niemal taka sama jak w roku poprzednim. Na koniec grudnia 2023 r. co trzeci zarejestrowany mieszkaniec wsi legitymował się wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, a zaledwie co dziesiąty wykształceniem średnim ogólnokształcącym. W porównaniu do końca 2022 r. wśród bezrobotnych mieszkańców wsi odnotowano spadek poziomu bezrobocia, przy czym największy wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (o 205 osób, tj. o 4,4%).

Tabela 14 Bezrobotni zamieszkali na terenach wiejskich według poziomu wykształcenia, stan 31.12.

poziom wykształcenia	liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi		spadek liczby bezrobotnych w stosunku do 2022 r.		udział do ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2022 r.	2023 r.	w osobach	w %	2022 r.	2023 r.
wyższe	2 156	2 066	-90	-4,2	13,7%	13,6%
policealne i średnie zawodowe/branżowe	3 800	3 782	-18	-0,5	24,2%	24,9%
średnie ogólnokształcące	1 541	1 474	-67	-4,3	9,8%	9,7%
zasadnicze zawodowe/branżowe	4 653	4 448	-205	-4,4	29,6%	29,3%
gimnazjalne/podstawowe i poniżej	3 552	3 395	-157	-4,4	22,6%	22,4%
ogółem	15 702	15 165	-537	-3,4	100,0%	100,0%

według wieku

Bezrobotni mieszkańcy terenów wiejskich to głównie osoby w tzw. wieku mobilnym, to jest w przedziale wiekowym od 18 do 44 lat (62,3%). W stosunku do 2022 r. udział ten pozostał na tym samym poziomie. Tak jak rok wcześniej, co piąty bezrobotny był w wieku od 45 do 54 lat. Na koniec 2023 r. wśród bezrobotnych mieszkańców wsi we wszystkich kategoriach według wieku odnotowano spadek ich liczebności. W ujęciu rocznym najwyższy spadek liczby bezrobotnych

obserwowano wśród zarejestrowanych w wieku 25 – 34 lata (217 osób). Z kolei największą ujemną dynamikę odnotowano wśród osób bezrobotnych w przedziale wiekowym 55 – 59 lat. Poziom bezrobocia w tej kategorii spadł o 10,7%.

Tabela 15 Bezrobotni zamieszkali na wsi według wieku, stan 31.12.

wiek	liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi		spadek liczby bezrobotnych w stosunku do 2022 r.		udział do ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2022 r.	2023 r.	w osobach	w %	2022 r.	2023 r.
18 – 24 lata	2 231	2 151	-80	-3,6	14,2%	14,2%
25 – 34 lata	3 833	3 616	-217	-5,7	24,4%	23,8%
35 – 44 lata	3 724	3 689	-35	-0,9	23,7%	24,3%
45 – 54 lata	3 129	3 121	-8	-0,3	19,9%	20,6%
55 – 59 lat	1 774	1 585	-189	-10,7	11,3%	10,5%
60 lat i więcej	1 011	1 003	-8	-0,8	6,4%	6,6%
ogółem	15 702	15 165	-537	-3,4	100,0%	100,0%

według stażu pracy

Zdecydowana większość bezrobotnych zamieszkałych na wsi posiadała doświadczenie związane z pracą zawodową (89,0%; niewielki wzrost w stosunku do 2022 r. o 0,1 p. proc.). Wśród poprzednio pracujących najliczniej reprezentowani (podobnie jak w 2022 r.) byli bezrobotni legitymujący się krótkim okresem zatrudnienia, od 1 roku do 5 lat (24,3%). W końcu 2023 r., tak jak w roku 2022 co dziewiąty bezrobotny zamieszkujący tereny wiejskie nie posiadał stażu pracy.

Tabela 16 Bezrobotni zamieszkali na wsi według stażu pracy, stan 31.12.

staż pracy	liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi		spadek liczby bezrobotnych w stosunku do 2022 r.		udział do ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2022 r.	2023 r.	w osobach	w %	2022 r.	2023 r.
do 1 roku	2 794	2 724	-70	-2,5	17,8%	18,0%
1 - 5 lat	3 864	3 691	-173	-4,5	24,6%	24,3%
5 - 10 lat	2 593	2 571	-22	-0,8	16,5%	17,0%
10 - 20 lat	2 573	2 504	-69	-2,7	16,4%	16,5%
20 - 30 lat	1 498	1 433	-65	-4,3	9,5%	9,4%
30 lat i więcej	635	577	-58	-9,1	4,0%	3,8%
bez stażu pracy	1 745	1 665	-80	-4,6	11,1%	11,0%
ogółem	15 702	15 165	-537	-3,4	100,0%	100,0%

według czasu pozostawania bez pracy

W gronie bezrobotnych zamieszkałych na wsi w trzech kategoriach według czasu pozostawania bez pracy, tj. wśród osób pozostających w rejestrach urzędów pracy 3-6 miesięcy, 6-12 miesięcy oraz 12-24 miesięcy odnotowano dodatnią dynamikę bezrobocia (odpowiednio: o 2,8%; o 12,0%, o 4,9%). W pozostałych notowano spadek poziomu bezrobocia. Największy spadek liczby zarejestrowanych obserwowano w kategorii osób pozostający bez pracy najdłużej czyli powyżej 24 miesięcy (o 769 osób). Warto również zauważyć, iż odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy spadł z 37,3% do 34,2%.

Tabela 17 Bezrobotni zamieszkali na wsi według czasu pozostawania bez pracy, stan 31.12.

czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi		wzrost/spadek liczby bezrobotnych w stosunku do 2022 r.		udział do ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2022 r.	2023 r.	w osobach	w %	2022 r.	2023 r.
do 1 m-ca	1 662	1 633	-29	-1,7%	10,6%	10,8%
1 – 3 m-cy	3 335	3 147	-188	-5,6%	21,2%	20,8%
3 – 6 m-cy	2 487	2 556	69	2,8%	15,8%	16,9%
6 – 12 m-cy	2 362	2 645	283	12,0%	15,0%	17,4%
12 – 24 m-cy	1 960	2 057	97	4,9%	12,5%	13,6%
pow. 24 m-cy	3 896	3 127	-769	-19,7%	24,8%	20,6%
ogółem	15 702	15 165	-537	-3,4%	100,0%	100,0%

4.3 Bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy

W końcu 2023 r. zbiorowość bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy liczyła 2 718 osób, co stanowiło 4,9% bezrobotnych poprzednio pracujących (31.12.2022 r.: 2 886 bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu pracy, tj. 5,0% poprzednio pracujących). W ciągu roku liczebność tej kategorii spadła o 168 osób, tj. o 5,8%.

W końcu analizowanego okresu wśród bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy 60,2% stanowiły kobiety. W ujęciu rocznym liczba pań w opisywanej kategorii zmniejszyła się o 42 osoby, wzrósł natomiast ich udział o 2,0 p. proc.

Analizując wielkość „napływu” i „odpływu” w ciągu całego roku należy zauważyć, że liczba bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu pracy rejestrujących się w urzędach, niestety przewyższała liczbę osób wyrejestrowanych z tytułu podjęcia zatrudnienia. W 2023 r.

zarejestrowało się w województwie śląskim 4 627 osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. W tym samym czasie z powodu podjęcia pracy wyłączono z ewidencji 2 978 osób tej kategorii.

Udział bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu pracy w ciągu całego roku utrzymywał się na zbliżonym poziomie, wahał się od 4,3% do 4,5%.

Tabela 18 Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy w 2022 i 2023 r.

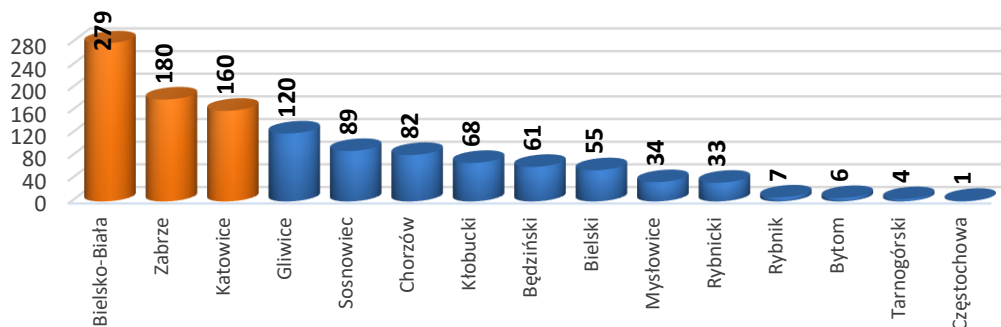
okresy	napływ w okresie sprawozdawczym		odpływ z tytułu podjęcia pracy		stan w końcu okresu			
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	poprzedni miesiąc = 100%	% wśród ogółu bezrobotnych
2022 ¹ r.	4 581	2 669	3 041	1 810	X	X	X	X
grudzień 2022 r.					2 886	1 679	X	4,4
2023 ¹ r.	4 627	2 700	2 978	1 676	X	X	X	X
styczeń	562	329	193	103	3 128	1 832	108,4%	4,5
luty	417	252	266	145	3 143	1 847	100,5%	4,5
marzec	378	222	274	160	3 065	1 796	97,5%	4,5
kwiecień	354	195	285	147	2 982	1 757	97,3%	4,5
maj	323	193	278	162	2 872	1 700	96,3%	4,4
czerwiec	370	213	234	121	2 862	1 710	99,7%	4,5
lipiec	373	212	195	107	2 850	1 709	99,6%	4,4
sierpień	372	209	188	108	2 855	1 694	100,2%	4,5
wrzesień	362	204	319	183	2 737	1 620	95,9%	4,3
październik	414	240	293	176	2 698	1 599	98,6%	4,3
listopad	333	192	249	148	2 675	1 582	99,1%	4,3
grudzień	369	239	204	116	2 718	1 637	101,6%	4,4

¹⁾ Dane za 12 miesięcy

Szczególną formą zwolnień z przyczyn zakładu pracy są zwolnienia grupowe. W 2023 r. do powiatowych urzędów pracy w województwie śląskim przedsiębiorcy zgłosili zamiar zwolnienia w trybie tak zwanych „grupówek” 2 360 pracowników (2022 r. – 1 481 osób). W tym samym czasie w województwie w ramach zwolnień grupowych pracę straciło 1 179. W ujęciu rocznym liczba zwolnionych w tym trybie wzrosła o 122 osoby, tj. o 11,5%.

W 2023 roku miejscowości o największej liczbie osób zwolnionych w ramach „grupówek” to: Bielsko-Biała, Zabrze i Katowice.

Wykres 12 Zwolnienia grupowe dokonane w 2023 r. według powiatów (w osobach)

W województwie śląskim najwięcej zwolnionych pochodziło z zakładów pracy działających w sekcjach:

- Przetwórstwo przemysłowe – 687 osób,
- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 228 osób,
- Informacja i komunikacja – 113 osób,
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 72 osoby.

4.4 Bezrobotni według wieku

Sytuacja bezrobotnych na rynku pracy pod względem struktury wieku, w ujęciu rocznym uległa niewielkim zmianom. W 2023 r. odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych w 2 przedziałach wyodrębnionych ze względu na wiek tj. w grupie wiekowej 18 – 24 lata o 28 osób oraz 45 – 54 lata (o 32 osoby). W pozostałych kategoriach odnotowano spadek liczby zarejestrowanych, największy w przedziale wiekowym 25 – 34 lat o 1 010 osób.

Podobnie jak w 2022 r. najwyższy udział bezrobotnych stanowią osoby w wieku 35 – 44 lata (26,8%).

Tabela 19 Liczba bezrobotnych według wieku, stan 31.12.

wiek	liczba bezrobotnych				spadek/wzrost w stosunku do 31.12.2022 r.	
	2022 r.		2023 r.		w osobach	w %
	osoby	udział	osoby	udział		
ogółem	64 903	100,0%	62 445	100,0%	-2 458	-3,8%
18 – 24 lata	6 943	10,7%	6 971	11,2%	28	0,4%
25 – 34 lata	14 781	22,8%	13 771	22,1%	-1 010	-6,8%
35 – 44 lata	17 354	26,7%	16 725	26,8%	-629	-3,6%
45 – 54 lata	14 001	21,6%	14 033	22,5%	32	0,2%
55 – 59 lat	7 393	11,4%	6 821	10,9%	-572	-7,7%
60 lat i więcej	4 431	6,8%	4 124	6,6%	-307	-6,9%

W powiatach województwa śląskiego sytuacja była bardzo zróżnicowana. Najwyższy udział bezrobotnych w wieku pomiędzy 35, a 44 lata wystąpił w: Żorach (31,8%), Mysłowicach (31,0%), Dąbrowie Górniczej (30,4%) oraz w Jaworznie (30,3%), a najniższy w powiecie kłobuckim i w Jastrzębiu-Zdroju (po 22,9%), w powiecie bieruńsko-łędzimskim (23,2%) oraz powiecie żywieckim (23,3%).

Według stanu na 31.12.2023 r. największą liczbę bezrobotnych w wieku 35-44 lat odnotowano w: Sosnowcu (1 077 osób), Bytomiu (935 osób) i Częstochowie (914 osób), a najmniejszą w powiecie bieruńsko-łędzimskim (76 osób) oraz w Świętochłowicach (126 osób).

4.5 Bezrobotni według poziomu wykształcenia

W analizowanym okresie struktura wykształcenia bezrobotnych nie uległa znaczącym zmianom. Mimo zmniejszającego się udziału bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym lub niższym, nadal w województwie śląskim ponad połowę zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem poniżej średniego (50,4%).

W 2023 r. wzrost liczby bezrobotnych nastąpił jedynie wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (o 24 osoby tj. o 0,3%). W pozostałych kategoriach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia odnotowano spadek poziomu bezrobocia, największy w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (822 osoby, tj o 5,2%), a najmniejszy wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym/podstawowym i poniżej (o 434 osoby, tj o 2,6%). Dokładne dane przedstawia tabela 20.

Tabela 20 Liczba bezrobotnych według wykształcenia, stan 31.12.

poziom wykształcenia	liczba bezrobotnych				spadek/wzrost w stosunku do 31.12.2022 r.	
	2022 r.		2023 r.		w osobach	w %
	osoby	udział	osoby	udział		
ogółem bezrobotni	64 903	100,0%	62 445	100,0%	-2 458	-3,8%
wyższe	10 239	15,8%	9 710	15,5%	-529	-5,2%
policealne i średnie zawodowe/branżowe	15 019	23,1%	14 322	22,9%	-697	-4,6%
średnie ogólnokształcące	6 880	10,6%	6 904	11,1%	24	0,3%
zasadnicze zawodowe/branżowe	15 894	24,5%	15 072	24,1%	-822	-5,2%
gimnazjalne /podstawowe i poniżej	16 871	26,0%	16 437	26,3%	-434	-2,6%

Jak wynika z powyższych danych obecnie posiadanie przez bezrobotnych wyższego wykształcenia nie jest warunkiem wystarczającym w znalezieniu zatrudnienia. Na koniec ubiegłego roku najwyższy udział osób z wyższym wykształceniem wśród bezrobotnych wystąpił w: Katowicach (26,4%), Bielsku-Białej (23,8%), Tychach (22,3%) oraz Gliwicach (22,2%). Z kolei w Bytomiu tylko 8,3% zarejestrowanych legitymowało się wykształceniem wyższym. Równie niskie udziały obserwowano w: Świętochłowicach (10,6%), Rudzie Śląskiej oraz w powiecie rybnickim (po 10,9%).

4.6 Bezrobotni według stażu pracy

Zdecydowana większość śląskich bezrobotnych to osoby legitymujące się stażem pracy (według stanu na 31.12.2023 r. – 55 292 osoby, tj. 88,5% ogółu zarejestrowanych), a tylko co dziewiąty nie posiadał doświadczenia zawodowego (11,5%). W ciągu roku liczba bezrobotnych poprzednio pracujących spadła o 1 986 osób, tj. o 3,5%, a ich udział wśród ogółu zarejestrowanych wzrósł (o 0,2 p. proc.). Równocześnie odnotowano spadek liczby bezrobotnych bez stażu pracy. W ujęciu rocznym ich liczba spadła o 472 osoby, tj. o 6,2%.

Tabela 21 Struktura bezrobotnych według stażu pracy, stan 31.12.

staż pracy	liczba bezrobotnych				spadek w stosunku do 31.12.2022 r.	
	2022 r.		2023 r.		w osobach	w %
	osoby	udział	osoby	udział		
ogółem bezrobotni	64 903	100,0%	62 445	100,0%	-2 458	-3,8%
do 1 roku	13 758	21,2%	13 650	21,9%	-108	-0,8%
1 – 5 lat	14 995	23,1%	14 497	23,2%	-498	-3,3%
5 – 10 lat	10 033	15,5%	9 841	15,8%	-192	-1,9%
10 – 20 lat	10 268	15,8%	9 766	15,6%	-502	-4,9%
20 – 30 lat	5 908	9,1%	5 488	8,8%	-420	-7,1%
30 i więcej	2 316	3,6%	2 050	3,3%	-266	-11,5%
bez stażu	7 625	11,7%	7 153	11,5%	-472	-6,2%

Od kilku lat wśród bezrobotnych najwięcej osób legitymuje się stażem pracy od jednego do pięciu lat. Jednocześnie należy zauważyć, iż w analizowanym okresie ich udział minimalnie wzrósł w ogólnej liczbie zarejestrowanych (o 0,1 p. proc.). Wzrost udziału odnotowano również w grupie bezrobotnych ze stażem pracy od 5 do 10 lat (o 0,3 p. proc.) oraz największy, wśród osób ze stażem pracy do 1 roku (o 0,7 p. proc.). W pozostałych kategoriach wyodrębnionych z uwagi na posiadanie stażu pracy odnotowano spadek udziału, w tym największy wśród osób ze stażem pracy 20-30 lat oraz 30 lat i więcej (odpowiednio o 0,3 p. proc.).

4.7 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Szczególnym aspektem bezrobocia interesantów powiatowych urzędów pracy jest czas pozostawania bez zatrudnienia. Według stanu na 31.12.2023 r. w województwie śląskim tylko co dziewiąty zaewidencjonowany pozostawał w rejestrach w okresie krótszym niż jeden miesiąc (11,2%). Z kolei bezrobotni pozostający bez pracy również niezbyt długo, tj. od 1 do 3 miesięcy byli najliczniejszą grupą zarejestrowanych (14 153 osoby).

W ujęciu rocznym tylko w dwóch grupach notowano wzrost liczby zarejestrowanych: w grupie osób pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy (o 413 osób) oraz wśród bezrobotnych zaewidencjonowanych od 6 do 12 miesięcy (o 1 274 osoby).

Tabela 22 Struktura bezrobocia według czasu pozostawania bez pracy, stan 31.12.

czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych				spadek/wzrost w stosunku do 31.12.2022 r.	
	2022 r.		2023 r.		w osobach	w %
	osoby	udział	osoby	udział		
ogółem bezrobotni	64 903	100,0%	62 445	100,0%	-2 458	-3,8%
do 1 m - ca	7 606	11,7%	7 024	11,2%	-582	-7,7%
1 – 3 m-cy	14 549	22,4%	14 153	22,7%	-396	-2,7%
3 – 6 m-cy	10 496	16,2%	10 909	17,5%	413	3,9%
6 – 12 m-cy	9 610	14,8%	10 884	17,4%	1 274	13,3%
12 – 24 m-cy ⁵	8 142	12,5%	8 108	13,0%	-34	-0,4%
pow. 24 m-cy	14 500	22,3%	11 367	18,2%	-3 133	-21,6%

Długookresowe bezrobocie sprawia, że kwalifikacje i umiejętności zawodowe osób pozostających bez pracy dezaktualizują się m.in. z uwagi na ciągły rozwój technologii i gospodarki lub automatyzację/robotyzację pracy. Jednym z najważniejszych elementów przeciwdziałania długoterminowemu bezrobociu jest jak najszybsza aktywizacja zawodowa osób pozostających w rejestrach urzędów pracy.

W końcu grudnia 2023 r. do tej kategorii kwalifikowało się w województwie śląskim 19 475 osób (w tym 8 108 osób pozostawało w rejestrach nieprzerwanie przez okres od 12 do 24 miesięcy, a 11 367 osób nieprzerwanie powyżej 24 miesięcy). Pozytywnym zjawiskiem jest, iż w ciągu roku najwyższy spadek liczby bezrobotnych odnotowano właśnie w grupie osób pozostających bez pracy najdłużej czyli powyżej 24 miesięcy o 3 133 osoby, tj. o 21,6%.

4.8 Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki

Bezrobotni absolwenci (czyli bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki) to według stanu na koniec 2023 roku 2 189 osób, tj. 3,5% ogółu zarejestrowanych. W stosunku do 2022 r. liczebność tej kategorii spadła o 305 osób, tj. o 12,2%. Wśród bezrobotnych absolwentów, tak jak do tej pory, dominowały kobiety – 53,6% (1 173 panie). Należy zauważyć, iż bezrobocie absolwentów cechuje sezonowość. Liczba zarejestrowanych znacząco spada w miesiącach wiosenno – letnich, gdyż część zaewidencjonowanych traci wtedy status absolwenta.

⁵Osoby pozostające bez zatrudnienia nieprzerwanie ponad 12 miesięcy klasyfikowane są jako długookresowo (długoterminowo) bezrobotne. Statystyka bezrobocia rejestrowanego identyfikuje także osoby, które pozostają bez pracy przez 12 miesięcy na przestrzeni ostatnich 24 miesięcy. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nazywane są osobami długotrwale bezrobotnymi, i należą do osób „będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy”. W praktyce „długotrwale bezrobotny” może przeplatać okresy krótkotrwałej pracy zawodowej oraz bezrobocia. Zbiorowość długotrwale bezrobotnych opisana została w dalszej części analizy.

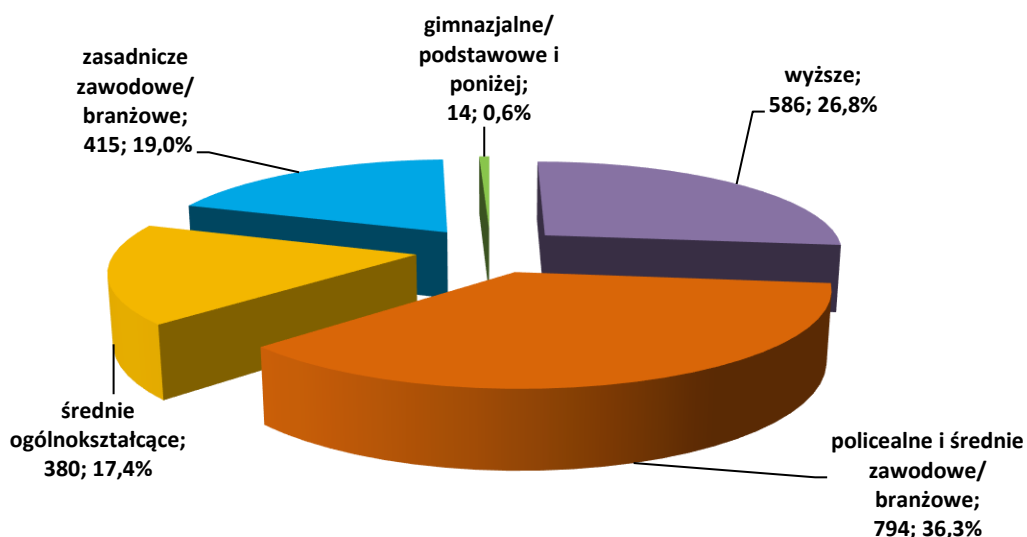
Tabela 23 Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, stan na koniec miesiąca

miesiąc/rok	2022 r.		2023 r.	
	osoby	udział wśród ogółu	osoby	udział wśród ogółu
styczeń	2 045	2,6%	2 687	3,9
luty	2 063	2,6%	2 858	4,1
marzec	1 953	2,5%	2 674	3,9
kwiecień	1 816	2,4%	1 481	2,2
maj	1 188	1,6%	1 646	2,5
czerwiec	915	1,3%	1 014	1,6
lipiec	973	1,4%	1 074	1,7
sierpień	1 356	2,0%	1 361	2,1
wrzesień	2 390	3,6%	2 065	3,3
październik	2 663	4,1%	2 264	3,6
listopad	2 593	4,0%	2 291	3,7
grudzień	2 494	3,8%	2 189	3,5

Według stanu na 31.12.2023 r. najwięcej bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych było w powiecie: cieszyńskim (129 osób, co stanowiło 4,1% ogółu zarejestrowanych w tym powiecie), częstochowskim (110 osób, tj. 4,6%), wodzisławskim (105 osób, tj. 4,5%) oraz kłobuckim (100 osób, tj. 4,5%). Najmniej osób tej kategorii zaewidencjonowanych było w: Świętochłowicach (13 osób, tj. 2,6%) i w Siemianowicach Śląskich (19 osób, tj. 2,4%) oraz w powiecie bieruńsko-łędzkim (22 osoby, tj. 6,7%).

Statystyka bezrobocia rejestrowanego umożliwia szczegółową analizę danych dotyczących struktury wykształcenia zarejestrowanych absolwentów. Nadal większość bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki legitymowała się wykształceniem zawodowym/branżowym (55,2%), przy czym na poziomie policealnym i średnim – 36,3%, a na poziomie zasadniczym – 19,0%. Tylko sporadycznie w rejestrach pozostają absolwenci gimnazjów lub szkół podstawowych, co wynika przede wszystkim z obowiązku kontynuowania nauki szkolnej do 18 roku życia.

Wykres 13 Bezrobotni absolwenci szkół według poziomu wykształcenia, stan 31.12.2023 r.

W końcu grudnia 2023 r. bezrobotni absolwenci zarejestrowani w śląskich powiatowych urzędach pracy najczęściej posiadali następujące zawody: fryzjer, technik informatyk, mechanik pojazdów samochodowych, sprzedawca i technik logistyk.

Tabela 24 Ranking zawodów i specjalności, w których zarejestrowanych było, co najmniej 20 absolwentów według stanu na 31.12.2023 r.

kod zawodu	nazwa zawodu/specjalności	bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (absolwenci)					
		napływ absolwentów od stycznia do grudnia		wzrost/spadek w stosunku do 2022 r.	liczba absolwentów wg stanu na 31.12.		wzrost/spadek w stosunku do 31.12.2022 r.
		2022 r.	2023 r.		2022 r.	2023 r.	
ogółem		9 153	9 190	37	2 494	2 189	-305
z tego zawody, w których na koniec grudnia 2023 r. było zarejestrowanych co najmniej 20 absolwentów							
514101	fryzjer	501	455	-46	158	83	-75
351203	technik informatyk	234	239	5	51	59	8
723103	mechanik pojazdów samochodowych	224	224	0	95	58	-37
522301	sprzedawca	269	257	-12	92	54	-38
333107	technik logistyk	166	164	-2	47	45	-2
512001	kucharz	171	159	-12	80	40	-40
343404	technik żywienia i usług gastronomicznych	130	97	-33	43	36	-7
331403	technik ekonomista	162	159	-3	26	33	7
311943	technik grafiki i poligrafii cyfrowej	46	68	22	22	28	6
751201	cukiernik	124	122	-2	59	27	-32
333906	technik organizacji reklamy	81	66	-15	21	27	6
514105	technik usług fryzjerskich	61	74	13	9	21	12
422402	technik hotelarstwa	93	81	-12	26	20	-6

Ponad połowa absolwentów to osoby bez stażu pracy (56,7%; w 2022 r. – 49,8%), pozostali legitymują się jego posiadaniem, przy czym co czwarty posiadał krótki staż pracy - do 1 roku. Największą grupę absolwentów stanowiły osoby pozostające bez pracy do 3 miesięcy, tj. 69,3%, a ich udział spadł o 0,1 p. proc. w stosunku do 2022 r. (69,4%).

Tabela 25 Struktura bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki

wyszczególnienie		bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki			
		ogółem			
		osoby	udział	osoby	udział
		31.12.2022 r.		31.12.2023 r.	
czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1 miesiąca	498	20,0%	400	18,3%
	1 – 3 miesięcy	1 231	49,4%	1 117	51,0%
	3 – 6 miesięcy	657	26,3%	551	25,2%
	6 – 12 miesięcy	108	4,3%	121	5,5%
wiek	18 - 24 lat	2 128	85,3%	1 808	82,6%
	25 - 34 lat	296	11,9%	315	14,4%
	35 - 44 lat	51	2,0%	38	1,7%
	45 - 54 lat	17	0,7%	26	1,2%
	55 - 59 lat	2	0,1%	2	0,1%
	60 lat i więcej	0	0,0%	0	0,0%
wykształcenie	wyższe	561	22,5%	586	26,8%
	policealne i średnie zawodowe/branżowe	775	31,1%	794	36,3%
	średnie ogólnokształcące	385	15,4%	380	17,4%
	zasadnicze zawodowe/branżowe	759	30,4%	415	19,0%
	gimnazjalne/podstawowe i poniżej	14	0,6%	14	0,6%
staż pracy ogółem	do 1 roku	582	23,3%	549	25,1%
	1 do 5 lat	615	24,7%	344	15,7%

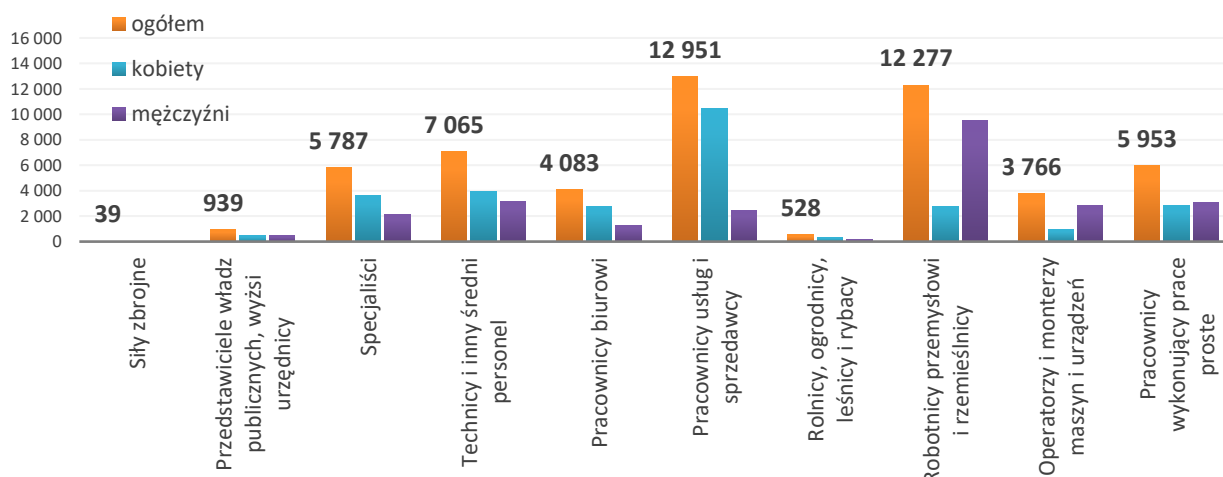
wyszczególnienie		bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki ogółem			
		osoby		udział	
		31.12.2022 r.		31.12.2023 r.	
	5 do 10 lat	34	1,4%	32	1,5%
	10 do 20 lat	15	0,6%	18	0,8%
	20 do 30 lat	6	0,2%	4	0,2%
	30 lat i więcej	0	0,0%	1	0,0%
	bez stażu	1 242	49,8%	1 241	56,7%
ogółem województwo śląskie		2 494	100,0%	2 189	100,0%

4.9 Bezrobotni według grup zawodów i specjalności

Wszyscy bezrobotni zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy przyporządkowywani są do odpowiedniej grupy zawodowej, zgodnie z obowiązującą Klasyfikacją Zawodów i Specjalności (KZiS). Według stanu na koniec grudnia 2023 r. zdecydowana większość zarejestrowanych posiadała określony zawód/specjalność – 53 388 osób, tj. 85,5% (2022 r. – 55 762 osoby, tj. 85,9%). Z kolei 9 057 osób bezrobotnych, tj. 14,5% zostało zakwalifikowanych do grupy bezrobotnych *bez zawodu*.

Według KZiS najbardziej zagregowany podział obejmuje 10 grup zawodowych tzw. grup wielkich. Natężenie bezrobocia w województwie śląskim na dzień 31.12.2023 r. na poziomie grup wielkich prezentuje wykres 14⁶.

Wykres 14 Bezrobotni według wielkich grup zawodów, stan 31.12.2023 r.

Struktura bezrobocia według kwalifikacji zawodowych w układzie grup wielkich wskazuje, iż w populacji bezrobotnych najczęściej reprezentowane są osoby posiadające zawody z grupy wielkiej „5”, tj. *Pracownicy usług i sprzedawcy* – 20,7% ogółu zarejestrowanych (2022 r. - 21,1%) oraz osoby posiadające kwalifikacje zawodowe należące do grupy wielkiej „7”, tj. *Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy*, stanowiące 19,7% ogółu (2022 r. – 19,3%). Osoby bezrobotne należące do tych dwóch grup zawodowych w końcu grudnia 2023 r. stanowiły łącznie 40,4% zarejestrowanych posiadających zawód.

W grupie *Pracownicy usług i sprzedawcy* w końcu roku zarejestrowanych było 12 951 bezrobotnych, z czego 81,1% stanowiły kobiety (10 497 pań). Większość bezrobotnych z tej kategorii to osoby między 30 a 50 rokiem życia (7 442 osoby, tj. 57,5%). Tak jak przed rokiem, wśród osób pozostających bez pracy w omawianej grupie najwięcej bezrobotnych posiadało zawód sprzedawcy, kucharza, fryzjera oraz robotnika gospodarczego.

⁶ W Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na poziomie najbardziej zagregowanym wyróżniamy 10 wielkich grup zawodowych. Na kolejnym, drugim szczeblu wyróżniamy duże grupy zawodowe. Bardziej szczegółowo dzielimy zawody na grupy średnie (poziom III) oraz grupy elementarne (poziom IV). Dla potrzeb analitycznych najczęściej korzystamy z zawodów zagregowanych na poziomie grup elementarnych. Możliwa jest też analiza na poziomie zawodów i specjalności (poziom V – kod sześciocyfrowy).

Bezrobotni sklasyfikowani w grupie *Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* to w większości mężczyźni (9 480 osób; 77,2%). Prawie połowa zarejestrowanych w omawianej kategorii to osoby długotrwale bezrobotne (42,5%). Młodzi bezrobotni stanowili stosunkowo niski udział pozostających bez pracy w tej grupie. Jak wynika z danych statystycznych zarejestrowanych *robotników* poniżej 30 roku życia odnotowano jedynie 1 501 osób, tj. 12,2%. Najliczniejsze zawody i specjalności w tej grupie to: ślusarze, krawcy, murarze, cukiernicy i mechanicy pojazdów samochodowych. Wciąż najmniej bezrobotnych należało do wielkiej grupy zawodów *Siły zbrojne*, gdzie w końcu grudnia 2023 roku zarejestrowanych było jedynie 39 bezrobotnych mężczyzn. Poniżej przedstawiono tabelę prezentującą zawody i specjalności, w których zarejestrowanych było co najmniej 500 bezrobotnych. Na czele rankingu według liczby bezrobotnych w końcu 2023 r. (podobnie jak w latach poprzednich) znalazły się osoby pracujące w zawodach handlowo-usługowych, robotniczych, rzemieślniczych, biurowych oraz pomocniczych.

Tabela 26 Ranking zawodów i specjalności o największej liczbie bezrobotnych

lp.	kod zawodu	nazwa zawodu i specjalności	liczba bezrobotnych stan na 31.12.2023 r.	udział w liczbie bezrobotnych n=62 445
1	522301	sprzedawca	5 660	9,1%
2	512001	kucharz	1 437	2,3%
3	931301	pomocniczy robotnik budowlany	1 164	1,9%
4	722204	ślusarz	1 160	1,9%
5	514101	fryzjer	1 091	1,7%
6	432103	magazynier	993	1,6%
7	515303	robotnik gospodarczy	836	1,3%
8	911207	pracownik utrzymania czystości	716	1,1%
9	753105	krawiec	697	1,1%
10	331403	technik ekonomista	661	1,1%
11	711202	murarz	598	1,0%
12	751201	cukiernik	591	0,9%
13	811101	górnik eksploatacji podziemnej	585	0,9%
14	723103	mechanik pojazdów samochodowych	551	0,9%
15	411090	pozostali pracownicy obsługi biurowej	543	0,9%
razem			17 283	27,7%

Łącznie bezrobotni posiadający zawody i specjalności wymienione w powyższej tabeli, tj. 17 283 osoby stanowili niemal jedną trzecią zarówno ogółu zarejestrowanych jak i posiadających zawód/specjalność (odpowiednio 27,7%; 32,4%). Warto zwrócić uwagę na fakt, że prawie jedna czwarta bezrobotnych zarejestrowanych w województwie śląskim posiada zawód mieszczący się w pierwszych dziesięciu pozycjach rankingu (14 415 bezrobotnych, tj. 23,1% ogółu).

W zestawieniu osób bezrobotnych niezmiennie od kilku lat pierwsze miejsce pod względem liczebności zajmuje zawód sprzedawcy, ich udział w całej populacji bezrobotnych wyniósł 9,1%.

5. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Do kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczamy:

- bezrobotnych do 30 roku życia;
- bezrobotnych długotrwale;
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia;
- bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej;
- bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia;
- bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia;
- bezrobotnych niepełnosprawnych.

Według stanu na koniec grudnia 2023 r. w rejestrach pozostawało 48 266 osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, było to 77,3% wszystkich bezrobotnych w województwie śląskim.

Większość zarejestrowanych z omawianej grupy stanowiły kobiety (26 463 osoby, tj. 54,8%).

Tabela 27 Liczba zarejestrowanych osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, stan w końcu miesiąca

miesiąc/rok	2022 r.	2023 r.
styczeń	63 140	53 715
luty	62 766	54 424
marzec	61 726	53 075
kwiecień	60 620	51 589
maj	58 319	50 562
czerwiec	55 682	49 694
lipiec	54 366	49 585
sierpień	53 447	49 471
wrzesień	52 942	49 275
październik	51 781	48 224
listopad	51 212	47 777
grudzień	51 359	48 266

W końcu grudnia 2023 r. najwięcej osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowanych było w: Sosnowcu (2 917 osób,) Bytomiu (2 845 osób) oraz powiecie cieszyńskim (2 628 osób). Natomiast najmniej zaewidencjonowanych było w powiecie bieruńsko - lędzińskim (264 osoby), Świętochłowicach (374 osoby) oraz Żorach (495 osób).

Udział osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy wśród ogółu bezrobotnych wahał się od 83,7% w powiecie kłobuckim do 68,9% w Tychach.

5.1 Bezrobotni poniżej 30 roku życia, w tym bezrobotni do 25 roku życia

Do bezrobotnych w wieku poniżej 30 lat (od 18 do 29) zaliczane są osoby, które do dnia zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyły 30 roku życia. Z danych statystycznych wynika, że według stanu na 31.12.2023 r. zbiorowość bezrobotnych poniżej 30 roku życia liczyła w województwie śląskim prawie 13,5 tys. osób, co stanowiło 21,6% wszystkich osób zarejestrowanych. W ujęciu rocznym liczba bezrobotnych w wieku od 18 do 29 lat spadła o 309 osób (tj. o 2,2%).

Tabela 28 Bezrobotni poniżej 30 roku życia, stan w końcu miesiąca

rok/miesiąc	2022 r.		2023 r.	
	osoby	udział w liczbie bezrobotnych ogółem	osoby	udział w liczbie bezrobotnych ogółem
styczeń	16 574	21,1%	14 957	21,7
luty	16 435	21,0%	15 576	22,2
marzec	16 112	20,7%	15 018	21,9
kwiecień	15 672	20,4%	14 224	21,4
maj	15 107	20,5%	13 943	21,4
czerwiec	14 086	20,1%	13 701	21,4
lipiec	13 705	19,9%	13 772	21,5
sierpień	13 849	20,4%	13 937	21,7
wrzesień	14 526	21,7%	14 387	22,7
październik	14 245	21,8%	14 046	22,6
listopad	14 059	21,7%	13 663	22,1
grudzień	13 774	21,2%	13 465	21,6

Według stanu na koniec 2023 roku w subpopulacji bezrobotnych poniżej 30 roku życia znalazło się 8 218 kobiet (61,0% ogółu bezrobotnych z tego przedziału wiekowego; rok wcześniej odpowiednio 8 591 osób, tj. 62,4%).

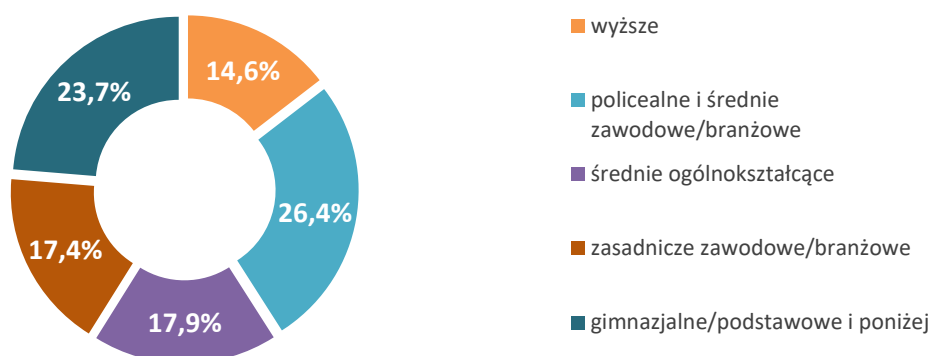
W końcu grudnia 2023 r. wśród ogółu zarejestrowanych, najwięcej bezrobotnych z opisywanej kategorii zaewidencjonowanych było w: powiecie cieszyńskim (764 osoby), Bytomiu (691 osób), Sosnowcu (644 osoby) oraz powiecie kłobuckim (630 osób). Z kolei najmniej osób tej kategorii

pochodziło z: powiatu bieruńsko – lędzińskiego (96 osób), Świętochłowic (101 osób), Siemianowic Śląskich (164 osoby) oraz Żor (169 osób).

Czas poszukiwania pracy ma istotny wpływ na możliwość podjęcia zatrudnienia przy dynamicznie zmieniającym się rynku pracy. Wśród bezrobotnych poniżej 30 roku życia stosunkowo niski był odsetek chronicznie bezrobotnych. Osoby pozostające bez pracy nieprzerwanie ponad 24 miesiące stanowiły tylko 6,9% (932 osoby). W opisywanej subpopulacji większość pozostawała w rejestrach urzędów pracy krótko, w okresie do 6 miesięcy (67,0%, tj. 9 023 osoby).

W grupie młodych bezrobotnych co czwarty legitymował się wykształceniem policealnym lub średnim zawodowym/branżowym.

Wykres 15 Bezrobotni poniżej 30 roku życia według poziomu wykształcenia, stan 31.12.2023 r.

Wśród bezrobotnych poniżej 30 roku życia możemy wyróżnić podkategorię osób w wieku do 25 lat. Według stanu na 31.12.2023 r. liczebność tej zbiorowości wynosiła w województwie śląskim 6 971 osób, co stanowiło 11,2% ogółu zarejestrowanych (rok wcześniej ten udział był niższy i wynosił 10,7%).

Tabela 29 Bezrobotni poniżej 25 roku życia, stan w końcu miesiąca

rok/miesiąc	2022 r.		2023 r.	
	osoby	udział w liczbie bezrobotnych ogółem	osoby	udział w liczbie bezrobotnych ogółem
styczeń	7 669	9,8%	7 667	11,1%
luty	7 515	9,6%	8 046	11,5%
marzec	7 323	9,4%	7 617	11,1%
kwiecień	7 115	9,3%	7 100	10,7%
maj	6 933	9,4%	6 989	10,7%
czerwiec	6 399	9,1%	6 817	10,7%
lipiec	6 282	9,1%	6 766	10,5%
sierpień	6 489	9,6%	6 832	10,7%
wrzesień	7 427	11,1%	7 557	11,9%
październik	7 356	11,3%	7 454	12,0%
listopad	7 088	10,9%	7 173	11,6%
grudzień	6 943	10,7%	6 971	11,2%

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia dominowały kobiety, które stanowiły 56,6% omawianej kategorii (3 947 osób; 2022 r. – 3 959 osób, tj. 57,0%).

Natężenie bezrobocia młodzieży poniżej 25 roku życia w poszczególnych powiatach jest zróżnicowane. Ich udział wśród ogółu bezrobotnych wahał się od 18,0% w powiecie bieruńsko-lędzińskim do 7,4% w Katowicach.

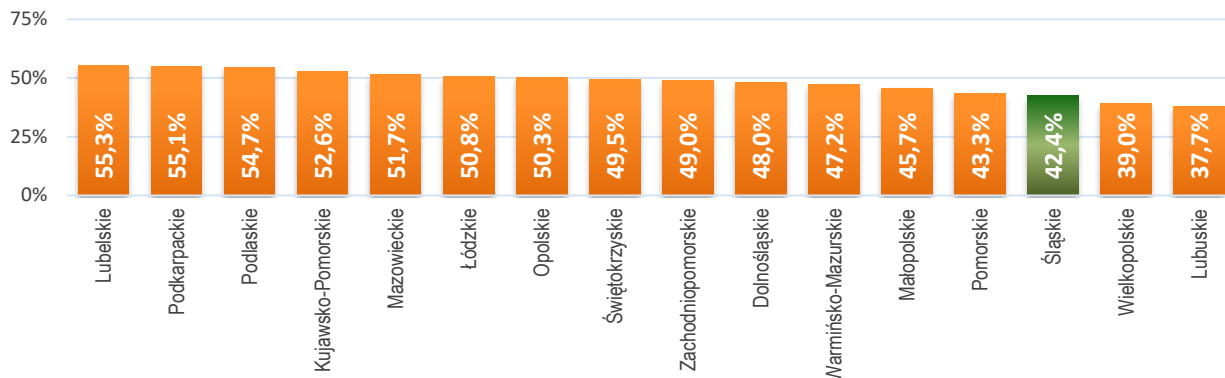
5.2 Długotrwale bezrobotni

Zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres

ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem czasu odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Śląskie to jedno z województw o najniższym udziale osób długotrwale bezrobotnych. W końcu 2023 roku bezrobotni tej kategorii stanowili mniej niż połowę zarejestrowanych. W stosunku do roku poprzedniego udział ten zmniejszył się jeszcze o 3,6 p. proc.

Wykres 16 Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w podziale na województwa, stan 31.12.2023 r.

W ciągu roku liczebność tej zbiorowości zmniejszyła się o 3 417 osób, z 29,9 tys. w grudniu 2022 r. do poziomu 26,5 tys. w końcu grudnia 2023 r.

Tabela 30 Długotrwale bezrobotni, stan w końcu miesiąca

rok/miesiąc	2022 r.		2023 r.	
	osoby	udział w liczbie bezrobotnych ogółem	osoby	udział w liczbie bezrobotnych ogółem
styczeń	39 330	50,1%	30 047	43,7%
luty	38 867	49,6%	29 763	42,4%
marzec	37 837	48,6%	29 040	42,3%
kwiecień	36 927	48,1%	28 429	42,7%
maj	35 554	48,2%	27 928	42,9%
czerwiec	34 111	48,6%	27 409	42,9%
lipiec	33 068	48,1%	27 149	42,3%
sierpień	32 002	47,2%	26 862	41,9%
wrzesień	30 985	46,4%	26 538	41,8%
październik	30 281	46,4%	26 047	41,8%
listopad	29 650	45,8%	25 877	41,9%
grudzień	29 873	46,0%	26 456	42,4%

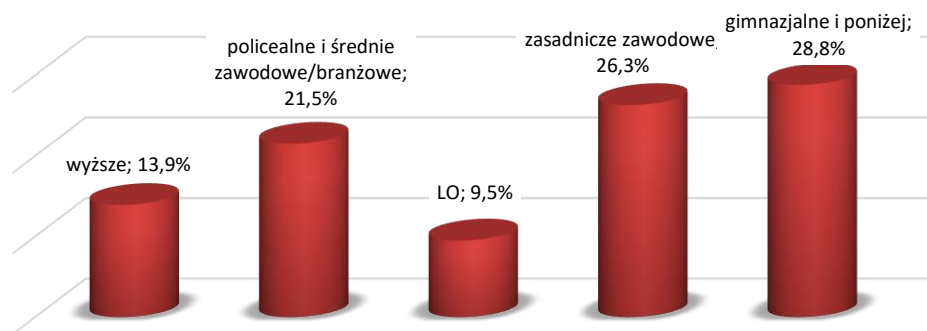
Wśród długotrwale bezrobotnych nadal dominują kobiety (14 961 osób, tj. 56,6% w grudniu 2023 r.). Udział pań w ogólnej liczbie długotrwale bezrobotnych w ciągu roku zwiększył się minimalnie o 0,1 p. proc. (31.12.2022 r. – 56,5%).

W końcu 2023 r. najwięcej bezrobotnych tej kategorii zaewidencjonowanych było w Bytomiu i Sosnowcu (po 1,8 tys.) oraz powiecie cieszyńskim (1,6 tys.). W najmniejszym stopniu problem długotrwałego bezrobocia dotyczył powiatu bieruńsko – lędzińskiego (82 osoby) oraz miasta Świętochłowice (180 osób).

Na koniec roku wśród długotrwale bezrobotnych 42,0% stanowiły osoby, które pozostawały bez pracy nieprzerwanie ponad 24 miesiące. Z kolei 30,4% to bezrobotni, którzy poszukiwali zatrudnienia nieprzerwanie od 12 do 24 miesięcy.

Ponad połowa osób długotrwale bezrobotnych posiadała wykształcenie albo gimnazjalne lub poniżej albo zasadnicze zawodowe/branżowe.

Wykres 17 Struktura długotrwale bezrobotnych według wykształcenia, stan 31.12.2023 r.

Najwięcej zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych legitymowało się stażem pracy do 1 roku – 23,6%, a najmniej powyżej 30 lat (2,7%). Natomiast, co dziewiąty bezrobotny z omawianej kategorii nie posiada stażu pracy (11,2%).

5.3 Bezrobotni powyżej 50 roku życia

W końcu grudnia 2023 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy zaewidencjonowanych było 17,6 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia, co stanowiło 28,2% ogółu wszystkich zaewidencjonowanych (rok wcześniej analogiczny odsetek był na podobnym poziomie – 28,4%).

Tabela 31 Bezrobotni powyżej 50 roku życia, stan w końcu miesiąca

rok/miesiąc	2022 r.		2023 r.	
	osoby	udział w liczbie bezrobotnych ogółem	osoby	udział w liczbie bezrobotnych ogółem
styczeń	21 985	28,0%	19 256	28,0%
luty	21 895	28,0%	19 335	27,5%
marzec	21 593	27,7%	18 905	27,5%
kwiecień	21 389	27,8%	18 594	27,9%
maj	20 560	27,9%	18 123	27,8%
czerwiec	19 817	28,2%	17 835	27,9%
lipiec	19 452	28,3%	17 727	27,6%
sierpień	18 986	28,0%	17 499	27,3%
wrzesień	18 546	27,8%	17 184	27,1%
październik	18 116	27,7%	16 951	27,2%
listopad	18 044	27,9%	17 069	27,6%
grudzień	18 428	28,4%	17 586	28,2%

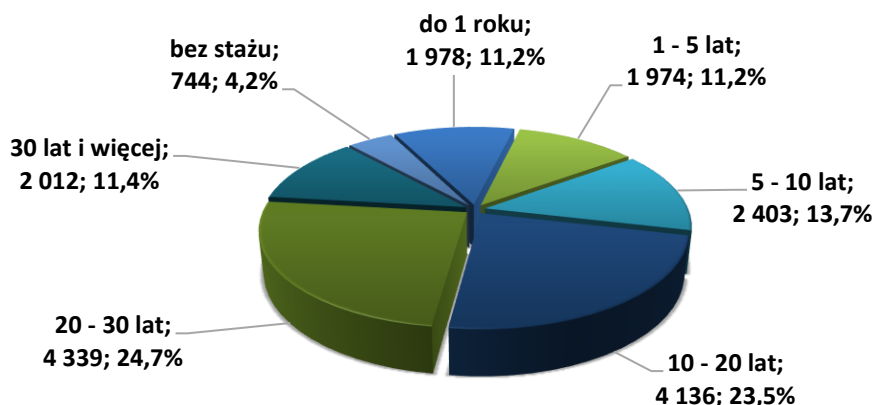
Bezrobotni powyżej 50 roku życia to jedna z niewielu kategorii, w których notujemy nadreprezentację mężczyzn. Udział kobiet wynosi zaledwie 38,4%. Należy jednak zauważyć, iż grupa mężczyzn wśród bezrobotnych 50+ jest liczniejsza od kobiet, ponieważ w Polsce wiek emerytalny jest zróżnicowany w zależności od płci.

Wśród wszystkich bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia 40,8% pozostaje w rejestrach powiatowych urzędów pracy powyżej 12 miesięcy (7 177 osób).

W końcu 2023 r. biorąc pod uwagę kryterium procentowe, problem braku pracy w grupie 50+ widoczny był głównie w: Bielsku-Białej (32,9%) oraz Chorzowie i Częstochowie (po 32,1%). Udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia wśród ogółu zaewidencjonowanych był najmniejszy w: Żorach (20,4%), Rudzie Śląskiej (23,1%) oraz powiecie rybnickim (23,3%).

Niewątpliwym atutem osób z grupy wiekowej 50+ jest fakt posiadania doświadczenia zawodowego, 24,7% osób posiada staż od 20 do 30 lat, a 23,5% od 10 do 20 lat. Zaledwie 4,2% (744 osoby) to bezrobotni powyżej 50 roku życia bez stażu pracy.

Wykres 18 Struktura bezrobocia według stażu pracy wśród osób powyżej 50 roku życia, stan 31.12.2023 r.

5.4 Bezrobotni niepełnosprawni⁷

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 r. w województwie śląskim liczba osób, które posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zbiorowości osób niepełnosprawnych wynosiła 376,5 tys., z czego 51,3% stanowiły kobiety (193,0 tys.). Osoby prawnie niepełnosprawne z województwa śląskiego stanowią 10,8% ogółu tej kategorii w kraju.

W świetle danych statystycznych bezrobocia rejestrowanego na koniec 2023 roku w województwie śląskim zarejestrowanych było 5,8 tys. bezrobotnych niepełnosprawnych. W odniesieniu do grudnia 2022 r. liczebność w tej grupie wzrosła o 121 osób, tj. o 2,1%. Udział bezrobotnych niepełnosprawnych wśród ogółu zaewidencjonowanych wzrósł z 8,8% w grudniu 2022 r. do 9,3% w grudniu 2023 r.

Na koniec 2023 roku kobiety stanowiły 44,6% zarejestrowanych niepełnosprawnych bezrobotnych (2 598 osób) co oznacza, że ich udział w ujęciu rocznym zwiększył się o 0,4 p. proc. (2022 r. – 2 524 panie, tj. 44,2%).

Tabela 32 Bezrobotni niepełnosprawni, stan w końcu miesiąca

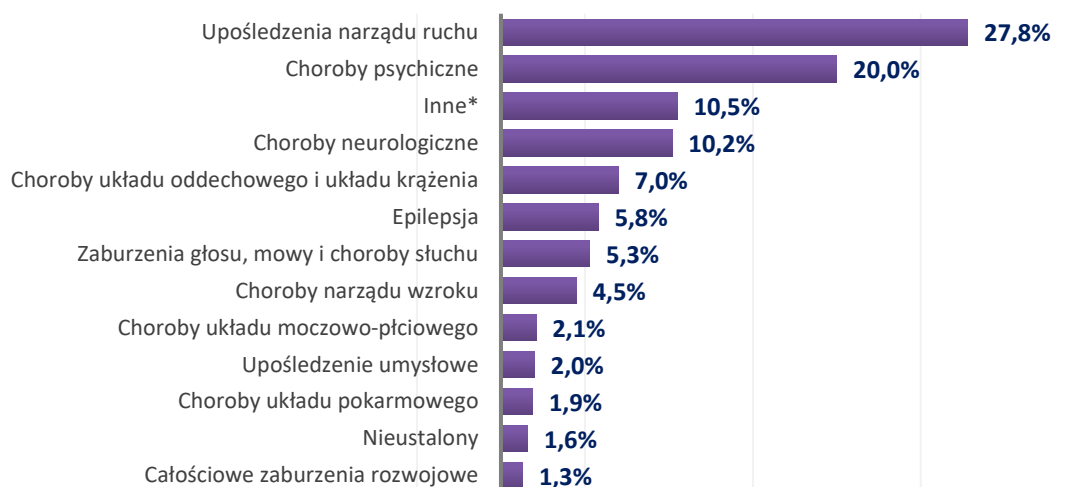
rok/miesiąc	2022 r.		2023 r.	
	osoby	udział w liczbie bezrobotnych ogółem	osoby	udział w liczbie bezrobotnych ogółem
styczeń	6 120	7,8%	5 876	8,5%
luty	6 090	7,8%	5 945	8,5%
marzec	6 015	7,7%	5 869	8,5%
kwiecień	5 933	7,7%	5 832	8,8%
maj	5 842	7,9%	5 806	8,9%
czerwiec	5 731	8,2%	5 710	8,9%
lipiec	5 671	8,3%	5 736	8,9%
sierpień	5 628	8,3%	5 737	8,9%
wrzesień	5 645	8,5%	5 685	9,0%
październik	5 571	8,5%	5 579	9,0%
listopad	5 563	8,6%	5 564	9,0%
grudzień	5 705	8,8%	5 826	9,3%

Według stanu na 31.12.2023 r. najwięcej osób niepełnosprawnych zarejestrowanych było w: Częstochowie (468 osób), Sosnowcu (295 osób) oraz Bielsku-Białej (289 osób). Najmniej bezrobotnych omawianej kategorii zaewidencjonowano w: powiecie bieruńsko - lędzimskim (25 osób), Żorach (44 osoby) oraz Świętochłowicach (67 osób). Jednocześnie biorąc pod uwagę

⁷ Źródłem danych dla tego rozdziału są sprawozdania MRiPS-07 „Sprawozdanie o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu” za drugie półrocze 2023 r. i 2022 r.

udział zarejestrowanych niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych zdecydowanie najwyższy był on w miastach: Bielsko-Biała (15,7%), Częstochowa (14,4%) oraz Chorzów i Świętochłowice (po 13,4%). Natomiast najmniej niepełnosprawnych w stosunku do ogółu bezrobotnych notowano w powiatach: kłobuckim (4,7%), lublinieckim (5,3%) oraz Żorach (6,4%). Niepełnosprawność najczęściej nabywa się z wiekiem, stąd w końcu grudnia 2023 r. osoby młode, do 29 roku życia stanowiły 11,5% bezrobotnych niepełnosprawnych (669 osób). Natomiast najbardziej liczną kategorią były osoby w wieku od 45 do 54 lat (1 687 osób, tj. 29,0%). Wśród zarejestrowanych niepełnosprawnych w województwie śląskim zdecydowana większość posiadała orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności – 3 259 osób (55,9%). Kolejne 2 355 osób legitymowało się umiarkowaną niepełnosprawnością (40,4%). Jedynie 212 niepełnosprawnych pozostających bez pracy to osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności (3,6%). Biorąc pod uwagę przyczyny kwalifikujące do niepełnosprawności, niezmiennie najpowszechniejsze są kłopoty związane z funkcjonowaniem (upośledzeniem) narządu ruchu (27,8%; spadek o 0,8 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego) oraz choroby psychiczne (20,0%; wzrost o 1,9 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego).

Wykres 19 Przyczyny niepełnosprawności, stan na koniec 2023 r. (N= 5 826 bezrobotnych niepełnosprawnych)

*Inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych oraz bez symbolu niepełnosprawności.

5.5 Pozostałe kategorie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy

W końcu 2023 r. zaewidencjonowanych było 1 175 osób deklarujących korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej (1,9% ogółu zarejestrowanych), a w ujęciu rocznym ich liczba spadła zaledwie o 23 osoby, tj. o 1,9 p. proc.

Na koniec 2023 r. w regionie bez pracy pozostawało 8,5 tys. bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko poniżej 6 roku życia (13,7%). W omawianej kategorii zdecydowana większość to kobiety (7 603 osoby, tj. 89,2%). Najczęściej co najmniej jedno dziecko poniżej 6 roku życia wychowywali bezrobotni z przedziału wiekowego od 25 do 34 lat (49,7%) oraz osoby w wieku od 35 do 44 lat (35,8%).

Bez względu na okres sprawozdawczy nieliczną była grupa bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia. W końcu grudnia 2023 r. w śląskich urzędach pracy zarejestrowanych było 141 osób tej kategorii (0,2%). Przy czym należy zwrócić uwagę, iż właśnie w grupie bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia, rok do roku odnotowano dynamikę wzrostu na poziomie 8,5%.

Tabela 33 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy, stan na 31.12

bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy	2022 r.		2023 r.		wzrost/spadek	
	liczba	udział w ogółem	liczba	udział w ogółem	w osobach	w %
bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	1 198	1,8%	1 175	1,9%	-23	-1,9%
bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	9 633	14,8%	8 527	13,7%	-1 106	-11,5%
bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	130	0,2%	141	0,2%	11	8,5%
liczba bezrobotnych ogółem	64 903		62 445		-2 458	-3,8%

6. Działania urzędów pracy w obszarze przeciwdziałania bezrobociu. Aktywizacja bezrobotnych

6.1 Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej

Od stycznia do grudnia 2023 r. do powiatowych urzędów pracy wpłynęło 116,5 tys. informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, czyli o 18,8 tys., tj. 13,9% mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W 2023 roku do śląskich urzędów pracy wpłynęło 13 151 ofert pracy subsydiowanej, tj. 11,3% wszystkich zgłoszonych ofert (2022 r.- 18 588; 13,7%).

Tabela 34 Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej

wyszczególnienie		2022 r.	2023 r.	wzrost/spadek		
				liczby bezwzględne	dynamika 2022 r. = 100%	
ogółem wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej		135 358	116 540	-18 818	86,1	
z ogółem na:						
z ogółem	zatrudnienie lub inna praca zarobkowa	123 869	108 657	-15 212	87,7	
	miejsca aktywizacji zawodowej	11 489	7 883	-3 606	68,6	
	z tego:	staże	10 072	6 804	-3 268	67,6
		przygotowanie zawodowe dorosłych	7	1	-6	14,3
		prace społecznie użyteczne	1 410	1 078	-332	76,5
	dla niepełnosprawnych	4 146	3 230	-916	77,9	
	dla osób w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki	41	58	17	141,5	

Oferty pracy, podobnie jak w latach ubiegłych pochodziły w większości z sektora prywatnego: 90,0% (w 2022 r. – 93,1%). Natomiast tylko 2,8% wszystkich ofert, zgłoszonych przez pracodawców do urzędów pracy, było skierowanych do osób niepełnosprawnych.

Największa liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej została zgłoszona do śląskich urzędów pracy w październiku, natomiast najmniej ofert pracy wpłynęło do PUP w grudniu, a także w kwietniu i listopadzie 2023 r.

Wykres 20 Liczba wolnych miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej w 2023 roku (dane w tysiącach)

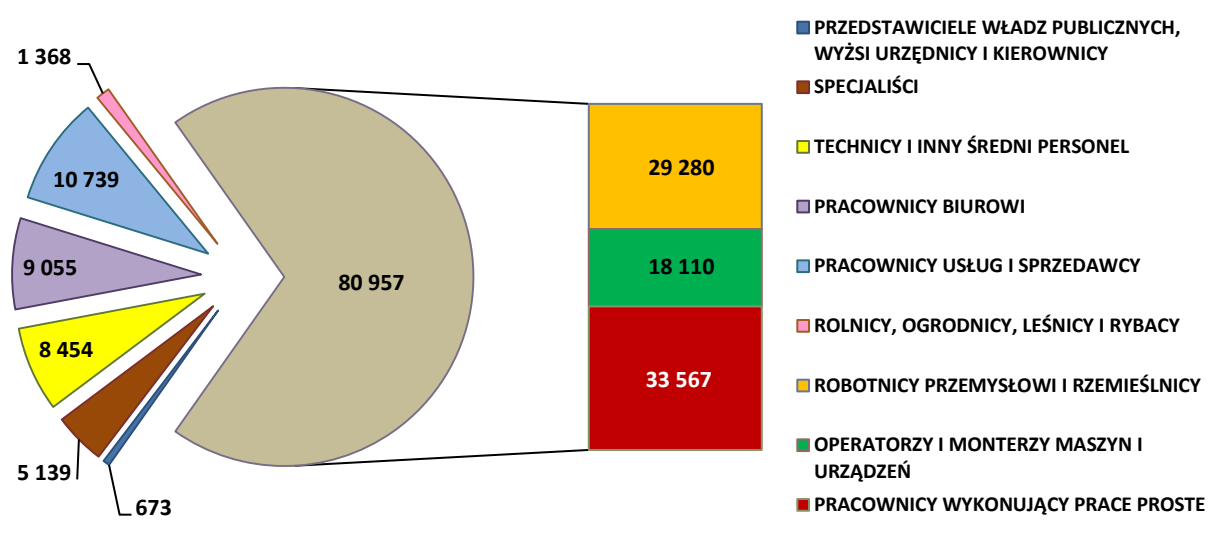

Spośród 36 powiatów województwa śląskiego w 2023 r. liczba wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej w stosunku do roku poprzedniego spadła w 29 powiatach, a tylko w 7 wzrosła. Największy spadek liczby ofert pracy w stosunku do 2022 r. nastąpił w: Częstochowie (spadek o 1 706 ofert pracy), Tychach (o 1 641 ofert) i powiecie będzińskim (o 1 457 ofert). Największy wzrost liczby ofert pracy w stosunku do poprzedniego roku odnotowano w: Sosnowcu (wzrost o 1 556 ofert pracy) i powiecie bieruńsko-lędzińskim (o 789 ofert).

6.2 Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów

Analizy struktury ofert zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy dokonano w oparciu o klasyfikację zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy. Spośród 116 386⁸ informacji o liczbie wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, zgłoszonych do urzędów pracy w 2023 r. najwięcej (w ramach grup wielkich) przeznaczonych było dla grup: *pracownicy wykonujący prace proste* – 33 567 wolnych miejsc pracy, tj. 28,8% (w 2022 r. – 42 235 ofert), *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* – 29 280 wolnych miejsc pracy, tj. 25,2% (w 2022 r. – 30 484 oferty) oraz *operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń* – 18 110 wolnych miejsc pracy, tj. 15,6% (w 2022 r. – 21 345 ofert). Najmniej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej adresowanych było do grupy *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy* – 673 wolne miejsca pracy tj. 0,6% (w 2022 r. – 626 ofert) oraz dla grupy *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* – 1 368 wolnych miejsc pracy tj. 1,2% (w 2022 r. - 1 769 ofert). W grupie *siły zbrojne* zgłoszono tylko jedną ofertę pracy.

Wykres 21 Struktura ofert według wielkich grup zawodowych w 2023 r

⁸ Różnica między danymi ze sprawozdania MRiPS-01 a załącznikiem nr 1 wynika z metodologii naliczania poszczególnych sprawozdań. W załączniku 1 w rubrykach dotyczących ofert pracy wykazywana jest liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy w I lub II półroczu danego roku. Jest to suma wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, zgłoszonych w poszczególnych miesiącach danego półroczu, skorygowana o liczbę wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, które pracodawcy anulowali lub korygowali.

W stosunku do 2022 r. spadek liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych do urzędów pracy odnotowano w ośmiu wielkich grupach zawodów, a wzrost tylko w jednej (nie uwzględniając grupy *siły zbrojne*). Największy liczbowy spadek dotyczył grupy *pracownicy wykonujący prace proste* (o 8 668 ofert pracy, tj. o 20,5% oraz grupy *operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń* (o 3 235 ofert pracy, tj. o 15,2%). Niewielki wzrost liczby ofert pracy zanotowano w grupie *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy* (o 47 ofert pracy, tj. o 7,5%). Względem poprzedniego roku liczba wszystkich ofert pracy zmalała o 18 750 ofert, tj. o 13,9%.

Uwzględniając szczegółową klasyfikację (na poziomie kodów 6. cyfrowych), odnoszącą się do konkretnego zawodu lub specjalności, można zauważyć, iż zapotrzebowanie na pracowników zgłaszane w 2023 r. przez pracodawców do powiatowych urzędów pracy kształtowało się podobnie jak w latach ubiegłych. Prezentowane poniżej zestawienie zawiera stanowiska pracy najczęściej poszukiwane przez pracodawców w 2023 r., w których liczba informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej była większa niż 1000. Warto dodać, że w wymienionych zawodach zgłoszono ogółem 52,9 tys. informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, co stanowiło 45,5% wszystkich ofert, które wpłynęły do śląskich powiatowych urzędów pracy. Jak widać, na poniższej liście nie znalazł się żaden zawód, do wykonywania którego niezbędne jest wyższe wykształcenie.

Tabela 35 Ranking zawodów/specjalności, w których w 2023 r. zgłoszono do powiatowych urzędów pracy największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej (uwzględniono tylko te zawody, w których zgłoszono więcej niż 1000 ofert pracy)

kod zawodu	nazwa zawodu i specjalności 2023 r.	liczba ofert		% ofert subsydiowanych
		liczba ofert	w tym subsydiowanej	
932990	pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	8 123	9	0,1
754903	pracownik produkcji	7 356	62	0,8
962990	pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	5 812	54	0,9
933304	robotnik magazynowy	4 577	17	0,4
432103	magazynier	2 661	276	10,4
515303	robotnik gospodarczy	2 371	1 389	58,6
411003	pracownik biurowy	2 056	1 368	66,5
522301	sprzedawca	2 000	720	36,0
821109	monter pojazdów i urządzeń transportowych	1 981	1	0,1
911207	pracownik utrzymania czystości	1 963	446	22,7
931301	pomocniczy robotnik budowlany	1 674	192	11,5
932911	pomocniczy robotnik przemysłowy	1 648	3	0,2
721204	spawacz	1 577	19	1,2
335504	policjant służby prewencji	1 387	0	0,0
722204	ślusarz	1 305	57	4,4
932101	pakowacz ręczny	1 205	92	7,6
711104	robotnik budowlany	1 067	157	14,7
812190	pozostali operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwarzania metalu	1 047	2	0,2
818990	pozostali operatorzy innych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani	1 041	8	0,8
313904	operator zautomatyzowanej linii produkcyjnej	1 029	2	0,2
721404	monter konstrukcji stalowych	1 018	18	1,8

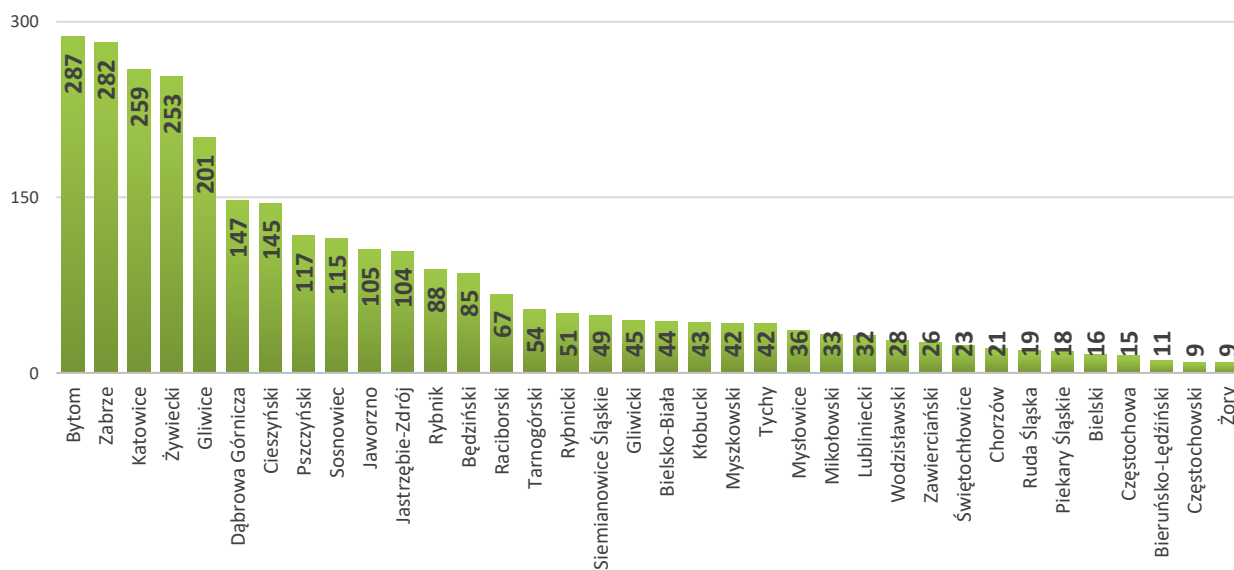
W niektórych z wymienionych powyżej zawodach/specjalnościach odsetek ofert subsydiowanych (z ogółu ofert zgłoszonych w zawodzie) był szczególnie wysoki, np. *pracownik biurowy* – 66,5%, *robotnik gospodarczy* – 58,6%, *sprzedawca* – 36,0%.

6.3 Szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy urzędy pracy mogą wspierać podnoszenie kwalifikacji poprzez inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń bezrobotnych i innych uprawnionych osób oraz przyznawanie i wypłacanie stypendiów szkoleniowych. Szkolenia mogą trwać do 12 miesięcy, a w przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych, nawet 24 miesiące. Osoba bezrobotna może zostać skierowana na szkolenie grupowe organizowane przez urząd pracy lub szkolenie przez siebie wskazane (indywidualne).

W 2023 r. w województwie śląskim wyłączono 2 921 osób z tytułu rozpoczęcia szkoleń dla bezrobotnych, rok wcześniej odpowiednio 4 175 osób, w ujęciu rocznym liczba kierowanych na szkolenia zmniejszyła się o 1 254 osoby. Uwzględniając podział terytorialny na powiaty, w 2023 r. najwięcej bezrobotnych zostało wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń w Bytomiu oraz w Zabrzu. Najmniej bezrobotnych zostało wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń w powiecie częstochowskim oraz w Żorach.

Wykres 22 Liczba osób, które rozpoczęły szkolenia zorganizowane przez powiatowe urzędy pracy w województwie śląskim w 2023 r.

W 2023 roku odsetek kobiet wśród bezrobotnych wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń był niższy niż wśród mężczyzn i wyniósł 47,2%. Natomiast w roku poprzednim udział kobiet był wyższy, niż udział mężczyzn i wyniósł 56,5%.

Tabela 36 Wyłączeni z tytułu rozpoczęcia szkolenia w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych w podziale na płeć

wyszczególnienie		2022 r.		2023 r.	
		osoby	udział	osoby	udział
ogółem	bezrobotni ogółem (stan 31.12.)	64 903	100%	62 445	100,0%
	wyłączeni z tytułu rozpoczęcia szkolenia	4 175	100%	2 921	100,0%
wskaźnik intensywności wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń*		6,4%		4,7%	
mężczyźni	bezrobotni (stan 31.12.)	29 348	45,2%	28 868	46,2%
	wyłączeni z tytułu rozpoczęcia szkolenia	1 816	43,5%	1 543	52,8%
wskaźnik intensywności wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń*		6,2%		5,3%	
kobiety	bezrobotni (stan 31.12.)	35 555	54,8%	33 577	53,8%
	wyłączeni z tytułu rozpoczęcia szkolenia	2 359	56,5%	1 378	47,2%
wskaźnik intensywności wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń*		6,6%		4,1%	

* *Wskaźnik intensywności wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń* – określono jako procentowy udział kierowanych na szkolenia w roku sprawozdawczym do liczby bezrobotnych wg stanu na koniec okresu sprawozdawczego; obliczono dla ogółu bezrobotnych, mężczyzn oraz kobiet.

W 2023 r. szkolenia w ramach bonu szkoleniowego rozpoczęło 217 osób, tj. 7,4% ogółu kierowanych na szkolenia (w 2022 r. – 260 osób, tj. 6,2%). Najczęściej otrzymywali go bezrobotni z powiatu cieszyńskiego (40 osób), raciborskiego (26 osób) i z Sosnowca (24 osoby). W dwudziestu powiatach naszego województwa ta forma aktywizacji nie była stosowana.

6.4 Programy stażowe oraz przygotowanie zawodowe dorosłych

Działania w ramach aktywnej polityki rynku pracy polegają na wykorzystaniu specjalnych narzędzi, głównie w postaci różnego rodzaju programów zatrudnienia subsydiowanego oraz programów podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Osoby bezrobotne mogą liczyć na możliwość korzystania z dwóch następujących po szkoleniach, specjalnych instrumentów ich aktywizacji zawodowej - stażu oraz przygotowania zawodowego dorosłych.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2023 r. w województwie śląskim staże były popularną formą aktywizacji i z tej formy skorzystało 6 162 osoby bezrobotne, tj. o 2 746 (30,8%) osób mniej niż w poprzednim roku (2022 r. - 8 908 osób). Bezrobotne panie stanowiły 76,3% skierowanych na staż, a ich liczba wynosiła 4 704 osoby (w 2022 r. – 6 912 pań). W porównaniu z rokiem ubiegłym udział kobiet wśród ogółu rozpoczynających staże spadł o 1,3 p. proc. (w 2022 r. udział kobiet wśród ogółu rozpoczynających staże - 77,6%).

W 2023 r. najwięcej bezrobotnych rozpoczęło staż w powiecie kłobuckim (437 osób), Sosnowcu (320 osób), Bytomiu i w powiecie zawierciańskim (po 292 osoby). Najmniej zarejestrowanych biorących udział w tym programie, to osoby z powiatu bieruńsko - lędzińskiego (36 osób). W 2023 r. żaden bezrobotny z województwa śląskiego nie został wyłączony z tytułu rozpoczęcia stażu w ramach bonu stażowego. Zaś 1 209 osób długotrwale bezrobotnych w 2023 r. zostało wyłączonych z tytułu rozpoczęcia stażu (w 2022 r. – 1 786 osób). Wśród długotrwale bezrobotnych wyłączonych z tytułu rozpoczęcia stażu większość stanowiły kobiety, tj. 80,0% (2022 r. było to 77,2%).

W analizowanym okresie na staż skierowano 482 osoby po 50 roku życia, tj. 7,8% ogółu bezrobotnych wyłączonych z ewidencji z tego tytułu (rok wcześniej 7,7%; 683 osoby). W grupie powyżej 50 roku życia rozpoczynających staż, kobiety stanowiły 69,1% (w 2022 r. – 68,8%).

Przygotowanie zawodowe dorosłych to instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończony egzaminem. Zgodnie z założeniami ustawy uczestnicy korzystający ze wsparcia, jakim jest przygotowanie zawodowe dorosłych mają możliwość po jego zakończeniu uzyskania tytułu zawodowego, tytułu czeladniczego lub kwalifikacji i umiejętności zawodowych odpowiadających potrzebom pracodawcy. Jest to szansa dla osób bezrobotnych na podwyższenie lub zdobycie nowych kwalifikacji. Praktyczna nauka zawodu dorosłych trwa od 6 do 12 miesięcy, a przyuczenie do pracy dorosłych trwa od 3 do 6 miesięcy.

Z przygotowania zawodowego dorosłych w 2023 r. skorzystała zaledwie 1 osoba (z powiatu rybnickiego), a w roku poprzednim 5 osób. W większości powiatów, tj. w 35 nie odnotowano funkcjonowania tego instrumentu w ciągu całego roku.

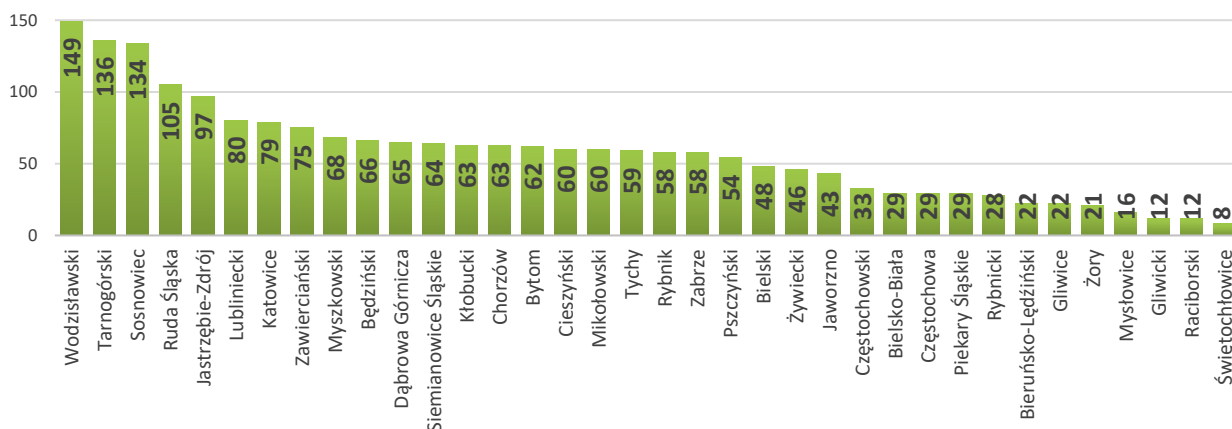
6.5 Zatrudnienie subsydiowane

Prace interwencyjne są inicjowane i finansowane przez powiatowe urzędy pracy w razie braku propozycji odpowiedniego zatrudnienia dla bezrobotnych. W ich ramach pracodawcy zatrudniają bezrobotnych w zamian za uzyskiwaną z urzędu pracy refundację części kosztów wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne.

W 2023 r. w pracach interwencyjnych wzięło udział aż 2 053 osób, tj. o 825 mniej niż przed rokiem (w 2022 r. – 2 878 osób). Wśród korzystających z tej formy wsparcia kobiety stanowiły 61,8% (w 2022 r. odsetek kobiet był wyższy i wynosił 64,9%). W skali całego 2023 r. udział zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego wynosił 23,5% (w 2022 r. – 25,7%).

W województwie śląskim zróżnicowany jest stopień organizacji prac interwencyjnych. W 2023 r. najwięcej bezrobotnych podjęło prace interwencyjne w powiatach: wodzisławskim (149 osób), tarnogórskim (136 osób) i Sosnowcu (134 osoby), a najmniej w Świętochłowicach (8 osób).

Wykres 23 Liczba osób, które rozpoczęły prace interwencyjne inicjowane i finansowane przez powiatowe urzędy pracy w województwie śląskim w 2023 r.

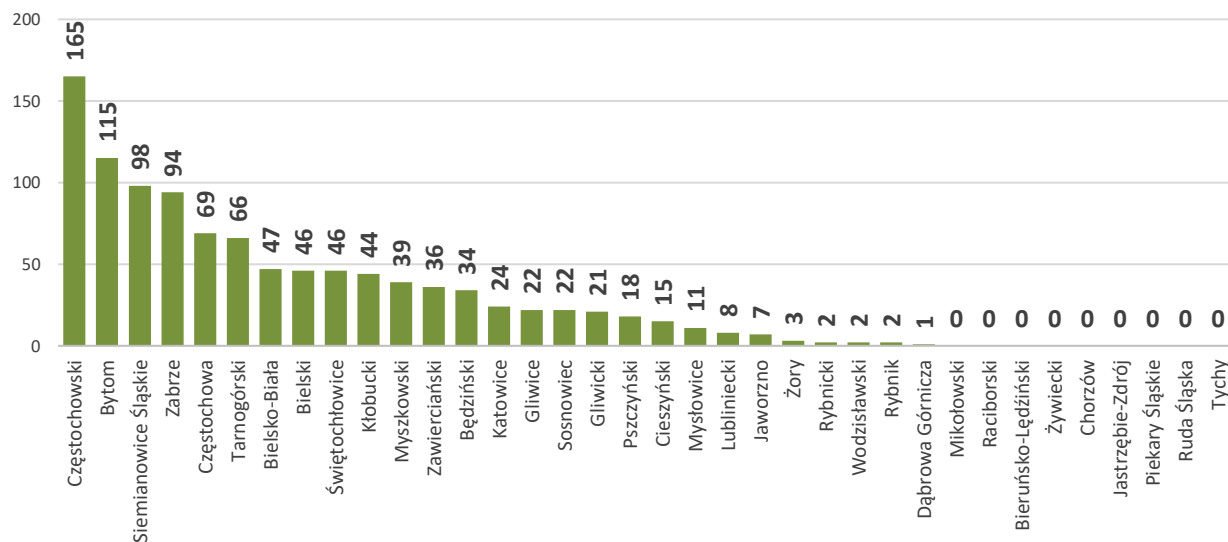
Roboty publiczne to zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty, gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

W województwie śląskim w 2023 r. w ramach robót publicznych udzielono wsparcia 1 057 osobom (rok wcześniej – 1 366 osobom). W 2023 r. udział kobiet w robotach publicznych, podobnie jak w latach poprzednich, był wyższy niż mężczyzn i wynosił 68,5%.

Roboty publiczne najczęściej inicjowane były w powiecie częstochowskim oraz Bytomiu.

W dziewięciu powiatach województwa nie realizowano tej formy wsparcia. W skali całego 2023 r. udział zatrudnienia w ramach robót publicznych w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego wynosił 12,1% (w 2022 r. 12,2%).

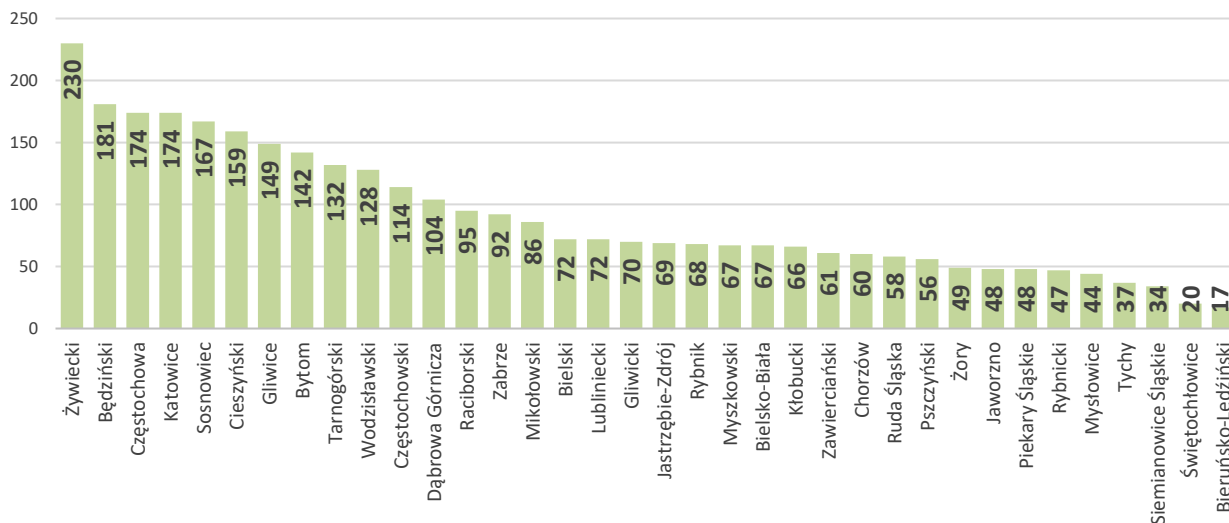
Wykres 24 Liczba osób, które podjęły zatrudnienie w ramach robót publicznych w województwie śląskim w 2023 r.

Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej były najczęściej stosowaną przez śląskie urzędy pracy formą zatrudnienia subsydiowanego. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, starosta z Funduszu Pracy może przyznać bezrobotnemu jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związane z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania umowy. Instrument ten wsparł inicjatywę utworzenia 3 257 nowych firm na terenie województwa i taką liczbę bezrobotnych w 2023 r. wyłączono z rejestrów urzędów pracy z tego tytułu. Porównując poprzedni rok sprawozdawczy obserwujemy zmniejszenie liczby udzielonych dotacji o 824. W okresie od stycznia do grudnia 2023 r. najwięcej dotacji udzielono w: powiecie żywieckim,

powiecie będzińskim, Częstochowie i Katowicach. Szczegółowe dane zawarto na wykresie 25. Kobiety nieco rzadziej od mężczyzn korzystały z opisywanej formy wsparcia. W analizowanym okresie średnio na rozpoczęcie własnego biznesu uzyskały 1 602 bezrobotne panie tj. 49,2% ogółu wyłączonych z tytułu rozpoczęcia działalności gospodarczej (w 2022 r. – 1 920, tj. 47,0%). W 2023 r. z tytułu otrzymania dotacji i rozpoczęcia działalności gospodarczej wyłączono 430 osób długotrwale bezrobotnych, tj. 13,2% wszystkich osób, które skorzystały z tego typu wsparcia oraz 191 osób po 50 roku życia, tj. 5,9%.

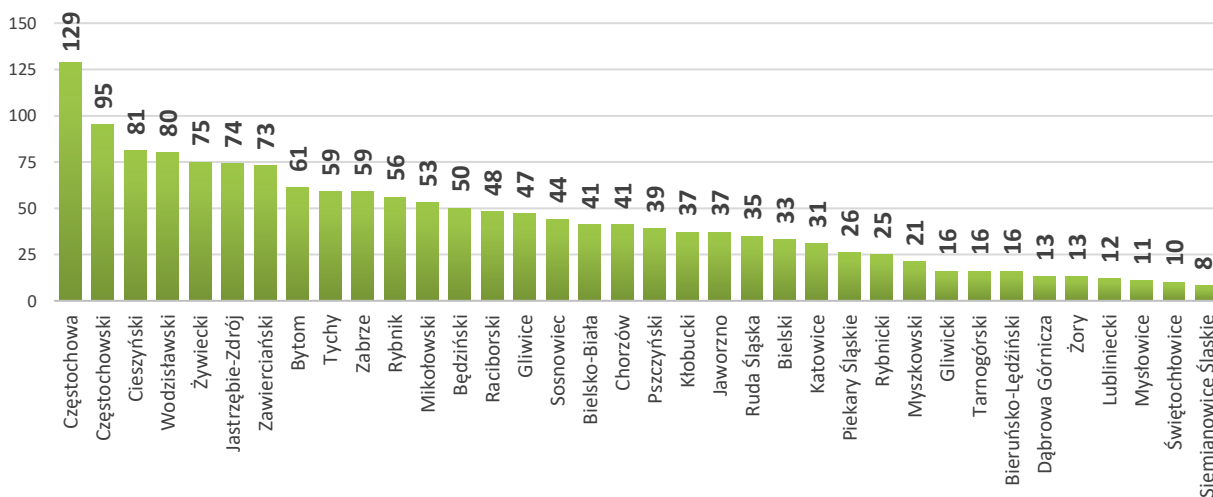
Wykres 25 Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej przyznane przez powiatowe urzędy pracy w województwie śląskim w 2023 r.

Refundowane miejsca pracy to środki z Funduszu Pracy na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą. W ramach tego instrumentu pracodawca zobowiązany jest do zatrudnienia na stanowisku refundowanym skierowanych bezrobotnych w pełnym wymiarze czasu pracy łącznie przez okres nie krótszy niż 24 miesiące. Jest to z założenia bardzo efektywna forma, wspierająca zarówno rozwój przedsiębiorstw jak i zapewniająca stabilne stanowiska pracy dla bezrobotnych.

W ramach tego instrumentu śląscy przedsiębiorcy w 2023 r. zatrudnili 1 565 bezrobotnych we wszystkich 36 powiatach (w 2022 r. 1 833 bezrobotnych). Udział kobiet zatrudnionych na stanowiskach refundowanych był niższy niż mężczyzn i wyniósł 44,2% (rok wcześniej 45,3%). Największe zainteresowanie pracodawców omawianą formą wsparcia w 2023 r. notowano w: Częstochowie, powiecie częstochowskim, cieszyńskim i wodzisławskim. Niewielki udział w aktywizacji miały stanowiska refundowane w Siemianowicach Śląskich oraz Świętochłowicach. Od stycznia do grudnia 2023 r. udział refundacji kosztów zatrudnienia w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego wynosił w województwie śląskim 17,9% (w 2022 r. – 16,4%).

Wykres 26 Refundowane miejsca pracy przez powiatowe urzędy pracy w województwie śląskim w 2023 r.

6.6 Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne mają przede wszystkim spełniać rolę pomocową, a także kształtować aktywne postawy oraz przywracać zdolność pełnienia ról społecznych i zawodowych. Mają na celu, oprócz zapewnienia osobom bezrobotnym możliwości uzyskania minimalnych przynajmniej środków do życia i wsparcia działań społeczności lokalnych, zdyscyplinowanie bezrobotnych i ograniczenie możliwości wykonywania przez nich pracy w szarej strefie.

W 2023 r. z tytułu podjęcia prac społecznie użytecznych z rejestrów powiatowych urzędów pracy wyłączono 1 214 osób, w tym 549 kobiet (w 2022 r. – 1 318 osób, w tym 621 kobiet).

W analizowanym okresie osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 71,6% wyłączonych z tytułu rozpoczęcia prac społecznie użytecznych, tj. 869 osób (rok wcześniej było to 996 osób; 75,6%). Ponadto z danych statystycznych wynika, że szczególnie często do prac społecznie użytecznych kierowani byli bezrobotni powyżej 50 roku życia (646 osób) i stanowili oni 53,2% wyłączonych z tego tytułu (w 2022 r. - 748 osób, tj. 56,8%).

6.7 Pozostałe formy aktywizacji zawodowej

Zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stosowane są różne formy aktywizacji zawodowej przeznaczone dla poszczególnych grup bezrobotnych. Dla osób do 30 roku życia są to: bon stażowy, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, bon szkoleniowy oraz refundacja pracodawcy kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenie społeczne. Dla bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy lub sprawujących opiekę nad osobą zależną: grant na telepracę, świadczenie aktywizacyjne, a dla bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat - dofinansowanie wynagrodzenia. Ponadto formą aktywizacji zawodowej są pożyczki na utworzenie stanowiska pracy oraz pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej udzielane przez pośredników finansowych wybieranych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

W tabeli 37 przedstawiono dane liczbowe dotyczące udziału bezrobotnych w wymienionych formach aktywizacji, w układzie powiatów.

Tabela 37 Wybrane formy włączeń z ewidencji bezrobotnych w 2023 r.

powiaty	osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w 2023 r. z przyczyny:			
	podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	podjęcia działalności gospodarczej poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia
będziński	6	0	0	6
bielski	15	0	8	0
cieszyński	24	1	54	0
częstochowski	0	0	0	2
gliwicki	1	0	0	2
kłobucki	46	2	16	15
lubliniecki	8	0	0	4
mikołowski	0	0	2	0
myszkowski	17	0	0	0
pszczyński	4	1	1	0
raciborski	32	0	15	5
rybnicki	7	0	8	3
tarnogórski	14	0	0	5
bieruńsko - lędziński	0	0	0	0
wodzisławski	9	0	9	1
zawierciański	6	0	0	5
żywiecki	16	0	3	0
Bielsko – Biała	12	0	16	0

powiaty	osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w 2023 r. z przyczyny:			
	podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	podjęcia działalności gospodarczej poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia
Bytom	5	0	0	0
Chorzów	0	0	0	9
Częstochowa	0	0	0	3
Dąbrowa Górnicza	6	0	1	1
Gliwice	2	0	0	3
Jastrzębie – Zdrój	19	6	0	0
Jaworzno	0	1	3	7
Katowice	13	2	7	11
Mysłowice	1	0	0	2
Piekary Śląskie	0	0	0	3
Ruda Śląska	3	0	0	6
Rybnik	12	0	9	9
Siemianowice Śląskie	4	0	1	0
Sosnowiec	5	0	4	0
Świętochłowice	0	0	1	0
Tychy	1	0	0	6
Zabrze	7	0	0	5
Żory	3	0	0	0
RAZEM	298	13	158	113

W 2023 roku (podobnie jak w 2022 r.) w województwie śląskim nie odnotowano włączeń z przyczyn: podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenie społeczne oraz podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego. Zarówno w ubiegłym roku, jak i w roku poprzednim nie odnotowano również podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę.

6.8 Dodatki aktywizacyjne

Bezrobotnemu posiadającemu prawo do zasiłku przysługuje dodatek aktywizacyjny, jeżeli:

- 1) w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy podjął zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie i otrzymuje wynagrodzenie niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- 2) z własnej inicjatywy podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową.

W 2023 r. uprawnienia do dodatku aktywizacyjnego w wyniku podjęcia zatrudnienia nabyły 7 774 osoby (w 2022 r. – 6 763 osób) i wszystkie podjęły zatrudnienie z własnej inicjatywy, w tym 4 632 kobiety, co stanowiło 59,6%. Liczba uprawnionych do dodatku aktywizacyjnego w porównaniu z 2022 r. zwiększyła się o 1 011 osób.

7. Pasywne działania urzędów pracy. Bezrobotni z prawem do zasiłku.

Podstawowym instrumentem pasywnych działań powiatowych urzędów pracy jest wypłata zasiłków dla osób bezrobotnych. Świadczenie to jest formą wsparcia pieniężnego dla osób, które utraciły źródło utrzymania.

Zasiłek uzależniony jest od stażu pracy osoby bezrobotnej:

- gdy staż pracy wynosi do 5 lat pracy - zasiłek jest wypłacany w wysokości 80% zasiłku podstawowego,
- gdy staż pracy wynosi od 5 do 20 lat pracy - zasiłek jest wypłacany w wysokości 100% zasiłku podstawowego,
- gdy staż pracy wynosi co najmniej 20 lat pracy - zasiłek jest wypłacany w wysokości 120% zasiłku podstawowego.

Według stanu na 31.12.2023 r. zdecydowana większość zarejestrowanych nie pobierała zasiłku dla bezrobotnych. W końcu roku prawo do tego świadczenia posiadało 14,2% ogółu zaewidencjonowanych (tj. 8 842 osoby). W stosunku do sytuacji sprzed roku liczba zasiłkobiorców spadła o 249 osób, wzrósł natomiast ich procentowy udział w ogóle zarejestrowanych o 0,2 p. proc. (31.12.2022 r. – 9,1 tys., tj. 14,0% ogółu).

W końcu 2023 roku 5 244 kobiety, tj. 15,6% wszystkich bezrobotnych pań posiadało uprawnienie do pobierania zasiłku dla bezrobotnych. W porównaniu z rokiem poprzednim udział ten wzrósł o 0,2 p. proc.

Tabela 38 Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku

wyszczególnienie	liczba zarejestrowanych stan 31.12.2023 r.	bezrobotni z prawem do zasiłku	
		osoby	udział
bezrobotni ogółem	62 445	8 842	14,2%
kobiety	33 577	5 244	15,6%
mężczyźni	28 868	3 598	12,5%
bezrobotni zamieszkali na wsi	15 165	2 392	15,8%
bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	19 326	1 862	9,6%
bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	11 336	28	0,2%
kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia	7 960	318	4,0%
bezrobotni do 25 roku życia	6 971	376	5,4%
bezrobotni do 30 roku życia	13 465	1 357	10,1%
długotrwale bezrobotni	26 456	74	0,3%
bezrobotni powyżej 50 roku życia	17 586	3 094	17,6%
bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	1 175	32	2,7%
bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	8 527	1 174	13,8%
bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	141	26	18,4%
bezrobotni niepełnosprawni	5 826	654	11,2%

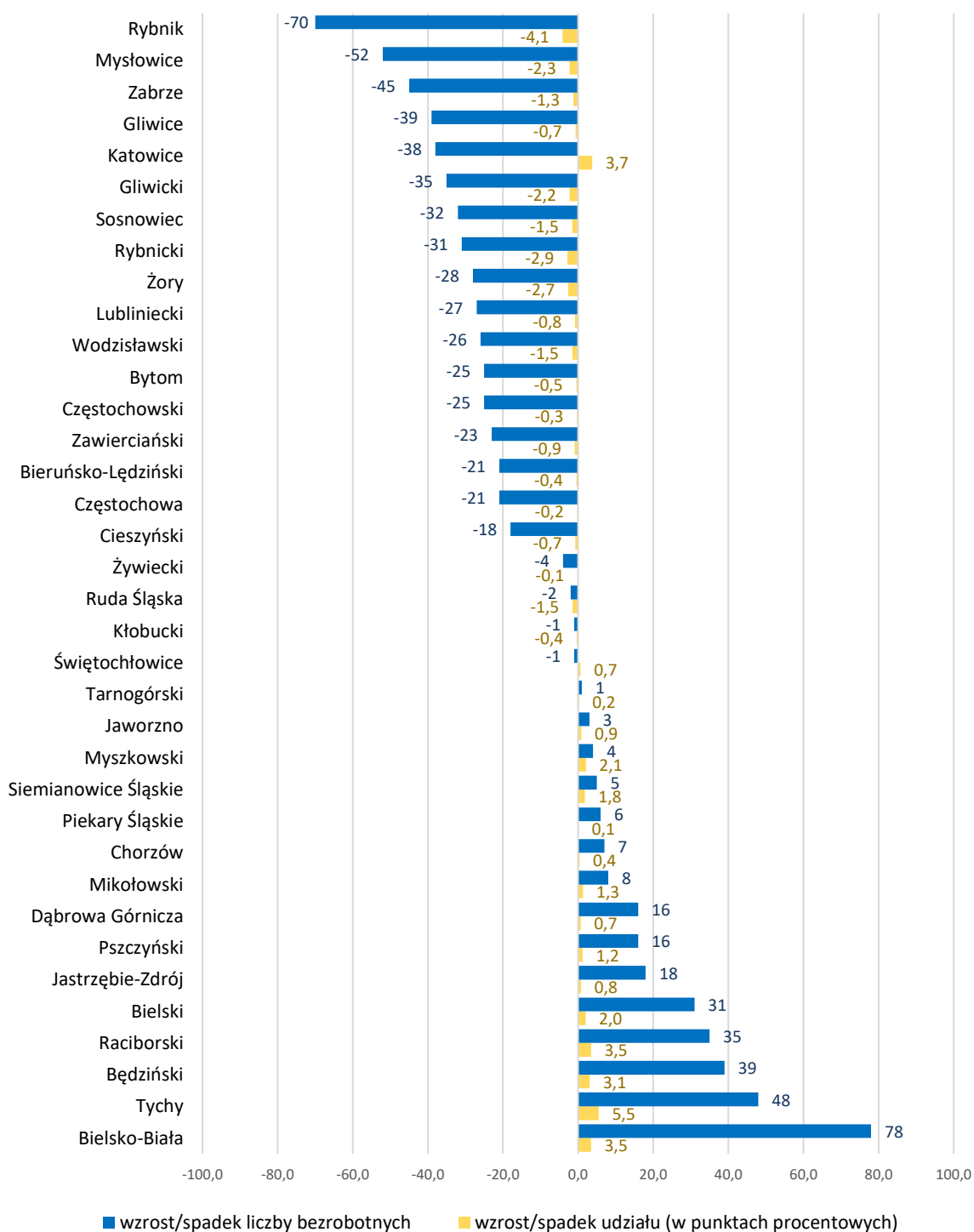
Na koniec 2023 roku najniższy odsetek uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych w stosunku do ogółu zarejestrowanych notowano w: powiecie wodzisławskim, tarnogórskim oraz w Sosnowcu i Mysłowicach. Odwrotna sytuacja wystąpiła w Tychach, powiecie bieruńsko-lędzińskim oraz w Bielsku-Białej.

Tabela 39 Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku oraz ich udział w ogóle zarejestrowanych w powiatach województwa śląskiego wg. stanu na 31.12.2023 r.

powiat	liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	udział w ogóle zarejestrowanych
będziński	372	15,4%
bielski	330	18,8%
cieszyński	404	12,7%
częstochowski	421	17,4%
gliwicki	133	10,7%
kłobucki	325	14,7%
lubliniecki	186	13,4%
mikołowski	185	18,5%
myszkowski	220	15,7%
pszczyński	200	14,7%
raciborski	178	12,9%
rybnicki	94	12,7%
tarnogórski	237	10,4%
bieruńsko-lędziński	73	22,3%
wodzisławski	225	9,7%
zawierciański	247	12,7%
żywiecki	447	18,9%
Bielsko-Biała	373	20,2%
Bytom	478	13,5%
Chorzów	173	12,6%
Częstochowa	528	16,3%
Dąbrowa Górnicza	313	12,8%
Gliwice	255	11,5%
Jastrzębie-Zdrój	154	13,9%
Jaworzno	187	15,4%
Katowice	364	16,8%
Mysłowice	111	10,6%
Piekary Śląskie	123	11,5%
Ruda Śląska	180	16,0%
Rybnik	158	11,3%
Siemianowice Śląskie	135	16,9%
Sosnowiec	400	10,6%
Świętochłowice	68	13,6%
Tychy	238	23,4%
Zabrze	238	11,0%
Żory	89	12,9%

Analizując sytuację w ujęciu rocznym zaobserwować można, iż największy spadek liczby zarejestrowanych omawianej kategorii zanotowano w Rybniku o 70 osób, Mysłowicach o 52 osoby i w Zabrze o 45 osób. Największy wzrost liczby zarejestrowanych osób z prawem do tego świadczenia zanotowano w Bielsku-Białej (o 78 osób), w Tychach (o 48 osób) i powiecie będzińskim (o 39 osób). Odmienna sytuacja niż w pozostałych powiatach wystąpiła w mieście Katowice, gdzie obserwowany jest spadek zasiłkobiorców przy jednoczesnym wzroście udziału tej kategorii bezrobotnych wśród ogółu zarejestrowanych. Szczegóły w układzie powiatów przedstawia wykres 27.

Wykres 27 Roczny spadek/wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych z prawem do zasiłku oraz zmiany w wysokości udziału bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie zarejestrowanych w powiatach woj. śląskiego.

Zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 2 maja 2023 r. w sprawie wysokości zasiłku dla bezrobotnych (M.P. 2023 poz. 496) od 1 czerwca 2023 r. wysokość świadczenia wynosi 1 491,90 zł w okresie pierwszych 90 dni oraz 1 171,60 zł w okresie kolejnych dni posiadania prawa do zasiłku.

8. Wydatki z Funduszu Pracy

Jednym z instrumentów ekonomicznych służących łagodzeniu skutków bezrobocia oraz aktywizacji osób pozostających bez pracy jest Fundusz Pracy (FP) będący państwowym funduszem celowym. Zgodnie z art. 103 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, dysponentem FP jest minister właściwy do spraw pracy.

Ze środków FP finansowane są tzw. aktywne i pasywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Formy aktywne mają za zadanie przywrócić bezrobotnego na otwarty rynek pracy, pasywne zaś, częściowo rekompensują brak pracy i stanowią osłonę socjalną na czas pozostawania bez zatrudnienia (zasiłki). Środki te w głównej mierze wspierają aktywizację zawodową osób bezrobotnych na regionalnym rynku pracy poprzez usługi świadczone przez powiatowe urzędy pracy. W ramach działań PUP na rzecz osób bezrobotnych wzmocniony nacisk położony jest na aktywizację osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Duży wpływ na skalę i strukturę wydatków z FP ma sytuacja występująca w danym okresie na rynku pracy, a w szczególności poziom bezrobocia, liczba osób uprawnionych do pobierania zasiłków i świadczeń, a także sytuacja społeczno-gospodarcza kraju. W 31 powiatowych urzędach pracy z województwa śląskiego wydatki FP na obsługę bezrobocia w okresie styczeń – grudzień 2023 r. wyniosły 528 318,4 tys. zł.⁹, w porównaniu z kosztami poniesionymi w 2022 r. kwota ta uległa zmniejszeniu o 1,3%.

Tabela 40 Wydatki z FP w województwie śląskim w latach 2022 – 2023

wyszczególnienie	2022 r.		2023 r.	
	w tys. zł	udział	w tys. zł	udział
wydatkowane środki FP ogółem	535 357,0	100,0%	528 318,4	100,0%
zasiłki dla bezrobotnych (łącznie ze składkami)	167 822,8	31,3%	177 307,2	33,6%
programy na rzecz promocji zatrudnienia	296 503,2	55,4%	264 783,3	50,1%
pozostałe	71 031,0	13,3%	86 227,9	16,3%

W ramach wydatków z Funduszu Pracy w 2023 roku na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych wydatkowano 177 307,2 tys. zł, tj. o 5,7% więcej niż w okresie styczeń – grudzień 2022 r.

W tym miejscu należy przypomnieć, że na dzień 31.12.2023 r. uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych było 8 842 osoby. W roku 2023, podobnie jak w latach poprzednich, najwięcej środków na zasiłki wydatkowano w Powiatowych Urzędach Pracy w: Częstochowie 19 502,6 tys. zł oraz w Bielsku Białej 13 736,4 tys. zł, a najmniej w Świętochłowicach 1 628,3 tys. zł.

W województwie śląskim na realizację wszystkich aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w 2023 roku wydatkowano 296 533,3 tys. zł (56,1% ogółu wydatków).

W poniższej tabeli przedstawiono nakłady na wybrane aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w latach 2022 – 2023. Wśród tych wydatków najwięcej środków przeznaczono na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej oraz staże.

Tabela 41 Wydatki na wybrane aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

wyszczególnienie	2022 r.		2023 r.		spadek/wzrost w tys. zł
	w tys. zł	udział w ogółem	w tys. zł	udział w ogółem	
suma wybranych wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	296 011,2	100,0%	261 671,3	100,00%	-34 339,9
dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej	112 837,1	38,1%	101 560,6	38,8%	-11 276,5
staże	79 903,8	27,0%	66 333,4	25,4%	-13 570,4
refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	35 147,0	11,9%	30 396,4	11,6%	-4 750,6
roboty publiczne	18 637,9	6,3%	18 973,5	7,3%	335,6
prace interwencyjne	17 355,3	5,9%	17 540,9	6,7%	185,6
szkolenia	14 254,9	4,8%	11 735,9	4,5%	-2 519,0
bon na zasiedlenie	3 291,9	1,1%	3 168,9	1,2%	-123,0
dofinansowanie wynagrodzenia skierowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia	2 938,5	1,0%	2 359,4	0,9%	-579,1
bon zatrudnieniowy	2 504,7	0,9%	2 314,9	0,9%	-189,8
projekty pilotażowe	4 233,4	1,4%	2 265,3	0,9%	-1 968,1

⁹ Źródło: sprawozdanie MRiPS-02 o przychodach i wydatkach FP za grudzień 2023 r.

wyszczególnienie	2022 r.		2023 r.		spadek/wzrost w tys. zł
	w tys. zł	udział w ogółem	w tys. zł	udział w ogółem	
studia podyplomowe	1 777,8	0,6%	1 990,5	0,8%	212,7
prace społecznie użyteczne	1 461,6	0,5%	1 631,5	0,6%	169,9
badania osób bezrobotnych	648,3	0,2%	567,6	0,2%	-80,7
koszty przejazdu, zakwaterowania	282,7	0,1%	233,1	0,1%	-49,6
koszty specyficznych elementów programów specjalnych	255,7	0,1%	231,7	0,1%	-24,0
opieka nad dzieckiem lub osobą zależną	262,6	0,1%	193,0	0,1%	-69,6
zatrudnienie wspierane	127,8	0,0%	88,1	0,0%	-39,7
przygotowanie zawodowe dorosłych	90,1	0,0%	86,5	0,0%	-3,6

Źródło: Sprawozdania MRiPS-02 za 2022 r. i 2023 r.

W analizowanym roku prowadzone przez powiatowe urzędy pracy działania aktywizacyjne ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych oraz osób bezrobotnych po 50 roku życia uległy zwiększeniu.

W Śląskiem w 2023 r. spośród wszystkich środków z FP 101 357,5 tys. zł przeznaczonych zostało na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia młodych bezrobotnych i w porównaniu z 2022 r. uległy one zmniejszeniu o 14 241,4 tys. zł (tj. o 12,3%). Wśród powiatowych urzędów pracy województwa śląskiego największy udział wydatków na wsparcie młodzieży do 30 roku życia, odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lublińcu (50,2% wszystkich wydatków w tym powiecie na programy na rzecz promocji zatrudnienia), w Zawierciu (48,6%) i w Piekarach Śląskich (48,4%), natomiast najmniejszy udział odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy: w Sosnowcu (23,3%) i Świętochłowicach (28,7%).

W okresie od stycznia do grudnia 2023 r. na aktywizację osób 50+ przeznaczono 27 756,8 tys. zł, tj. o 272,2 tys. zł. więcej niż w 2022 r. Największy udział wydatków na tę grupę osób odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku Białej (18,7% wszystkich wydatków na programy na rzecz promocji zatrudnienia) następnie w Świętochłowicach (16,7%) i w Chorzowie (16,3%). Natomiast najmniejszy odsetek wydatków na bezrobotnych powyżej 50 roku życia odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żorach (5,0%) oraz w Sosnowcu (5,2%). Należy zaznaczyć, iż struktura wydatków FP na programy na rzecz promocji zatrudnienia ze względu na grupy wiekowe jest uwarunkowana między innymi sytuacją demograficzną w poszczególnych powiatach województwa.

Tabela 42 Wydatki na programy na rzecz promocji zatrudnienia dotyczące bezrobotnych do 30 roku życia oraz powyżej 50 roku życia oraz ich udział w wydatkach na programy rzecz promocji zatrudnienia 2023 r.

powiatowe urzędy pracy	wydatki na programy na rzecz promocji zatrudnienia dotyczące osób bezrobotnych do 30 roku życia w 2023 r.		wydatki na programy na rzecz promocji zatrudnienia dotyczące bezrobotnych powyżej 50 roku życia w 2023 r.	
	w tys. zł	udział	w tys. zł	udział
Będzin	4 592,1	39,8%	985,7	8,5%
Bielsko Biała	5 088,4	36,6%	2 604,1	18,7%
Bytom	5 736,7	41,7%	1 735,1	12,6%
Chorzów	1 859,6	36,0%	843,7	16,3%
Cieszyn	5 357,6	46,0%	943,5	8,1%
Częstochowa	8 176,7	33,2%	3 537,8	14,4%
Dąbrowa Górnicza	2 894,0	38,2%	750,6	9,9%
Gliwice	4 489,9	34,6%	1 376,1	10,6%
Jastrzębie	2 004,7	32,1%	540,0	8,6%
Jaworzno	2 250,6	38,9%	542,2	9,4%
Katowice	4 103,2	37,5%	1 267,6	11,6%
Kłobuck	4 088,6	42,2%	1 356,1	14,0%
Lubliniec	2 586,3	50,2%	503,5	9,8%
Mikołów	2 222,8	43,4%	393,2	7,7%
Mysłowice	1 514,7	45,1%	187,6	5,6%
Myszków	2 410,5	41,0%	691,8	11,8%
Piekary Śląskie	1 974,5	48,4%	269,3	6,6%
Pszczyna	2 129,0	39,7%	566,4	10,6%
Racibórz	1 998,1	30,6%	377,1	5,8%
Ruda Śląska	1 942,1	38,1%	359,4	7,0%
Rybnik	3 161,8	33,6%	600,2	6,4%
Siemianowice Śląskie	2 080,4	38,6%	654,6	12,2%

powiatowe urzędy pracy	wydatki na programy na rzecz promocji zatrudnienia dotyczące osób bezrobotnych do 30 roku życia w 2023 r.		wydatki na programy na rzecz promocji zatrudnienia dotyczące bezrobotnych powyżej 50 roku życia w 2023 r.	
	w tys. zł	udział	w tys. zł	udział
Sosnowiec	3 408,3	23,3%	759,5	5,2%
Świętochłowice	696,6	28,7%	404,3	16,7%
Tarnowskie Góry	3 759,7	35,5%	1 216,1	11,5%
Tychy	3 198,8	45,9%	626,1	9,0%
Wodzisław Śląski	4 115,4	43,8%	811,0	8,6%
Zabrze	3 380,3	37,5%	836,1	9,3%
Zawiercie	4 034,0	48,6%	863,3	10,4%
Żory	1 152,5	35,3%	162,5	5,0%
Żywiec	4 949,5	45,2%	992,2	9,1%
ogółem PUP	101 357,5	38,3%	27 756,8	10,5%

W ramach wydatków z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, istotną pozycją są środki wydatkowane w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS). W 2023 r. wydatki na szkolenia w ramach KFS wynosiły w województwie śląskim 31 750,1 tys. zł. Z danych zamieszczonych w tabeli 43 wynika, iż nakłady w stosunku do 2022 r. w województwie śląskim wzrosły o prawie 6,1 mln zł. Największy wzrost wydatków z KFS w stosunku do roku poprzedniego wystąpił w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach o 874,9 tys. zł oraz w Częstochowie o 873,2 tys. zł. Tylko w 3 powiatowych urzędach pracy odnotowano spadek wydatków na ten cel tj. w Żorach o 1,5 tys., Rudzie Śląskiej 17,6 tys. oraz Mysłowicach o 44,2 tys.

Tabela 43 Wydatki w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego

powiatowe urzędy pracy	wydatki z KFS (w tys. zł)		spadek/wzrost w 2023 r. w stosunku do 2022 r.	
	2022 r.	2023 r.	w tys. zł	w %
Będzin	667,2	818,0	150,8	22,6%
Bielsko Biala	1 566,5	1 844,6	278,1	17,8%
Bytom	734,3	918,2	183,9	25,0%
Chorzów	693,7	783,0	89,3	12,9%
Cieszyn	863,6	1 121,0	257,4	29,8%
Częstochowa	1 687,6	2 560,8	873,2	51,7%
Dąbrowa Górnicza	826,6	1 119,7	293,1	35,5%
Gliwice	3 085,8	3 086,7	0,9	0,0%
Jastrzębie Zdrój	599,4	736,3	136,9	22,8%
Jaworzno	589,7	725,3	135,6	23,0%
Katowice	1 625,5	2 500,4	874,9	53,8%
Kłobuck	370,6	465,4	94,8	25,6%
Lubliniec	406,7	472,4	65,7	16,1%
Mikołów	704,3	939,4	235,1	33,4%
Mysłowice	353,1	308,9	-44,2	-12,5%
Myszków	353,5	447,4	93,9	26,6%
Piekary Śląskie	233,7	314,0	80,3	34,4%
Pszczyna	771,4	999,9	228,5	29,6%
Racibórz	698,9	912,0	213,1	30,5%
Ruda Śląska	796,6	779,0	-17,6	-2,2%
Rybnik	1 000,0	1 210,0	210,0	21,0%
Siemianowice Śląskie	399,8	484,5	84,7	21,2%
Sosnowiec	850,4	1 165,5	315,1	37,0%
Świętochłowice	192,6	236,4	43,8	22,7%
Tarnowskie Góry	873,0	1 078,7	205,7	23,6%
Tychy	1 758,6	2 119,1	360,5	20,5%
Wodzisław Śląski	719,1	821,0	101,9	14,2%
Zabrze	918,5	1 163,8	245,3	26,7%
Zawiercie	542,7	689,2	146,5	27,0%
Żory	251,5	250,0	-1,5	-0,6%
Żywiec	558,6	679,7	121,1	21,7%
ogółem	25 693,5	31 750,1	6 056,6	23,6%

9. Sytuacja w górnictwie

9.1 Pracujący w sekcji Górnictwo i wydobywanie – dane statystyczne GUS

Według danych GUS w województwie śląskim w 2022 r. w sekcji Górnictwo i wydobywanie pracowało 78,6 tys. osób stanowiących 60,1% ogółu pracujących w sekcji B w Polsce i jednocześnie 4,9% ogółu pracujących na Śląsku. Liczba osób pracujących w sekcji B w województwie śląskim wzrosła o 692 osoby tj. o 0,9% w stosunku do 2021 r. Mężczyźni stanowili 89,3% wszystkich zatrudnionych w górnictwie.

Tabela 44 Pracujący ogółem, w tym w sekcji B Górnictwo i wydobywanie w Polsce i na Śląsku w latach 2021 – 2022

pracujący ogółem wg siedziby pracy głównej 2022 r.*				pracujący w sekcji B Górnictwo i wydobywanie							
				ogółem		spadek/wzrost w stosunku do 2021 r.		mężczyźni			
				2021 r.	2022 r.	osoby	w %	2021 r.	% w ogółem	2022 r.	% w ogółem
wyszczególnienie	ogółem	mężczyźni	% w ogółem	2021 r.	2022 r.	osoby	w %	2021 r.	% w ogółem	2022 r.	% w ogółem
*POLSKA	15 209 678	8 047 076	52,9	140 524	130 911	- 9 613	-6,8	125 690	89,4	116 790	89,2
*ŚLĄSKIE	1 614 982	878 878	54,4	77 927	78 619	692	0,9	69 913	89,7	70 200	89,3

* Zmiana metodologii gromadzenia danych, dane zbierane od 2022 r. - <https://stat.gov.pl/aktualnosci/informacja-glownego-urzedu-statystycznego-na-temat-zmiany-struktury-zrodel-danych-w-badaniu-pracujacy-w-gospodarce-narodowej-wprowadzonej-w-2023-roku,490,2.html>

Źródło: GUS, BDL Kategoria: RYNEK PRACY; Grupa: PRACUJĄCY, ZATRUDNIENI I PRZECIĘTNE ZATRUDNIENI WEDŁUG PKD2007; Podgrupa: Pracujący w gospodarce narodowej według PKD (wg siedziby pracy głównej)

9.2 Bezrobotni według zawodów związanych z górnictwem¹⁰ - dane statystyczne WUP w Katowicach

Na koniec 2023 r. w zawodach górniczych zarejestrowanych było 1 071 osób, co stanowiło 1,7% ogółu bezrobotnych. Liczba bezrobotnych w wybranych zawodach górniczych w stosunku do 2022 roku spadła o 95 osób, tj. o 8,1%. Najwięcej osób było zarejestrowanych w zawodach: *górnik eksploatacji podziemnej, robotnik górniczy dołowy, mechanik maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego oraz elektromonter maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego.*

Tabela 45 Zarejestrowani bezrobotni w wybranych zawodach górniczych w województwie śląskim na koniec 2022 i 2023 roku

zawody i specjalności		zarejestrowani bezrobotni wg stanu na 31.12.2022 r.		zarejestrowani bezrobotni wg stanu na 31.12.2023 r.		wzrost/spadek w stosunku do 2022 r.	
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
132201	kierownik działu ruchu zakładu górniczego lub zakładu	0	0	2	1	2	1
132204	kierownik ruchu zakładu górniczego lub zakładu	0	0	0	0	0	0
132290	pozostali kierownicy w górnictwie	4	1	2	0	-2	-1
214601	inżynier górnik - górnictwo otworowe	1	1	0	0	-1	-1
214602	inżynier górnik - górnictwo odkrywkowe	1	0	0	0	-1	0
214603	inżynier górnik - górnictwo podziemne	17	3	12	3	-5	0
214604	inżynier górnik - wiertnictwo	1	0	0	0	-1	0
214609	inżynier geofizyk - geologia górnicza i poszukiwawcza	7	2	1	0	-6	-2
214690	pozostali inżynierowie górnictwa i metalurgii	22	5	11	3	-11	-2
216502	inżynier geodeta - geodezja górnicza	6	2	8	2	2	0
311701	technik górnictwa odkrywkowego	1	0	0	0	-1	0
311702	technik górnictwa otworowego	0	0	0	0	0	0
311703	technik górnictwa podziemnego	25	3	31	2	6	-1
311706	technik przeróbki kopalin stałych	3	2	1	1	-2	-1

¹⁰ Na podstawie danych z Załącznika 1 do sprawozdania MRiPS-01 „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności” za rok 2022 i rok 2023

zawody i specjalności		zarejestrowani bezrobotni wg stanu na 31.12.2022 r.		zarejestrowani bezrobotni wg stanu na 31.12. 2023 r.		wzrost/spadek w stosunku do 2022 r.	
symbol	nazwa	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
311707	technik wiertnik	1	0	1	0	0	0
311790	pozostali technicy górnictwa metalurgii i pokrewni	1	0	1	0	0	0
312101	osoba dozoru ruchu w górnictwie odkrywkowym	1	0	1	0	0	0
312103	osoba dozoru ruchu w górnictwie podziemnym	3	0	2	0	-1	0
312190	pozostałe osoby dozoru ruchu w górnictwie	2	0	1	0	-1	0
541902	ratownik górniczy	2	0	0	0	-2	0
712605	monter rurociągów górniczych	0	0	1	0	1	0
723305	mechanik maszyn i urządzeń górnictwa odkrywkowego	0	0	0	0	0	0
723306	mechanik maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego	104	13	108	18	4	5
741212	elektromonter maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego	84	0	73	0	-11	0
754201	strzałowy (górnik strzałowy)	1	0	1	0	0	0
811101	górnik eksploatacji podziemnej	641	0	585	0	-56	0
811102	górnik odkrywkowej eksploatacji złóż	9	0	7	0	-2	0
811103	sygnalista szybowy	1	0	0	0	-1	0
811108	operator maszyn urabiających i ładujących	1	0	1	0	0	0
811190	pozostali górnicy podziemni i odkrywkowi eksploatacji złóż	20	1	18	2	-2	1
811203	operator maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej	25	14	19	11	-6	-3
811204	operator maszyn i urządzeń do rozdrabniania i sortowania	8	3	5	3	-3	0
811205	operator maszyn i urządzeń przeróbczych	1	0	2	0	1	0
811290	pozostali operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki kopalni	3	0	2	0	-1	0
811301	górnik eksploatacji otworowej	3	0	3	0	0	0
811302	operator urządzeń do obróbki odwiertów wydobywczych	1	0	0	0	-1	0
811304	wiertacz studni	0	0	1	0	1	0
811305	wiertacz	3	0	3	0	0	0
811390	pozostali operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców	1	0	0	0	-1	0
834302	maszynista górniczych maszyn wyciągowych	4	0	6	0	2	0
931101	robotnik górniczy dołowy	116	1	127	1	11	0
931102	robotnik naziemny w górnictwie	37	13	34	9	-3	-4
931190	pozostali robotnicy wykonujący prace proste w kopalniach i	5	4	1	0	-4	-4
razem		1 166	68	1 071	56	-95	-12

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych w zawodach górniczych przeważają osoby powyżej 50 roku życia – 782 osoby, tj. 73,0% (2022 r. – 834 osoby, tj. 71,5%) oraz osoby długotrwale bezrobotne – 579 osób, tj. 54,1% (2022 r. – 655, tj. 56,2%).

W 2023 r. zgłoszono 2 545 informacji o wolnych miejscach pracy i aktywizacji zawodowej w zawodach górniczych¹¹, co stanowiło 2,2% wszystkich zgłoszonych ofert pracy (2022 r. – 1 342 informacje, tj. 1,0%). W stosunku do analogicznego okresu 2022 r. liczba ofert pracy w zawodach górniczych wzrosła o 89,6%, czyli o 1 203 oferty. Najwięcej ofert pracy zgłoszono w zawodach *górnik eksploatacji podziemnej*, tj. 30,9% z ogółu ofert zgłoszonych w zawodach górniczych, *pozostali robotnicy wykonujący prace proste w kopalniach i kamieniołomach* 19,6%, *elektromonter maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego* 15,5%, *mechanik maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego* 9,7%, *robotnik górniczy dołowy*, tj. 8,8%. Na koniec okresu sprawozdawczego w dyspozycji powiatowych urzędów pracy pozostały 164 oferty pracy dotyczących zawodów górniczych.

¹¹ W załączniku 1 za 2022 r. i 2023 r. każde wolne miejsce pracy i miejsce aktywizacji zawodowej zgłoszone przez pracodawcę powinno zostać przypisane do odpowiedniego symbolu zawodu zgodnie z wykazem zawodów.

Tabela 46 Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej zgłoszone w wybranych zawodach górniczych w województwie śląskim w 2022 i 2023 roku (według 2023 r.)

zawody i specjalności		zgłoszone w okresie sprawozdaw			zgłoszone w okresie sprawozda			wzrost/spadek w stosunku do 2022 r.
symbol	nazwa	ogółem	w tym pracy subsydiowanej	w końcu okresu sprawozdawczego	ogółem	w tym pracy subsydiowanej	w końcu okresu sprawozdawczego	
311703	technik górnictwa podziemnego	4	0	0	56	0	18	52
311790	pozostali technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni	0	0	0	1	0	0	1
312101	osoba dozoru ruchu w górnictwie odkrywkowym	0	0	0	1	1	0	1
312103	osoba dozoru ruchu w górnictwie podziemnym	76	0	34	68	0	0	-8
312190	pozostałe osoby dozoru ruchu w górnictwie	7	0	5	36	0	5	29
723306	mechanik maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego	14	0	0	247	0	0	233
741212	elektromonter maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego	141	0	30	395	0	28	254
754201	strzałowy (górnik strzałowy)	65	0	10	35	0	5	-30
811101	górnik eksploatacji podziemnej	546	0	112	786	0	93	240
811190	pozostali górnicy podziemni i odkrywkowi eksploatacji złóż	159	0	0	112	0	2	-47
811203	operator maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej węgla	28	0	1	17	0	0	-11
811204	operator maszyn i urządzeń do rozdrabniania i sortowania surowców mineralnych	1	0	0	3	0	0	2
811205	operator maszyn i urządzeń przeróbczych	0	0	0	29	0	0	29
811305	wiertacz	14	0	0	34	0	0	20
811390	pozostali operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców	0	0	0	1	0	0	1
931101	robotnik górniczy dołowy	257	0	97	224	0	13	-33
931190	pozostali robotnicy wykonujący prace proste w kopalniach i kamieniołomach	30	0	0	500	0	0	470
razem		1 342	0	289	2 545	1	164	1 203

9.3 Sytuacja w górnictwie na podstawie opracowania Banku Światowego pn.: „W kierunku sprawiedliwej transformacji regionów węglowych. Wyzwania rynku pracy i perspektywy mieszkańców województwa śląskiego”¹²

Działalność górnicza w województwie śląskim jest skoncentrowana w środkowej części regionu, w zagłębiach węgla kamiennego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego oraz Rybnickiego Okręgu Węglowego. Zakłady wydobywcze i elektrownie węglowe położone są w 17 powiatach, zlokalizowanych wzdłuż osi Rybnik-Katowice¹³, a większość produkcji węgla odbywa się w podregionie rybnickim. Górnictwo odpowiada za 1% zatrudnienia w Polsce i prawie 5% w województwie śląskim.

Na Śląsku transformacja dotknie bezpośrednio i pośrednio znaczną liczbę pracowników – 72 tys. osób zatrudnionych w spółkach górniczych (dane z 2020 r.) i dodatkowo według szacunków 21 tys. miejsc pracy, z czego 17,3 tys. w firmach podwykonawczych i 3,7 tys. w spółkach powiązanych.

¹² L. Christiaensen, C. Ferré, T. Gajderowicz, E. Ruppert Bulmer, S. Wrona: „W kierunku sprawiedliwej transformacji regionów węglowych. Wyzwania rynku pracy i perspektywy mieszkańców województwa śląskiego.”, World Bank Group, 2022 r.

¹³ Zatrudnienie w górnictwie jest skoncentrowane w 17 powiatach: Jastrzębie-Zdrój, bieruńsko-łędziński, Rybnik, Ruda Śląska, Katowice, wodzisławski, pszczyński, gliwicki, mikołowski, Bytom, Mysłowice, Jaworzno, Gliwice, bielski, będziniński, Zabrze, Piekary Śląskie.

Większość pośrednich miejsc pracy w firmach podwykonawczych dotyczy pracy fizycznej w produkcji i budownictwie, ale rośnie udział firm z sektora średnio-wysokich technologii.

W 2019 roku średni wiek pracownika górnictwa węgla kamiennego w województwie śląskim wynosił 39 lat, przy czym odnotowano znaczną różnicę pomiędzy pracownikami zatrudnionymi na stanowiskach pod ziemią i na powierzchni (odpowiednio: 36 i 48 lat). Tak młodą strukturę wiekową tłumaczy kryteria kwalifikujące do przejścia na emeryturę. Zdecydowana większość pracowników górnictwa to mężczyźni – kobiety stanowią mniej niż 10% zatrudnionych, przy czym zdecydowana większość pracuje na powierzchni, na stanowiskach robotniczych lub administracyjnych. Większość z nich osiągnie wiek emerytalny w trwającej dekadzie (IBS, 2021).

Ośmiu na dziesięciu pracowników sektora górniczego to pracownicy fizyczni, z których większość posiada wykształcenie zawodowe: średnie lub zasadnicze (odpowiednio: 52% i 37%). Górnicy dołowi najczęściej ukończyli szkołę średnią (55%), podczas gdy pracownicy naziemni częściej mieli wykształcenie zawodowe (52%). Większość kadry inżyniersko-technicznej ma wykształcenie wyższe lub średnie (odpowiednio: 68% i 30%) – tak wysoki poziom wykształcenia wynika z procedur wymaganych do awansu. Ponadto, pracownicy biurowi i administracyjni w równej proporcji posiadają wykształcenie średnie lub wyższe (odpowiednio: 49% i 50%).

W 2021 roku przeprowadzono badanie umiejętności i preferencji zawodowych wśród pracowników bezpośrednio dotkniętych odejściem od węgla, zatrudnionych w 16 oddziałach spółek Tauron, PGG i SRK, w którym udział wzięło 3 030 pracowników. Przekrojowe kompetencje pracowników górnictwa są oceniane poprzez porównanie z kompetencjami szerszej pojmowanej wojewódzkiej i ogólnokrajowej puli pracowników, przy użyciu tych samych pytań i podobnych ram badania co w przypadku Bilansu Kapitału Ludzkiego (BKL). Wyróżniono następujące umiejętności, zbieżne z tymi stosowanymi w BKL: samoorganizacja i inicjatywa, komunikatywność, organizowanie i wykonywanie pracy biurowej, umiejętność zarządzania ludźmi i organizowania ich pracy, biegła znajomość języka polskiego (w mowie i piśmie), umiejętność wyszukiwania i analizowania informacji oraz wyciągania wniosków, obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych, wykonywanie prostych rachunków, gotowość do częstych podróży służbowych, znajomość specjalistycznych programów komputerowych, umiejętność kodowania i tworzenia stron internetowych, zdolności artystyczne i twórcze, sprawność fizyczna. Pracownicy koncernów górniczych z wykształceniem wyższym uzyskują podobne wyniki w zakresie umiejętności przekrojowych jak pozostali Polacy. Natomiast pracownicy z niższym wykształceniem mają stosunkowo niższe kwalifikacje w odniesieniu do pozostałej populacji. W obu przypadkach lepiej wypadają jednak umiejętności techniczne, a gorzej cyfrowe. W ramach koncernów górniczych górnicy mają najniższy profil umiejętności, znacznie niższy od kierowników i techników zawodowych, pracowników elektrowni, pracowników administracyjnych i remontowych. Luka w umiejętnościach jest największa w zakresie organizacji pracy, umiejętności cyfrowych i prostych rachunków. Z drugiej strony górnicy czują się pewniej w zakresie konserwacji, montażu i naprawy urządzeń technicznych. Mężczyźni wykazują wyższe kompetencje techniczne i kierownicze oraz sprawność fizyczną (większość pracowników związanych z węglem to mężczyźni); kobiety wykazują większe zdolności twórcze oraz mają lepsze umiejętności współpracy i komunikacji. Podsumowując, górnicy stanowią większość całkowitej siły roboczej związanej z węglem, co sugeruje, że będą mieli większe trudności z przejściem do innych zawodów ze względu na niższe umiejętności przekrojowe. Większość pracowników byłaby jednak skłonna do przekwalifikowania się lub nabycia nowych kompetencji przy poszukiwaniu innej pracy, w tym umiejętności językowych i cyfrowych.

Pracownicy związani z węglem w województwie śląskim wykazują dużą niechęć do zmiany miejsca zamieszkania (szczególnie kobiety i osoby gorzej wykształcone oraz starsze) wykazują także niechęć do dłuższych dojazdów do pracy (zwłaszcza kobiety, osoby z wyższym wykształceniem i starsze), ważna jest dla nich stabilność zatrudnienia i dalsze wykorzystywanie już posiadanych kompetencji (głównie kobiety i osoby starsze). Pracownicy bardzo cenią sobie zgodność nowej pracy z posiadaniem wykształceniem i kompetencjami oraz bezpieczeństwo zatrudnienia mierzone umową na czas nieokreślony. Są skłonni zaakceptować gorsze warunki na początku zatrudnienia, jeśli będą mieli dobre perspektywy na wzrost wynagrodzenia w ciągu najbliższych kilku lat.

Większość pracowników zgodziłaby się zamienić część wynagrodzenia na korzyści pozapłacowe (np. kursy certyfikowane/szkolenia, prywatna opieka medyczna, elastyczny czas pracy).

Jednocześnie nie cenią sobie dodatków rzeczowych, takich jak telefon komórkowy czy komputer, ani opieki nad dziećmi. Przywiązanie do pracy w sektorze górnim było najsilniejsze wśród osób starszych i pracujących pod ziemią. Jedynie osoby młodsze, a także lepiej wykształcone (pracujące na powierzchni) pozytywnie oceniali pracę w sektorach energii odnawialnej. Większość

pracowników uważa, że ich umiejętności są zgodne z zakresem zadań i obowiązków służbowych. Dotyczy to 66% pracowników górnictwa; przy czym 26% zatrudnionych w spółkach PGG/SRK/Tauron uważa, że posiada wystarczające umiejętności, by wykonywać bardziej wymagające zadania. Co siódma kobieta (15%) i co dziewiąty mężczyzna (12%) deklaruje, że potrzebuje dodatkowego szkolenia, aby dobrze wykonywać swoją obecną pracę. Dla 39% osób praca wykonywana w spółce górniczej jest niezgodna z posiadanym wykształceniem i umiejętnościami, dotyczy to szczególnie pracowników w młodszym wieku (do 45 roku życia włącznie). Większość pracowników (61%) byłaby skłonna przekwalifikować się lub zdobyć dodatkowe kompetencje potrzebne w nowej pracy. Pracownicy spółek PGG/SRK/Tauron są przede wszystkim zainteresowani szkoleniami rozwijającymi/podnoszącymi kompetencje twarde (65%), a prawie 53% chciałoby rozwinąć umiejętności miękkie (asertywność, komunikacja itp.) i umiejętności w zakresie metod poszukiwania pracy. Najbardziej poszukiwanym rodzajem szkolenia były kursy językowe, co sugeruje, że pracownicy upatrują źródeł dobrej jakości miejsc pracy w sektorach o wyższej konkurencyjności w skali krajowej lub globalnej. Pracownicy podkreślają również chęć uczestnictwa w szkoleniach z umiejętności cyfrowych – jest to dziedzina, w której oceniają swoje kompetencje jako wyjątkowo niskie.

Ustalenia te rzucają istotne światło na preferencje pracowników dotkniętych skutkami transformacji i warto je wziąć pod uwagę przy sporządzaniu planów ponownego zagospodarowania i projektowaniu inwestycji, aby stworzyć atrakcyjne miejsca pracy i opracować realne ścieżki zmiany pracy. Na podstawie zebranych informacji oraz wyników badań ogólnopolskich i wojewódzkich podjęto prace nad zbudowaniem narzędzia do analizy realnych ścieżek zmiany pracy osób pracujących w sektorach związanych z węglem, wspomagającego doradców zawodowych, koncerny górnicze, publiczne służby zatrudnienia (PSZ) i władze lokalne w wyborze właściwych priorytetów oraz podjęciu optymalnych decyzji co do nakładów czasowych i inwestycyjnych oraz zaprojektowania programów przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

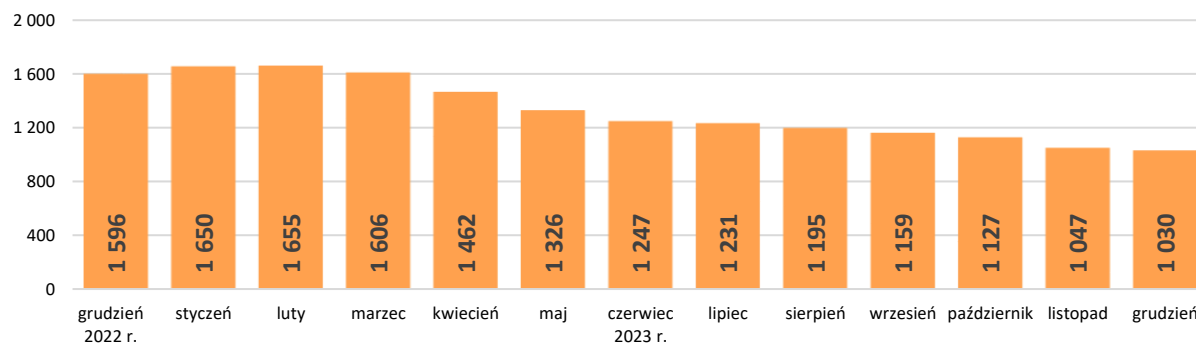
Kluczowym wyzwaniem w przyszłości będzie zapewnienie odpowiednich możliwości zawodowych pracownikom dotkniętym skutkami transformacji, a zwłaszcza z najsilniej dotkniętych gmin, którzy nie są zatrudnieni w kopalniach. Ta grupa zasługuje na szczególną uwagę: ich liczba jest niebagatelna, są mniej wykwalifikowani, działają w silnie poszkodowanych, już i tak zacofanych gospodarkach lokalnych i nie są objęci umowami społecznymi dotyczącymi pracowników kopalń.

10. Cudzoziemcy na śląskim rynku pracy

10.1 Bezrobotni i poszukujący pracy cudzoziemcy, ze szczególnym uwzględnieniem obywateli Ukrainy

Liczba bezrobotnych cudzoziemców zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego w końcu grudnia 2023 r. wyniosła 1 030 osób co stanowiło 1,6% ogółu zaewidencjonowanych. Wśród bezrobotnych obcokrajowców przeważały kobiety w liczbie 867, tj. 84,2% ogółu. W ujęciu rocznym zbiorowość zarejestrowanych cudzoziemców zmniejszyła się o 566 osób (tj. o 35,5%).

Wykres 28 Liczba bezrobotnych cudzoziemców w województwie śląskim – stan na koniec miesiąca

Największą grupę spośród zarejestrowanych cudzoziemców w województwie śląskim stanowili obywatele Ukrainy, którzy nadal uprawnieni są do rejestracji w urzędach pracy jako bezrobotni lub poszukujący pracy, na takich samych zasadach jak obywatele RP¹⁴. Na koniec grudnia 2023 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 947 obywateli Ukrainy, w tym 880 bezrobotnych oraz 67 poszukujących pracy¹⁵. W stosunku do poprzedniego roku liczba zarejestrowanych obywateli Ukrainy spadała o 577 osób, tj. o 37,9% (stan na 31 grudnia 2022 r. – 1 524 osoby). Zdecydowaną większość osób zgłaszających się do śląskich urzędów pracy stanowiły kobiety w liczbie 842 osoby, tj. 88,9% ogółu.

Tabela 47 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i poszukujących pracy obywateli Ukrainy w województwie śląskim w podziale na płeć – stan na 31 grudnia 2023 r.

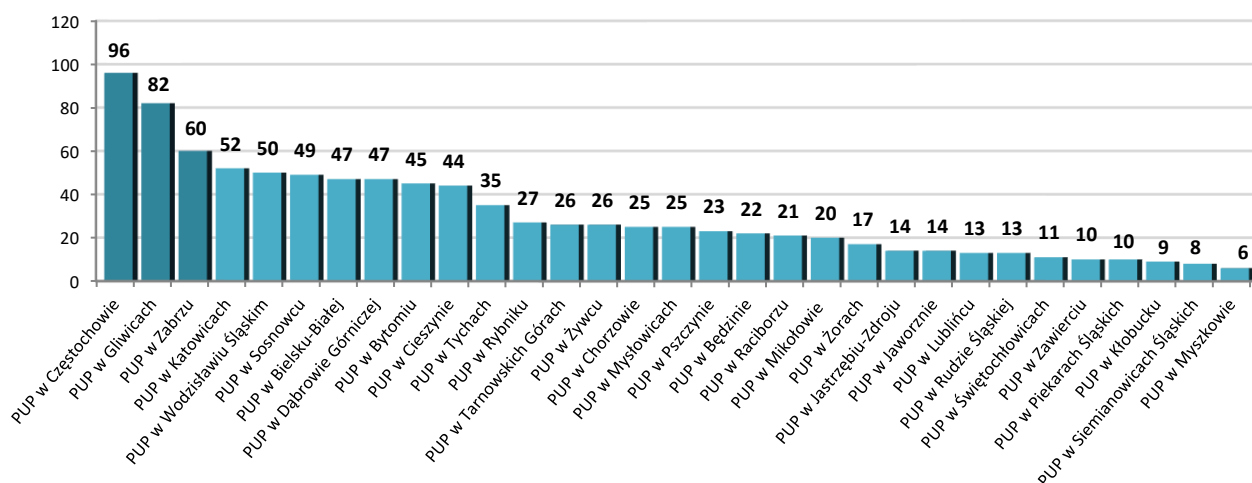
wyszczególnienie	zarejestrowani ogółem		bezrobotni		poszukujących pracy	
	liczba	udział	liczba	udział	liczba	udział
kobiety	842	88,9%	784	89,1%	58	86,6%
mężczyźni	105	11,1%	96	10,9%	9	13,4%
ogółem	947	100,0 %	880	100,0 %	67	100,0 %

Biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych Ukraińców w poszczególnych urzędach pracy najczęściej notowano ich w: Częstochowie (96 osób), Gliwicach (82 osoby) oraz Zabrze (60 osób). Na przeciwnym końcu listy z najmniejszą liczbą bezrobotnych i poszukujących pracy znajdowały się PUP w: Myszkowie (6 osób), Siemianowicach Śląskich (8 osób) oraz Kłobucku (9 osób).

¹⁴ Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583).

¹⁵ Dane pobrane z systemu CeSAR, dnia 30.01.2024 r.

Wykres 29 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i poszukujących pracy obywateli Ukrainy w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego - stan na 31 grudnia 2023 r.

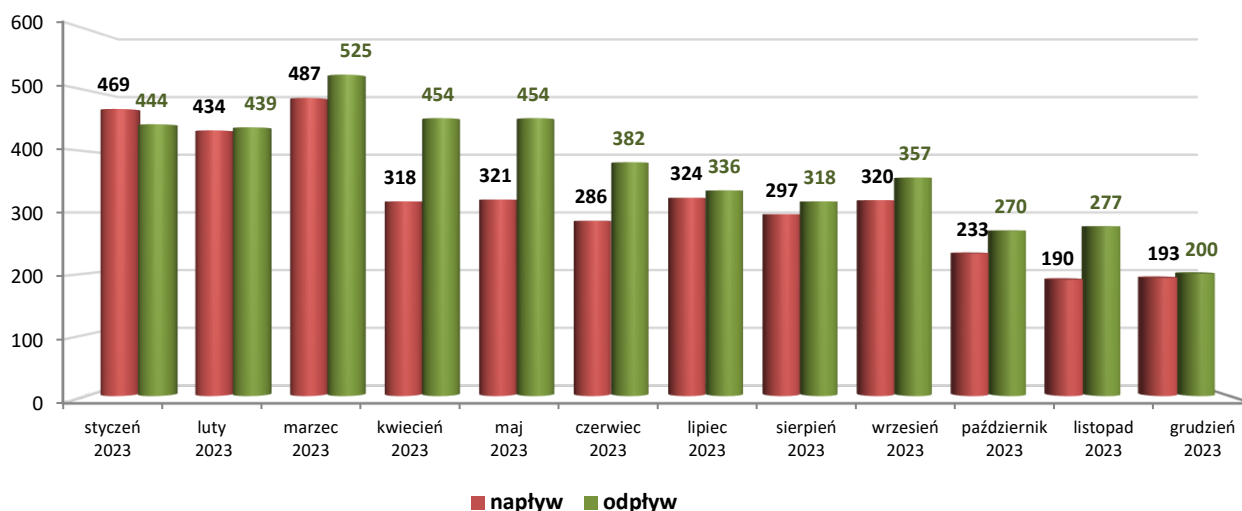
Największą grupę wśród zarejestrowanych obywateli Ukrainy stanowiły osoby w wieku od 35 do 44 lat (tj. 39,0%) oraz pomiędzy 25 a 34 rokiem życia (tj. 24,7%). Wśród zarejestrowanych bezrobotnych i poszukujących pracy Ukraińców co trzecia osoba legitymowała się wykształceniem gimnazjalnym/podstawowym i poniżej oraz wyższym (odpowiednio: 34,4%; 30,9%), a co czwarta posiadała wykształcenie policealne i średnie zawodowe (22,6%).

Tabela 48 Struktura zarejestrowanych bezrobotnych i poszukujących pracy obywateli Ukrainy – stan na 31 grudnia 2023 r.

wyszczególnienie		liczba bezrobotnych	liczba bezrobotnych kobiet	liczba poszukujących pracy	liczba kobiet poszukujących pracy
wiek	18-24	78	56	3	3
	25-34	219	207	15	12
	35-44	340	315	29	25
	45-54	154	137	11	11
	55-59	47	39	2	2
	60 lat i więcej	42	30	7	5
wykształcenie	wyższe	262	243	31	28
	policealne i średnie zawodowe	202	181	12	10
	średnie ogólnokształcące	98	86	7	5
	zasadnicze zawodowe	9	7	0	0
	gimnazjalne/podstawowe i poniżej	309	267	17	15
ogółem		880	784	67	58

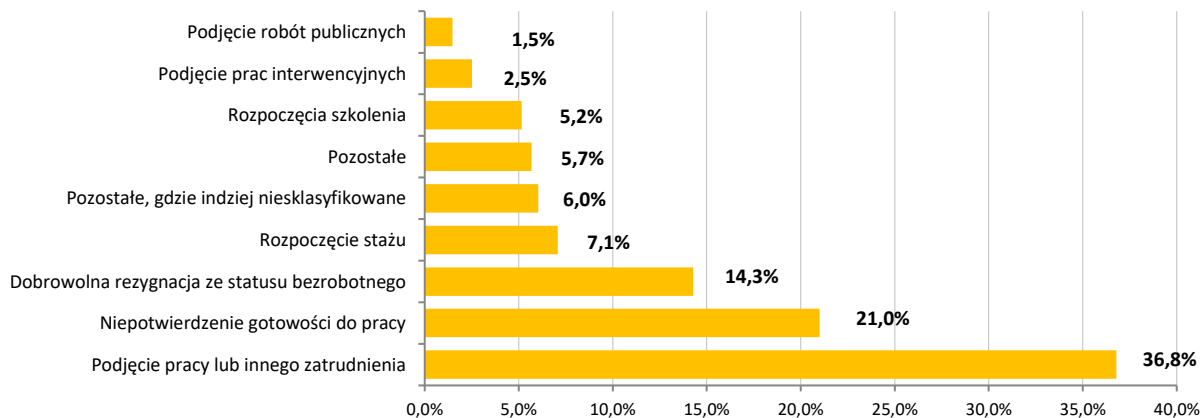
W okresie od stycznia do grudnia 2023 r. do powiatowych urzędów pracy województwa śląskiego w celu rejestracji zgłosiły się 3 872 osoby (tzw. „napływ”), z tego 3 680 bezrobotnych i 192 poszukujących pracy obywateli Ukrainy. Najwięcej rejestracji notowano w pierwszym kwartale analizowanego okresu, a w kolejnych miesiącach liczba rejestrujących się Ukraińców systematycznie malała. Śląskie zajmowało trzecie miejsce w kraju pod względem ilości rejestrujących się w urzędach osób przybyłych z Ukrainy, a ich udział w odniesieniu do całego kraju wynosił 9,1% (najwyższy udział odnotowano w województwie mazowieckim 16,2%).

Wykres 30 Bezrobotni i poszukujący pracy obywatele Ukrainy zarejestrowani w ciągu roku tzw. napływ i wyłączeni z rejestrów tzw. odpływ

W opisywanym okresie z powiatowych urzędów pracy w województwie śląskim wyrejestrowano 4 456 Ukraińców (tzw. „odpływ”), w tym 4 229 bezrobotnych oraz 227 osób poszukujących pracy. Województwo śląskie z udziałem 9,8% wszystkich wyrejestrowań w kraju zajęło trzecią pozycję zaraz za województwem mazowieckim i małopolskim, w których udział wynosił: 17,2%; 13,9%. Pozytywnym aspektem jest, iż z rejestrów powiatowych urzędów pracy najczęściej osób wyłączono z tytułu podjęcia zatrudnienia, tj. 1 639 Ukraińców, co stanowiło 36,8%. Natomiast co piąta osoba została wyrejestrowana z powodu niepotwierdzenia gotowości do pracy, a co siódma z powodu dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego. Również duża grupa obywateli Ukrainy została wyłączona z rejestrów z powodu skorzystania z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, tj. rozpoczęcia stażu (315 osób), szkolenia (230 osób), prac interwencyjnych (112 osób) oraz robót publicznych (66 osób).

Wykres 31 Powody wyrejestrowań obywateli Ukrainy z PUP w 2023 r. w województwie śląskim

10.2 Zatrudnienie cudzoziemców na śląskim rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem obywateli Ukrainy

Polski rynek pracy w ostatnich latach cieszy się dużym zainteresowaniem wśród obcokrajowców. Warunkiem powierzenia pracy cudzoziemcowi jest uzyskanie odpowiedniego pozwolenia oraz jego legalny pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ważny tytuł pobytowy. W 2023 roku obowiązywały następujące formy zatrudniania obcokrajowców:

- zezwolenia na pracę cudzoziemca,
- oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi,
- zezwolenia na pracę sezonową,
- powiadomienia o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy.

Zezwolenie na pracę to dokument, który uprawnia cudzoziemca do podjęcia legalnej pracy w Polsce pod warunkiem posiadania wizy lub zezwolenia na pobyt czasowy, co umożliwia wykonywanie pracy zgodnie z przepisami. O zezwolenie na pracę dla obcokrajowca występuje podmiot powierzający wykonywanie pracy. Zezwolenie wydaje wojewoda właściwy ze względu na siedzibę/miejsce zamieszkania pracodawcy.

W 2023 roku w województwie śląskim wydano 31 908 zezwoleń na pracę cudzoziemców, a ich udział w odniesieniu do całego kraju wynosił 10,0%. Natomiast liczba zezwoleń na pracę cudzoziemców według faktycznego miejsca wykonywania pracy była wyższa i wynosiła 37 353 zezwolenia. Najczęściej zezwolenia na pracę wydawane były obywatelom: Indii (14,8%), Nepalu (11,9%) oraz Uzbekistanu (11,5%). Województwo śląskie biorąc pod uwagę miejsce świadczenia pracy tak jak w poprzednim roku zajęło trzecią pozycję w kraju, ale z nieco wyższym udziałem wynoszącym 11,6%, tj. wzrost 1,4 p. proc.

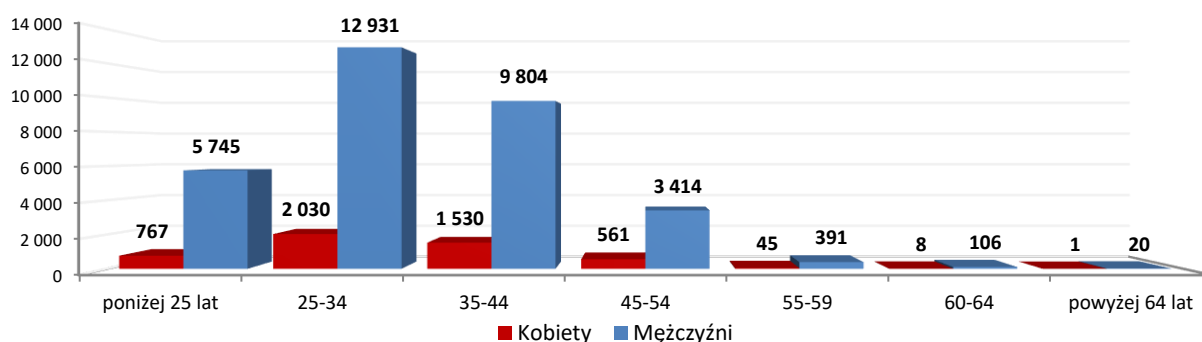
Tabela 49 Liczba zezwoleń na pracę cudzoziemca wydanych w latach 2022 i 2023 w poszczególnych województwach pogrupowane wg miejsca wykonywania pracy

województwo	liczba zezwoleń na pracę cudzoziemca wydanych wg organu		liczba zezwoleń na pracę cudzoziemca wydanych wg miejsca wykonywania pracy	
	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
mazowieckie	79 725	84 550	66 795	65 333
wielkopolskie	36 100	21 932	53 226	39 702
śląskie	33 061	31 908	37 203	37 353
pomorskie	17 363	19 236	32 118	30 092
łódzkie	38 028	35 533	25 663	25 911
dolnośląskie	17 380	15 523	27 316	23 367
lubelskie	8 447	6 556	19 619	19 117
małopolskie	31 433	33 009	20 892	17 911
świętokrzyskie	3 774	4 071	8 199	10 680
podlaskie	24 988	23 104	11 240	10 677
zachodniopomorskie	19 701	14 174	13 647	10 086
lubuskie	12 654	10 471	13 414	9 314
kujawsko-pomorskie	25 118	10 230	20 860	7 519
podkarpackie	5 057	3 307	5 147	5 267
warmińsko-mazurskie	4 010	2 452	4 593	4 350
opolskie	8 651	4 574	5 558	3 946
brak danych	X	X	X	5
razem	365 490	320 630	365 490	320 630

Źródło: Dane MRPiPS, <https://psz.praca.gov.pl/web/urzed-pracy/-/8180075-zezwolezenia-na-prace-cudzoziemcow>, data pobrania: 08.02.2024 r.

Wśród 37,4 tys. zezwoleń wydanych w województwie śląskim według miejsca wykonywania pracy zdecydowana większość, tj. 86,8% dotyczyła mężczyzn (32 411). Analizując strukturę wieku osób, dla których wydano zezwolenia na pracę w 2023 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25 - 34 lata (tj. 40,1%) oraz pomiędzy 35 a 44 rokiem życia (tj. 30,3%). W każdej grupie wiekowej dominowali panowie.

Wykres 32 Liczba zezwoleń na pracę cudzoziemca wydanych w 2023 r. wg wieku i płci cudzoziemca (wg miejsca wykonywania pracy)

Źródło: Dane MRPiPS, <https://psz.praca.gov.pl/web/urzed-pracy/-/8180075-zezwolezenia-na-prace-cudzoziemcow>, data pobrania: 08.02.2024 r.

W analizowanym okresie w województwie śląskim cudzoziemcy najczęściej podejmowali zatrudnienie w: Przetwórstwie przemysłowym (42,5%) oraz Transporcie i gospodarce magazynowej (28,1%). Biorąc pod uwagę liczbę wydanych zezwoleń na pracę według wielkich grup Klasyfikacji Zawodów i Specjalności najliczniejszą grupę stanowili *Pracownicy wykonujący prace proste* (28,4% ogólnej liczby wydanych zezwoleń). Znaczny udział wśród wszystkich zezwoleń zaobserwowano także wśród *Robotników przemysłowych i rzemieślników* 25,4% oraz *Operatorów i monterów maszyn i urządzeń* 21,3%.

Tabela 50 Liczba wydanych zezwoleń na pracę w 2023 r. wg wielkich grup zawodów w województwie śląskim

wielkie grupy zawodów i specjalności	liczba wydanych zezwoleń
pracownicy wykonujący prace proste	10 621
robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	9 471
operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	7 973
pracownicy biurowi	5 321
technicy i inny średni personel	1 891
pracownicy usług i sprzedawcy	1 197
specjaliści	366
rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	307
przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	206
ogółem	37 353

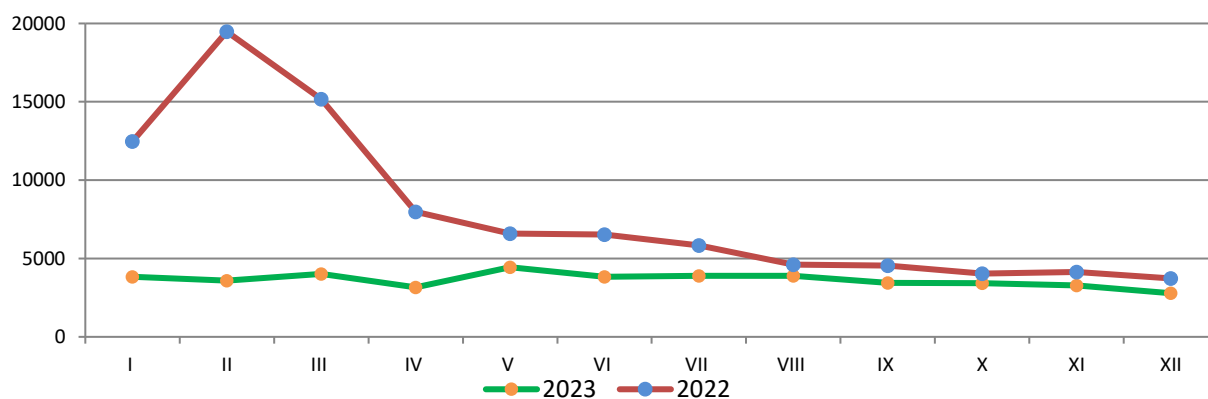
źródło: Dane MRPiPS, <https://psz.praca.gov.pl/web/urzed-pracy/-/8180075-zezwolenia-na-prace-cudzoziemcow>, data pobrania: 08.02.2024 r.

Cudzoziemcy, którzy podejmowali zatrudnienie na podstawie zezwolenia na pracę w województwie śląskim, w większości pracowali na umowę zlecenie tj. 69,9%. W oparciu o umowy o pracę zatrudnienie podjęło 29,3% obcokrajowców, najczęściej na okres powyżej 24 miesięcy.

W 2023 r. przy ubieganiu się o pracę w Polsce obywatele 5 krajów¹⁶: Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii oraz Ukrainy mogli skorzystać z uproszczonej procedury wydawania **oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi oraz zezwoleń na pracę sezonową**. Warunkiem zatrudnienia obcokrajowców na podstawie **oświadczenia o powierzeniu pracy** było uzyskanie przez pracodawcę wpisu do ewidencji w powiatowym urzędzie pracy właściwym ze względu na siedzibę lub miejsce stałego pobytu przedsiębiorcy.

Jak wynika z danych pozyskanych z powiatowych urzędów pracy województwa śląskiego w 2023 roku do ewidencji wpisano 43,7 tys. oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano ich spadek o 51,4 tys. (tj. o 54,0%). Na zmniejszenie liczby wydanych oświadczeń m.in. miało wpływ wydłużenie okresu wykonywania pracy na podstawie oświadczenia z 12 do 24 miesięcy. Tak duży spadek spowodowany był również kontynuowaniem działań zgodnych z zapisami „ustawy specjalnej” i zatrudnianiem obywateli Ukrainy na podstawie powiadomień o powierzeniu wykonywania pracy.

Wykres 33 Liczba oświadczeń wpisanych do ewidencji przez powiatowe urzędy pracy województwa śląskiego w latach 2022 - 2023

¹⁶ Zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 28 października 2022 r., nastąpiło usunięcie Federacji Rosyjskiej z listy państw, dla których obywatele wydawane były pozwolenia na pracę na warunkach preferencyjnych.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych powiatowych urzędów pracy województwa śląskiego

Biorąc pod uwagę narodowość zatrudnianych cudzoziemców na podstawie oświadczeń w 2023 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, w województwie śląskim pracodawcy najchętniej powierzali pracę obywatelom Ukrainy – 45,0% wszystkich oświadczeń, na drugim miejscu obywatelom Białorusi – 25,2%, a następnie Gruzji – 21,6%.

Tabela 51 Liczba oświadczeń wpisanych do ewidencji przez powiatowe urzędy pracy według obywatelstwa cudzoziemca w latach 2022 - 2023

rok	kraj obywatelstwa						razem
	Armenia	Białoruś	Gruzja	Mołdawia	Rosja	Ukraina	
2023 r.	488	11 003	9 466	3 104	X	19 688	43 749
2022 r.	592	12 482	15 202	3 470	1 131	62 251	95 128

źródło: Dane MRPIPS, <https://psz.praca.gov.pl/web/urzed-pracy/-/8180211-oswiadczenia-o-powierzeniu-wykonywania-pracy-cudzoziemcowi-wpisane-do-ewidencji-oswiadczen-obowiazujace-od-2018-r-> data pobrania: 08.02.2024 r.

Województwo śląskie (z miejsca czwartego w 2022 r.) spadło w 2023 roku na piąte miejsce w kraju pod względem ilości oświadczeń wpisanych do ewidencji przez powiatowe urzędy pracy. Stanowiło to 8,6% wszystkich oświadczeń w kraju i był to spadek o 0,6 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 52 Liczba oświadczeń wpisanych do ewidencji przez powiatowe urzędy pracy w latach 2022 i 2023 w poszczególnych województwach

województwo	liczba wpisanych oświadczeń	
	2022 r.	2023 r.
mazowieckie	202 752	111 488
łódzkie	100 981	50 142
wielkopolskie	109 964	48 870
pomorskie	90 749	47 728
śląskie	95 128	43 749
dolnośląskie	84 611	38 589
małopolskie	57 296	28 066
opolskie	53 123	23 783
podlaskie	36 081	22 741
lubuskie	47 982	22 531
lubelskie	31 258	20 125
kujawsko-pomorskie	35 335	14 969
zachodniopomorskie	40 724	14 485
warmińsko-mazurskie	28 992	9 623
podkarpackie	13 035	5 520
świętokrzyskie	10 305	4 145
razem	1 038 316	506 554

źródło: Dane MRPIPS, <https://psz.praca.gov.pl/web/urzed-pracy/-/8180211-oswiadczenia-o-powierzeniu-wykonywania-pracy-cudzoziemcowi-wpisane-do-ewidencji-oswiadczen-obowiazujace-od-2018-r->, data pobrania: 08.02.2024 r.

Kolejną formą zatrudniania cudzoziemców w Polsce na zasadach preferencyjnych były **zezwolenia na pracę sezonową** i dotyczyły one obywateli wszystkich państw spoza Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Pracodawcy prowadzący działalność w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, tj. działalności bezpośrednio związanych z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem lub branżą związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, chcący zatrudnić cudzoziemca zobowiązani byli do złożenia wniosku do powiatowego urzędu pracy właściwego ze względu na siedzibę lub miejsce swojego stałego pobytu. Zezwolenie na pracę sezonową wydaje starosta powiatowy, na okres nie dłuższy niż 9 miesięcy w roku kalendarzowym.

W 2023 roku w województwie śląskim wydano tylko 199 zezwoleń na pracę sezonową, tj. o 371 mniej niż przed rokiem (czyli o 65,1%), a ich udział w kraju wynosił zaledwie 1,2%. Podobnie jak w przypadku oświadczeń najwięcej, bo aż 76,4% zezwoleń wydano obywatelom Ukrainy.

Tabela 53 Liczba wydanych zezwoleń na pracę sezonową według obywatelstwa cudzoziemca w latach 2022 - 2023

rok	kraj obywatelstwa							razem
	Armenia	Białoruś	Gruzja	Mołdawia	Rosja	Ukraina	Pozostałe	
2023 r.	0	4	1	3	X	152	39	199
2022 r.	0	9	12	7	0	428	114	570

źródło: Dane MRPIPS, <https://psz.praca.gov.pl/web/urzed-pracy/-/8180228-zezwolenia-na-prace-sezonowa-cudzoziemca> - data pobrania: 08.02.2024 r.

Najpopularniejszą formą na podstawie, której zatrudniano cudzoziemców w 2023 roku były **powiadomienia o powierzeniu pracy obywatelowi Ukrainy**, wprowadzone ustawą specjalną z dnia 12 marca 2022 r. Zgodnie z art. 22 podmiot powierzający wykonywanie pracy zobowiązany został powiadomić, w terminie 14 dni od dnia podjęcia pracy przez obywatela Ukrainy, powiatowy urząd pracy właściwy ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania podmiotu o powierzeniu wykonywania pracy temu obywatelowi.

Do śląskich urzędów pracy w 2023 r. pracodawcy (zgodnie z adresem siedziby swojej firmy) zgłosili 110 814¹⁷ informacji o powierzeniu pracy obywatelowi Ukrainy, co stanowiło 10,3% wszystkich zgłoszonych powiadomień w kraju. Śląskie zajęło trzecie miejsce pod względem ilości zgłoszeń, na pierwszym miejscu uplasowało się województwo mazowieckie z udziałem wynoszącym 22,9%.

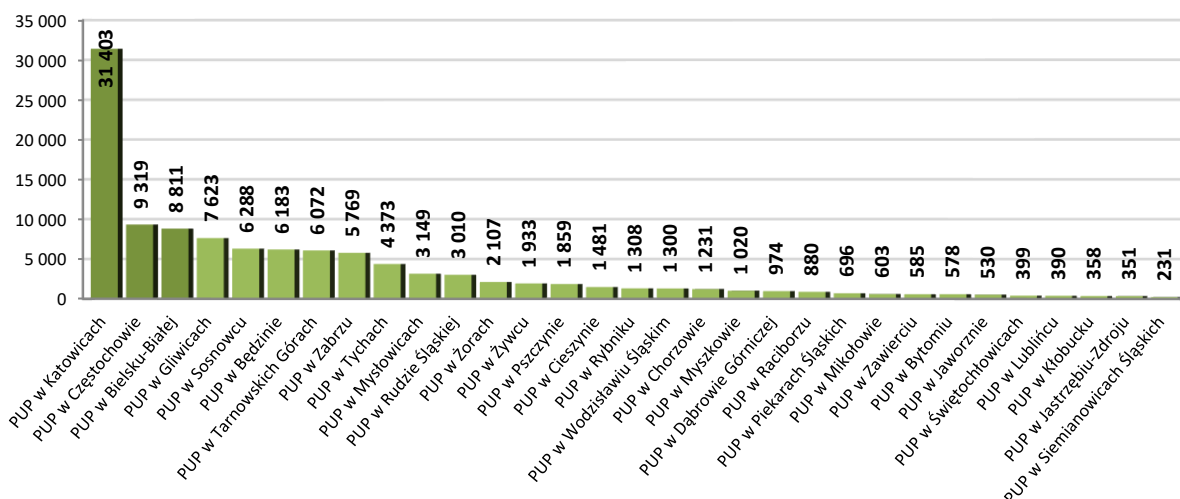
Tabela 54 Liczba powiadomień o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy w poszczególnych województwach w 2023 r.

województwo	liczba powiadomień	udział
mazowieckie	247 174	22,9%
dolnośląskie	121 186	11,2%
śląskie	110 814	10,3%
wielkopolskie	106 186	9,8%
łódzkie	99 451	9,2%
pomorskie	87 494	8,1%
małopolskie	59 549	5,5%
opolskie	56 845	5,3%
zachodniopomorskie	42 961	4,0%
lubuskie	35 006	3,2%
kujawsko-pomorskie	34 628	3,2%
warmińsko-mazurskie	23 846	2,2%
lubelskie	20 674	1,9%
podlaskie	13 874	1,3%
podkarpackie	12 027	1,1%
świętokrzyskie	8 137	0,8%
razem	1 079 852	100,0%

Wśród 110,8 tys. informacji o powierzeniu pracy obywatelom Ukrainy najwięcej powiadomień śląscy pracodawcy (zgodnie z adresem siedziby swojej firmy) zgłosili do PUP w: Katowicach (31 403), Częstochowie (9 319) i Bielsku-Białej (8 811).

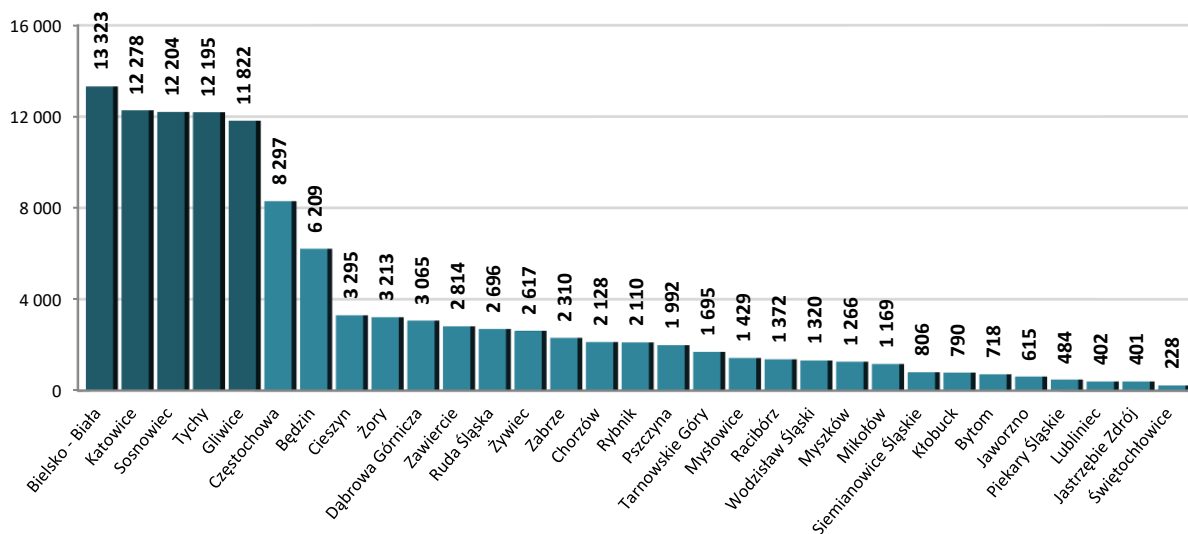
¹⁷ Dane pobrane z systemu CeSAR, dnia 30.01.2024 r.

Wykres 34 Liczba zgłoszonych powiadomień o powierzeniu pracy obywatelowi Ukrainy w 2023 r. w podziale na powiatowe urzędy pracy województwa śląskiego

Natomiast biorąc pod uwagę miejsce faktycznego wykonywania pracy w Śląskiem liczba powiadomień o powierzeniu pracy obywatelowi Ukrainy była nieco wyższa i wynosiła 115,3 tys. Najwięcej w: Bielsku – Białej i powiecie bielskim (łącznie 13 323), Katowicach (12 278), Sosnowcu (12 204), Tychach i powiecie bieruńsko-łędzimskim (12 195) oraz Gliwicach i powiecie gliwickim (11 822).

Wykres 35 Liczba powiadomień o powierzeniu pracy obywatelowi Ukrainy według miejsca wykonywania pracy w województwie śląskim zgłoszonych w 2023 r.

Wśród 110,8 tys. zgłoszonych powiadomień na podstawie, których obywatele Ukrainy podejmowali zatrudnienie 56,2% dotyczyła kobiet (tj. 62,3 tys. powiadomień), udział mężczyzn stanowił 43,8% (tj. 48,5 tys. powiadomień). Najwięcej zgłoszeń powiadomień o powierzeniu pracy dotyczący obywaterek Ukrainy odnotowano w: PUP w Żywcu 64,9% oraz PUP w Piekarach Śląskich 63,2%, a w przypadku mężczyzn najwięcej zgłoszeń było w PUP w Wodzisławiu Śląskim 59,8% oraz PUP w Bytomiu 59,0%.

W analizowanym okresie przedsiębiorcy zatrudniający obywateli Ukrainy na podstawie powiadomień o powierzeniu wykonywania pracy, najczęściej prowadzili działalność gospodarczą w sekcjach:

- przetwórstwo przemysłowe - 29,2%;
- transport i gospodarka magazynowa - 27,8%;
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca - 20,1%;
- budownictwo – 6,0%;

- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 3,6%.

Biorąc pod uwagę rodzaj działalności najczęściej, tj. 19,1% powiadomień zgłoszonych zostało przez pracodawców z branży Magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów.

Tabela 55 Liczba powiadomień o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy w 2023 r. wg rodzaju działalności powyżej 1 000 w danym PKD

rodzaj działalności	rodzaj działalności (opis)	liczba powiadomień (dystyntywnie)
5210B	magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów	21 151
2932Z	produkcja pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych, z wyłączeniem motocykli	6 911
4941Z	transport drogowy towarów	4 376
7830Z	pozostała działalność związana z udostępnianiem pracowników	3 909
7810Z	działalność związana z wyszukiwaniem miejsc pracy	3 878
5224C	przeładunek towarów w pozostałych punktach przeładunkowych	3 722
8292Z	działalność związana z pakowaniem	3 608
7820Z	działalność agencji pracy tymczasowej	3 314
8121Z	niespecjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych	2 639
7120B	pozostałe badania i analizy techniczne	2 399
2229Z	produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych	2 348
5610A	restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	2 309
4120Z	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	2 156
8110Z	działalność pomocnicza związana z utrzymaniem porządku	1 645
8129Z	pozostałe sprzątanie	1 550
2562Z	obróbka mechaniczna elementów metalowych	1 392
1013Z	produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	1 113
2219Z	produkcja pozostałych wyrobów z gumy	1 080

W większości obywatele Ukrainy nie mieli problemów ze znalezieniem zatrudnienia. Najczęściej na powiadomienie podejmowali pracę w zawodach, które nie wymagały od nich szczególnych umiejętności bądź doszkolenia zawodowego, czy też znajomości języka polskiego, w 42,4% były to prace proste.

Wykres 36 Liczba powiadomień o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy wg wielkich grup zawodów w 2023 r.

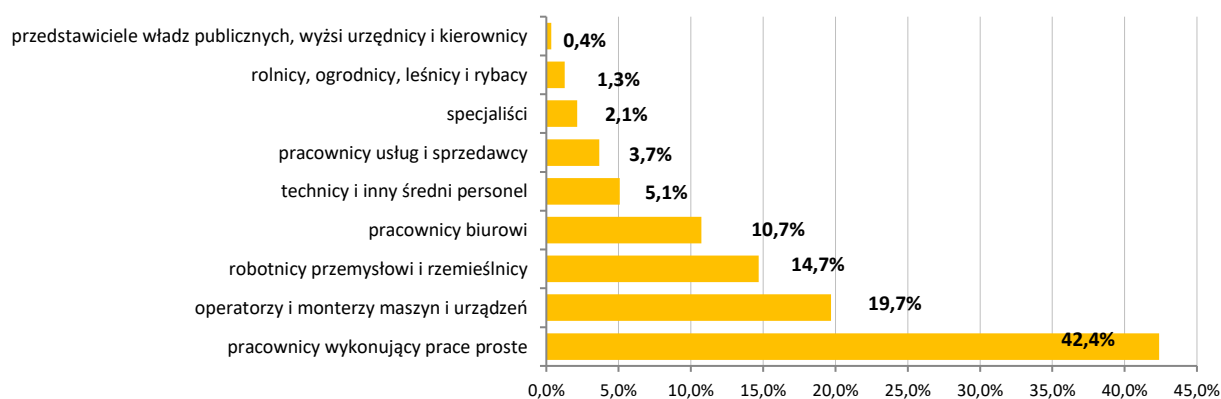

Tabela 56 Liczba powiadomień o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy w 2023 r. wg zawodów i specjalności, w liczbie powyżej 1 000 w danym zawodzie

zawód	nazwa zawodu	liczba powiadomień (dystynktywnie)
933304	robotnik magazynowy	15 566
432103	magazynier	6 092
932990	pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	4 453
754903	pracownik produkcji	4 395
932101	pakowacz ręczny	4 314
912990	pozostali pracownicy zajmujący się sprzątniem gdzie indziej niesklasyfikowani	4 283
432190	pozostali magazynierzy i pokrewni	3 904
962990	pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	3 632
833203	kierowca samochodu ciężarowego	2 400
311937	kontroler jakości wyrobów przemysłowych	2 345
834401	kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych)	2 141
814209	operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych	2 098
932911	pomocniczy robotnik przemysłowy	1 913
962201	pracownik prac dorywczych	1 844
911290	pozostałe pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i podobne	1 787
313904	operator zautomatyzowanej linii produkcyjnej	1 778
821109	monter pojazdów i urządzeń transportowych	1 467
931301	pomocniczy robotnik budowlany	1 451
941201	pomoc kuchenna	1 395
911207	pracownik utrzymania czystości (sprzątaczk)	1 330
818990	pozostali operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani	1 196

Obywatele Ukrainy, którzy podejmowali zatrudnienie na podstawie powiadomień o powierzeniu pracy w województwie śląskim, w większości pracowali na umowę zlecenie/umowę o świadczenie usług, tj. 70,7%. W oparciu o umowę o pracę zatrudnionych było 27,7% obywateli Ukrainy, a pozostałe formy zatrudnienia stanowiły niewielki odsetek.

11. Podsumowanie

Przedstawione w opracowaniu informacje dotyczące sytuacji na rynku pracy w województwie śląskim, prezentowane w układzie powiatów, pozwoliły opisać cechy charakterystyczne rejestrowanego bezrobocia oraz zjawiska zachodzące na śląskim rynku pracy. W 2023 roku rynek pracy zmagał się nadal ze skutkami inwazji Rosji na Ukrainę i kryzysem energetycznym. Coraz większy wpływ na rynek pracy ma także starzenie się społeczeństwa, a zmniejszająca się liczba osób młodych dostępnych na rynku pracy prowadzi do niedoboru pracowników w wielu sektorach gospodarki. Dodatkowo, zdaniem specjalistów, również sztuczna inteligencja i automatyzacja odgrywa coraz większą rolę na rynku pracy.

Z najbardziej aktualnych danych (według stanu na 30 czerwca 2023 roku) wynika, iż w całym województwie śląskim pracowało 1 700 858 osób, co stanowiło 11,3% ogółu pracujących w kraju. Natomiast w sektorze przedsiębiorstw pracowały 827 073 osoby i było to 5,6 tys. osób więcej w stosunku do roku poprzedniego, przy jednoczesnym spadku bezrobocia rejestrowanego w województwie. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego w końcu grudnia 2023 r. wyniosła 62 445 osób. W ujęciu rocznym spadek liczby bezrobotnych miał miejsce w większości powiatów województwa śląskiego. Najbardziej liczba zarejestrowanych obniżyła się w: Katowicach (o 909 osób), powiecie będzińskim (o 291 osób) oraz Mysłowicach (o 220 osób), zaś najwyższa dynamika spadku była w Katowicach (o 29,6%) i w powiecie bieruńsko - lędzińskim (o 20,8%) oraz w Mysłowicach (o 17,4%). Mimo ogólnego spadku liczby bezrobotnych w województwie, w 9 powiatach wystąpił wzrost zarejestrowanych. Największy przyrost rok do roku odnotowano w: Sosnowcu (o 214 osób), Bielsku – Białej (o 85 osób) oraz powiecie wodzisławskim (o 84 osoby).

W końcu roku w urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowanych było 33 577 kobiet, co stanowiło 53,8% ogółu bezrobotnych (w kraju udział ten był niższy i wynosił 52,6%). W ujęciu rocznym liczba bezrobotnych kobiet w województwie śląskim zmniejszyła się o 1 978 osób, tj. o 5,6%.

Jednym ze wskaźników obrazujących sytuację na rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego. W Śląskiem według stanu na 31.12.2022 r. wskaźnik ten wyniósł 3,6% (kraj 5,1%). W ujęciu rocznym w województwie wartość stopy bezrobocia zmniejszyła się tylko o 0,1 p. proc. W końcu grudnia wartość omawianego wskaźnika wahała się od 1,0% w Katowicach do 8,2% w Bytomiu, więc powiaty o najwyższej i najniższej stopie bezrobocia dzieliła w grudniu 2023 r. różnica aż 7,2 p. proc.

Zdecydowana większość śląskich bezrobotnych to osoby legitymujące się stażem pracy (według stanu na 31.12.2023 r. – 55 292 osoby, tj. 88,5% ogółu zarejestrowanych), a tylko co dziewiąty nie posiadał doświadczenia zawodowego. W ciągu roku liczba bezrobotnych poprzednio pracujących spadła o 1 986 osób, odnotowano spadek liczby bezrobotnych bez stażu pracy.

W końcu roku prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych posiadało 14,2% ogółu zaewidencjonowanych (tj. 8 842 osoby). W stosunku do sytuacji sprzed roku liczba zasiłkobiorców spadła o 249 osób, wzrósł natomiast ich procentowy udział w ogóle zarejestrowanych o 0,2 p. proc. Na koniec 2023 roku najniższy odsetek uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych w stosunku do ogółu zarejestrowanych notowano w: powiecie wodzisławskim (9,7%), tarnogórskim (10,4%) oraz w Sosnowcu i Mysłowicach (10,6%). Odwrotna sytuacja wystąpiła w Tychach (23,4%), powiecie bieruńsko-lędzińskim (22,3%) oraz w Bielsku-Białej (20,2%).

W końcu grudnia 2023 r., jedynie co czwarty bezrobotny zarejestrowany w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego był mieszkańcem terenów wiejskich – 15 165 osób.

Udział bezrobotnych mieszkańców wsi wśród ogółu zarejestrowanych wynoszący co najmniej 50% odnotowano w siedmiu powiatach: częstochowskim (83,0%), żywieckim (80,9%), kłobuckim (77,7%), pszczyńskim (68,9%), bielskim (65,7%), lublinieckim (65,0%) oraz cieszyńskim (53,1%). W końcu 2023 roku długotrwale bezrobotni stanowili mniej niż połowę zarejestrowanych. W ciągu roku liczebność tej zbiorowości zmniejszyła się o 3 417 osób, z 29,9 tys. w grudniu 2022 r. do poziomu 26,5 tys. w końcu grudnia 2023 r. Wśród długotrwale bezrobotnych nadal dominują kobiety (14 961 osób). W końcu 2023 r. najwięcej bezrobotnych tej kategorii zaewidencjonowanych było w Bytomiu i Sosnowcu (po 1,8 tys.) oraz powiecie cieszyńskim (1,6 tys.). W najmniejszym stopniu problem długotrwałego bezrobocia dotyczył powiatu bieruńsko – lędzińskiego (82 osoby) oraz miasta Świątchłowice (180 osób).

Według stanu na 31.12.2023 r. zbiorowość bezrobotnych poniżej 30 roku życia liczyła w województwie śląskim prawie 13,5 tys. osób, co stanowiło 21,6% wszystkich osób

zarejestrowanych. W ujęciu rocznym liczba bezrobotnych w wieku od 18 do 29 lat spadła o 309 osób (tj. o 2,2%).

W końcu grudnia 2023 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy zaewidencjonowanych było 17,6 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia, co stanowiło 28,2% ogółu wszystkich zaewidencjonowanych (rok wcześniej analogiczny odsetek był na podobnym poziomie – 28,4%). Problem braku pracy w grupie 50+ widoczny był głównie w: Bielsku-Białej (32,9%) oraz Chorzowie i Częstochowie (po 32,1%). Udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia wśród ogółu zaewidencjonowanych był najmniejszy w: Żorach (20,4%), Rudzie Śląskiej (23,1%) oraz powiecie rybnickim (23,3%).

Na koniec 2023 roku w województwie śląskim zarejestrowanych było 5,8 tys. bezrobotnych niepełnosprawnych. W odniesieniu do grudnia 2022 r. liczebność w tej grupie wzrosła o 121 osób, tj. o 2,1%. Udział bezrobotnych niepełnosprawnych wśród ogółu zaewidencjonowanych wzrósł z 8,8% w grudniu 2022 r. do 9,3% w grudniu 2023 r.

W analizowanym okresie struktura wykształcenia bezrobotnych nie uległa znaczącym zmianom. Mimo zmniejszającego się udziału bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym lub niższym, nadal w województwie śląskim ponad połowę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem poniżej średniego (50,4%).

W 2023 r. w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowało się 121 617 osób, czyli o 4 885 osób mniej niż rok wcześniej, tj. o 3,9%. Najwięcej rejestracji odnotowano w styczniu 2023 r. (12 630), natomiast najmniej w kwietniu (8 736). Natomiast od stycznia do grudnia 2023 r. z rejestrów wyłączono 124 075 bezrobotnych, tj. o 13 848 osób mniej niż w roku poprzednim. Z tytułu rozpoczęcia aktywnych form przeciwdziałaniu bezrobociu wyłączono 19 028 osób, rok wcześniej ich liczba była wyższa o 6 587 osób.

Od stycznia do grudnia 2023 r. do powiatowych urzędów pracy wpłynęło 116,5 tys. informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, czyli o 18,8 tys., tj. 13,9% mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.

W 2023 r. do powiatowych urzędów pracy w województwie śląskim przedsiębiorcy zgłosili zamiar zwolnienia w trybie tak zwanych „grupówek” 2 360 pracowników (2022 r. – 1 481 osób). W tym samym czasie w województwie w ramach zwolnień grupowych pracę straciło 1 179. W ujęciu rocznym liczba zwolnionych w tym trybie wzrosła o 122 osoby, tj. o 11,5%.

Według danych GUS w województwie śląskim w 2022 r. w sekcji Górnictwo i wydobywanie pracowało 78,6 tys. osób stanowiących 60,1% ogółu pracujących w sekcji B w Polsce i jednocześnie 4,9% ogółu pracujących na Śląsku. Mężczyźni stanowili 89,3% wszystkich zatrudnionych w górnictwie. Na koniec 2023 r. w zawodach górniczych zarejestrowanych było 1 071 osób, co stanowiło 1,7% ogółu bezrobotnych. Liczba bezrobotnych w wybranych zawodach górniczych w stosunku do 2022 roku spadła o 95 osób, tj. o 8,1%. Najwięcej osób było zarejestrowanych w zawodach: górnik eksploatacji podziemnej, robotnik górniczy dołowy, mechanik maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego oraz elektromonter maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego. W analizie przedstawiono również sytuację w górnictwie na podstawie opracowania Banku Światowego. Na Śląsku skutki transformacji dotyczyć będą 72 tys. osób zatrudnionych w spółkach górniczych i dodatkowo według szacunków 21 tys. powiązanych miejsc pracy. W 2019 roku średni wiek pracownika górnictwa węgla kamiennego w województwie śląskim wynosił 39 lat. Większość pracowników górnictwa to mężczyźni – kobiety stanowią mniej niż 10% zatrudnionych i pracują głównie na powierzchni. W 2021 roku przeprowadzono badanie umiejętności i preferencji zawodowych wśród pracowników bezpośrednio dotkniętych odejściem od węgla, zatrudnionych w 16 oddziałach spółek Tauron, PGG i SRK, w którym udział wzięło 3 030 pracowników.

Z przeprowadzonego badania wynika, że pracownicy koncernów górniczych z wykształceniem wyższym uzyskują podobne wyniki w zakresie umiejętności przekrojowych jak pozostali Polacy. Natomiast pracownicy z niższym wykształceniem mają stosunkowo niższe kwalifikacje w odniesieniu do pozostałej populacji. W obu przypadkach lepiej wypadają jednak umiejętności techniczne, a gorzej cyfrowe. Luka w umiejętnościach jest największa w zakresie organizacji pracy, umiejętności cyfrowych i prostych rachunków. Górnicy czują się natomiast pewniej w zakresie konserwacji, montażu i naprawy urządzeń technicznych. Mężczyźni wykazują wyższe kompetencje techniczne oraz sprawność fizyczną, kobiety wykazują większe zdolności twórcze oraz mają lepsze umiejętności współpracy i komunikacji.

Liczba bezrobotnych cudzoziemców zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego w końcu grudnia 2023 r. wyniosła 1 030 osób co stanowiło 1,6% ogółu zaewidencjonowanych. Wśród bezrobotnych obcokrajowców przeważały kobiety w liczbie 867, tj. 84,2% ogółu. W ujęciu rocznym zbiorowość zarejestrowanych cudzoziemców zmniejszyła się o 566 osób (tj. o 35,5%). Największą grupę spośród zarejestrowanych cudzoziemców

w województwie śląskim stanowili obywatele Ukrainy, którzy nadal uprawnieni są do rejestracji w urzędach pracy jako bezrobotni lub poszukujący pracy, na takich samych zasadach jak obywatele RP. Na koniec grudnia 2023 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 947 obywateli Ukrainy, w tym 880 bezrobotnych oraz 67 poszukujących pracy. Biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych Ukraińców w poszczególnych urzędach pracy najczęściej notowano ich w: Częstochowie (96 osób), Gliwicach (82 osoby) oraz Zabrze (60 osób). Na przeciwnym końcu listy z najmniejszą liczbą bezrobotnych i poszukujących pracy znajdowały się PUP w: Myszkowie (6 osób), Siemianowicach Śląskich (8 osób) oraz Kłobucku (9 osób).

W roku 2023 obowiązywały cztery formy zatrudniania obcokrajowców: zezwolenia na pracę cudzoziemca; oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi; zezwolenia na pracę sezonową oraz powiadomienia o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy. W 2023 roku w województwie śląskim wydano 31 908 zezwoleń na pracę cudzoziemców, a ich udział w odniesieniu do całego kraju wynosił 10,0%. Natomiast liczba zezwoleń na pracę cudzoziemców według faktycznego miejsca wykonywania pracy była wyższa i wynosiła 37 353 zezwolenia. Najczęściej zezwolenia na pracę wydawane były obywatelom: Indii (14,8%), Nepalu (11,9%) oraz Uzbekistanu (11,5%). W 2023 roku do ewidencji wpisano 43,7 tys. oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano ich spadek o 51,4 tys. (tj. o 54,0%). Pracodawcy najchętniej powierzali pracę obywatelom Ukrainy – 45,0% wszystkich oświadczeń, na drugim miejscu obywatelom Białorusi – 25,2%, a następnie Gruzji – 21,6%. W 2023 roku w województwie śląskim wydano tylko 199 zezwoleń na pracę sezonową, tj. o 371 mniej niż przed rokiem (czyli o 65,1%), a ich udział w kraju wynosił zaledwie 1,2%. Podobnie jak w przypadku oświadczeń najczęściej, bo aż 76,4% zezwoleń wydano obywatelom Ukrainy.

Na podstawie ustawy specjalnej w okresie od 24 lutego do 31 grudnia w 2023 r. pracodawcy (zgodnie z adresem siedziby swojej firmy) zgłosili 110 814 informacji o powierzeniu pracy obywatelowi Ukrainy, co stanowiło 10,3% wszystkich zgłoszonych powiadomień w kraju.

12. Spis tabel

TABELA 1 PRACUJĄCY W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM	5
TABELA 2 PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W WOJ. ŚLĄSKIM (W ETATACH)	6
TABELA 3 AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W III KWARTALE 2022 R. I 2023 R. W WOJ. ŚLĄSKIM	7
TABELA 4 STOPA BEZROBOCIA	9
TABELA 5 DYNAMIKA SPADKU/WZROSTU LICZBY BEZROBOTNYCH W POWIATACH (2022 R. – 2023 R.)	10
TABELA 6 LICZBA OSÓB REJESTRUJĄCYCH SIĘ W ŚLĄSKICH URZĘDACH PRACY W LATACH 2022 I 2023	11
TABELA 7 GŁÓWNE PRZYCZYNY ODPIĘTYCH Z BEZROBOCIA – BEZROBOTNI OGÓŁEM ORAZ BEZROBOTNE KOBIECY	13
TABELA 8 STRUKTURA BEZROBOTNYCH KOBIEC WEDŁUG WIEKU, STAN NA KONIEC GRUDNIA	15
TABELA 9 STRUKTURA BEZROBOTNYCH KOBIEC WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, STAN NA KONIEC GRUDNIA	16
TABELA 10 STRUKTURA BEZROBOTNYCH KOBIEC WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY, STAN NA KONIEC GRUDNIA	16
TABELA 11 STRUKTURA BEZROBOTNYCH KOBIEC WEDŁUG STAŻU PRACY, STAN NA KONIEC GRUDNIA	16
TABELA 12 BEZROBOTNE KOBIECY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA ŚLĄSKIM RYNKU PRACY, STAN NA KONIEC GRUDNIA	17
TABELA 13 PŁYNNOŚĆ BEZROBOCIA W 2023 R. – NAPŁYW I ODPIĘTYCH KOBIEC W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM ORAZ LICZBA WYŁĄCZEŃ Z TYTUŁU PODJĘCIA PRACY	17
TABELA 14 BEZROBOTNI ZAMIESZKALI NA TERENACH WIEJSKICH WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, STAN 31.12.	18
TABELA 15 BEZROBOTNI ZAMIESZKALI NA WSI WEDŁUG WIEKU, STAN 31.12.	19
TABELA 16 BEZROBOTNI ZAMIESZKALI NA WSI WEDŁUG STAŻU PRACY, STAN 31.12.	19
TABELA 17 BEZROBOTNI ZAMIESZKALI NA WSI WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY, STAN 31.12.	19
TABELA 18 BEZROBOTNI ZWOLNIENI Z PRZYCZYŃ DOTYCZĄCYCH ZAKŁADU PRACY W 2022 I 2023 R.	20
TABELA 19 LICZBA BEZROBOTNYCH WEDŁUG WIEKU, STAN 31.12.	21
TABELA 20 LICZBA BEZROBOTNYCH WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA, STAN 31.12.	22
TABELA 21 STRUKTURA BEZROBOTNYCH WEDŁUG STAŻU PRACY, STAN 31.12.	22
TABELA 22 STRUKTURA BEZROBOCIA WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY, STAN 31.12.	23
TABELA 23 BEZROBOTNI W OKRESIE DO 12 MIESIĘCY OD DNIA UKOŃCZENIA NAUKI, STAN NA KONIEC MIESIĄCA	24
TABELA 24 RANKING ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI, W KTÓRYCH ZAREJESTROWANYCH BYŁO, CO NAJMNIEJ 20 ABSOLWENTÓW WEDŁUG STANU NA 31.12.2023 R.	25
TABELA 25 STRUKTURA BEZROBOTNYCH W OKRESIE DO 12 MIESIĘCY OD DNIA UKOŃCZENIA NAUKI	25
TABELA 26 RANKING ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI O NAJWIĘKSZEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH	27
TABELA 27 LICZBA ZAREJESTROWANYCH OSÓB BĘDĄCYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY, STAN W KOŃCU MIESIĄCA	28
TABELA 28 BEZROBOTNI PONIŻEJ 30 ROKU ŻYCIA, STAN W KOŃCU MIESIĄCA	28
TABELA 29 BEZROBOTNI PONIŻEJ 25 ROKU ŻYCIA, STAN W KOŃCU MIESIĄCA	29
TABELA 30 DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI, STAN W KOŃCU MIESIĄCA	30
TABELA 31 BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA, STAN W KOŃCU MIESIĄCA	31
TABELA 32 BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI, STAN W KOŃCU MIESIĄCA	32
TABELA 33 BEZROBOTNI W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY, STAN NA 31.12	34
TABELA 34 WOLNE MIEJSCA PRACY I MIEJSCA AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ	34
TABELA 35 RANKING ZAWODÓW/SPECJALNOŚCI, W KTÓRYCH W 2023 R. ZGŁOSZONO DO POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY NAJWIĘKSZĄ LICZBĘ INFORMACJI O WOLNYCH MIEJSCACH PRACY I MIEJSCACH AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ (UWZGLĘDNIONO TYLKO TE ZAWODY, W KTÓRYCH ZGŁOSZONO WIĘCEJ NIŻ 1000 OFERT PRACY)	36
TABELA 36 WYŁĄCZENI Z TYTUŁU ROZPOCZĘCIA SZKOLENIA W STOSUNKU DO OGÓLNEJ LICZBY BEZROBOTNYCH W PODZIALE NA PŁEĆ	37
TABELA 37 WYBRANE FORMY WŁĄCZEŃ Z EWIDENCJI BEZROBOTNYCH W 2023 R.	41
TABELA 38 LICZBA BEZROBOTNYCH Z PRAWEM DO ZASIŁKU	43
TABELA 39 LICZBA BEZROBOTNYCH Z PRAWEM DO ZASIŁKU ORAZ ICH UDZIAŁ W OGÓLE ZAREJESTROWANYCH W POWIATACH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO WG. STANU NA 31.12.2023 R.	44
TABELA 40 WYDATKI Z FP W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W LATACH 2022 – 2023	46
TABELA 41 WYDATKI NA WYBRANE AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU	46
TABELA 42 WYDATKI NA PROGRAMY NA RZECZ PROMOCJI ZATRUDNIENIA DOTYCZĄCE BEZROBOTNYCH DO 30 ROKU ŻYCIA ORAZ POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA ORAZ ICH UDZIAŁ W WYDATKACH NA PROGRAMY RZECZ PROMOCJI ZATRUDNIENIA 2023 R.	47
TABELA 43 WYDATKI W RAMACH KRAJOWEGO FUNDUSZU SZKOLENIOWEGO	48
TABELA 44 PRACUJĄCY OGÓŁEM, W TYM W SEKCJI B GÓRNICCTWO I WYDOBYWANIE W POLSCE I NA ŚLĄSKU W LATACH 2021 – 2022 ..	49
TABELA 45 ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI W WYBRANYCH ZAWODACH GÓRNICZYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM NA KONIEC 2022 I 2023 ROKU	49
TABELA 46 WOLNE MIEJSCA PRACY I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ ZGŁOSZONE W WYBRANYCH ZAWODACH GÓRNICZYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2022 I 2023 ROKU (WEDŁUG 2023 R.)	51
TABELA 47 LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY OBYWATELI UKRAINY	54
TABELA 48 STRUKTURA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY OBYWATELI UKRAINY	55

TABELA 49 LICZBA ZEZWOLEŃ NA PRACĘ CUDZOZIEMCA WYDANYCH W LATACH 2022 I 2023 W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH POGRUPOWANE WG MIEJSCA WYKONYWANIA PRACY	57
TABELA 50 LICZBA WYDANYCH ZEZWOLEŃ NA PRACĘ W 2023 R. WG WIELKICH GRUP ZAWODÓW W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM	58
TABELA 51 LICZBA OŚWIADCZEŃ WPISANYCH DO EWIDENCJI PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY WEDŁUG OBYWATELSTWA CUDZOZIEMCA W LATACH 2022 - 2023	59
TABELA 52 LICZBA OŚWIADCZEŃ WPISANYCH DO EWIDENCJI PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY W LATACH 2022 I 2023 W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH	59
TABELA 53 LICZBA WYDANYCH ZEZWOLEŃ NA PRACĘ SEZONOWĄ WEDŁUG OBYWATELSTWA CUDZOZIEMCA W LATACH 2022 - 2023	60
TABELA 54 LICZBA POWIADOMIEŃ O POWIERZENIU WYKONYWANIA PRACY OBYWATELOWI UKRAINY ZGŁOSZONYCH DO POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH W 2023 R.	60
TABELA 55 LICZBA POWIADOMIEŃ O POWIERZENIU WYKONYWANIA PRACY OBYWATELOWI UKRAINY ZGŁOSZONYCH DO POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY W 2023 R. WG RODZAJU DZIAŁALNOŚCI POWYŻEJ 1 000 W DANYM PKD	62
TABELA 56 LICZBA POWIADOMIEŃ O POWIERZENIU WYKONYWANIA PRACY OBYWATELOWI UKRAINY ZGŁOSZONYCH DO POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY W 2023 R. WG ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI, W LICZBIE POWYŻEJ 1 000 W DANYM ZAWODZIE	63

13. Spis wykresów

WYKRES 1 PRACUJĄCY W GOSPODARCE NARODOWEJ (W TYS. OSÓB). STAN NA 30 CZERWCA 2023 R.	5
WYKRES 2 WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA WEDŁUG GRUP WIEKU W III KWARTALE 2023 R.	7
WYKRES 3 WYSOKOŚĆ WSPÓŁCZYNNIKA AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ WEDŁUG GRUP WIEKU W III KWARTALE 2023 R.	8
WYKRES 4 WYSOKOŚĆ WSPÓŁCZYNNIKA AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W GRUPACH WYODRĘBNIONYCH ZE WZGLĘDU NA POZIOM WYKSZTAŁCENIA W III KWARTALE 2023 R.	8
WYKRES 5 OSOBY NIEPOSZUKUJĄCE PRACY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ BIERNOŚCI I PŁCI W 3 KWARTALE 2023 R. (W TYS. OSÓB)	8
WYKRES 6 LICZBA BEZROBOTNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM – STAN NA KONIEC MIESIĄCA	9
WYKRES 7 STOPA BEZROBOCIA W POWIATACH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO WG STANU NA KONIEC GRUDNIA 2023 R.	11
WYKRES 8 WYKRES NAPŁYW I ODPIŁYW BEZROBOTNYCH OD GRUDNIA 2022 R. DO GRUDNIA 2023 R. - OGÓŁEM	12
WYKRES 9 BEZROBOTNI WEDŁUG PŁCI W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM, STAN NA KONIEC DANEGO MIESIĄCA 2023 R.	14
WYKRES 10 UDZIAŁ BEZROBOTNYCH KOBIET WŚRÓD OGÓŁU ZAREJESTROWANYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM, W GRUPACH WYODRĘBNIONYCH ZE WZGLĘDU NA STAŻ PRACY, STAN 31.12.2023 R.	14
WYKRES 11 UDZIAŁ BEZROBOTNYCH KOBIET WŚRÓD OGÓŁU ZAREJESTROWANYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM, W GRUPACH WYODRĘBNIONYCH ZE WZGLĘDU NA POZIOM WYKSZTAŁCENIA, STAN 31.12.2023 R.	15
WYKRES 12 ZWOLNIENIA GRUPOWE DOKONANE W 2023 R. WEDŁUG POWIATÓW (W OSOBACH)	20
WYKRES 13 BEZROBOTNI ABSOLWENCI SZKÓŁ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, STAN 31.12.2023 R.	24
WYKRES 14 BEZROBOTNI WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW, STAN 31.12.2023 R.	26
WYKRES 15 BEZROBOTNI PONIŻEJ 30 ROKU ŻYCIA WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, STAN 31.12.2023 R.	29
WYKRES 16 UDZIAŁ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE ZAREJESTROWANYCH W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA, STAN 31.12.2023 R.	30
WYKRES 17 STRUKTURA DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA, STAN 31.12.2023 R.	31
WYKRES 18 STRUKTURA BEZROBOCIA WEDŁUG STAŻU PRACY WŚRÓD OSÓB POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA, STAN 31.12.2023 R.	32
WYKRES 19 PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, STAN NA KONIEC 2023 R. (N= 5 826 BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH)	33
WYKRES 20 LICZBA WOLNYCH MIEJSC PRACY I MIEJSC AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ W 2023 ROKU (DANE W TYSIĄCACH)	35
WYKRES 21 STRUKTURA OFERT WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODOWYCH W 2023 R.	35
WYKRES 22 LICZBA OSÓB, KTÓRE ROZPOCZĘŁY SZKOŁENIA ZORGANIZOWANE PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2023 R.	37
WYKRES 23 LICZBA OSÓB, KTÓRE ROZPOCZĘŁY PRACE INTERWENCYJNE INICJOWANE I FINANSOWANE PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2023 R.	39
WYKRES 24 LICZBA OSÓB, KTÓRE PODJĘŁY ZATRUDNIENIE W RAMACH ROBÓT PUBLICZNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2023 R. ...	39
WYKRES 25 DOTACJE NA PODJĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ PRYZNANE PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2023 R.	40
WYKRES 26 REFUNDOWANE MIEJSCA PRACY PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2023 R.	40
WYKRES 27 ROCZNY SPADEK/WZROST LICZBY ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH Z PRAWEM DO ZASIĘKU ORAZ ZMIANY W WYSOKOŚCI UDZIAŁU BEZROBOTNYCH Z PRAWEM DO ZASIĘKU W OGÓLNEJ LICZBIE ZAREJESTROWANYCH W POWIATACH WOJ. ŚLĄSKIEGO.	45
WYKRES 28 LICZBA BEZROBOTNYCH CUDZOZIEMCÓW W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM – STAN NA KONIEC MIESIĄCA	54
WYKRES 29 LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY OBYWATELI UKRAINY W POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO - STAN NA 31 GRUDNIA 2023 R.	55
WYKRES 30 BEZROBOTNI I POSZUKUJĄCY PRACY OBYWATELE UKRAINY ZAREJESTROWANI W CIĄGU ROKU TZW. NAPŁYW I WYŁĄCZENI Z REJESTRÓW TZW. ODPIŁYW	56
WYKRES 31 POWODY WYREJESTROWAŃ OBYWATELI UKRAINY Z PUP W 2023 R. W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM	56
WYKRES 32 LICZBA ZEZWOLEŃ NA PRACĘ CUDZOZIEMCA WYDANYCH W 2023 R. WG WIEKU I PŁCI CUDZOZIEMCA (WG MIEJSCA WYKONYWANIA PRACY)	57

WYKRES 33 LICZBA OŚWIADCZEŃ WPISANYCH DO EWIDENCJI PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W LATACH 2022 - 2023	58
WYKRES 34 LICZBA ZGŁOSZONYCH POWIADOMIEŃ O POWIERZENIU PRACY OBYWATELOWI UKRAINY W 2023 R. W PODZIALE NA POWIATOWE URZĘDY PRACY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	61
WYKRES 35 LICZBA POWIADOMIEŃ O POWIERZENIU PRACY OBYWATELOWI UKRAINY WEDŁUG MIEJSCA WYKONYWANIA PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM ZGŁOSZONYCH W 2023 R.....	61
WYKRES 36 LICZBA POWIADOMIEŃ O POWIERZENIU WYKONYWANIA PRACY OBYWATELOWI UKRAINY ZGŁOSZONYCH DO POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY WG WIELKICH GRUP ZAWODÓW W 2023 R.	62